

I Mahalap Sumat Nagsurat-na Si Mateo

Pagbulig Pagsabot Sito Libro

Si Mateo addangan Hebro pariho si Jesu-Kristo pero adda iya traydor si nasyun-na mga iya tungod kay agkarawat iya trabaho bilang paragsukot buhis para si nasyun-na si mga taga Roma. Kundi' si katapus-tapusan, ag'ambanan-nay nan trabaho basi' akabaya' iya si Jesus (9:9-13). Mangno addangan iya si Dusi nagtu'inan-na si Jesus bilang apostol (10:2-4). Ari si mga Ebanghelyo nagsurat-na si Markos pati' si Lukas nagkilala si Mateo ari si aron Levi.

Yayto Ebanghelyo i primiro maka'anna' ato si Baha'o Kasuratan pero ma'in to iya i primiro nagsurat. Malabbat magpinugad nga nagsurat to ngan 60 AD (mga 30 anyos kahuman abanhaw si Jesus). Mas akadahulu'an i nagsurat-na si Markos ngan 50 AD. Ato sito Ebanghelyo agpamatu'od si Mateo nga si Jesus, iya i Tinu'inan Mannanalwas nagparapanimulat-na si mga Hebro. Agparapanimulat mga iya sito siray tungod kay dati agsa'ad i Diyos pina'agi si mga paragsumat-na nga amabawa iya addangan Paragsalbar. Agpamatu'od ato nga i dimu'an makigpasurat-na si Diyos ari si Kada'an Kasuratan atuman anan si kinabuhi'-na si Jesus. Kinakulawan ato nga gana' na manlupig pa si Jesus bilang paragturo' nga akakaya pag'isplikar pahalap si baha'o pagsabot si bala'ud-na si Diyos pati' si baha'o pa'agi kon

pinapa'i i a'a akasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

Agklaro si mga allingun-na si Mateo ato sito Ebanghelyo nga ga'i iya ag'amban si pagkahebruna pero anakka iya si pagsabot nga i Tinu'inan Mannanalwas ma'in hamok para si mga Hebro kundi' para liwat si dimu'an ka'aha'an. Apinugad nan nga da'inan i pagsabut-na tungod kay iya hamok i mag'isturya parti si mga mata'o a'a man sirangan nga agbisita si Jesus ngan paka'allumna (2:1-12). Pwira pa sinan, agklaroy nan liwat si katapusan-na sito Ebanghelyo si pagtugun-na si Jesus si kita kam mga inadalan-na pagpada'iray si dimu'an nasyon pag'anda' mga a'a nga ahimo mga inadalan (28:19).

I ka'urugan si nagturu'-na si Jesus nga maka'anna' ato ma'in sunud-sunod kon ay i mahinabo' kundi' kon ay dina i pala'in-la'in liksyon ma'ala'. Aniya' bali lima pagpuruparti si mga nagturu'-na si Jesus: 1. I pagwali-na ari si tagudtod hi'unong si pagpangiwa-kiwa, si rispunsibilidad, pati' si kararawatun-na primyo si mga nagpanhadi'an-na si man langit (5:1-7:37) 2. I mga tugun-na ngan paglihug-na si dusi inadalan-na pagpasamwak (10:1-42) 3. I pala'in-la'in isturya hi'unong si paghadi'-na si man langit (13:1-58) 4. I nagturu'-na hi'unong si kina'iya pati' buruhatun-na si mga inadalan-na (18:1-35) 5. I pagpada'an-na hi'unong si pagtakka-na si katapusan-na sito panahon pati' i pagbwilta-na si Pinili' A'a (24:1-25:46).

Ato si limay to parti si mga nagturu'-na si Jesus, agpasabot si kita si Mateo nga si Jesus i maka-

pariho si Moises nga magbuwan si mga Hebro si primiro lima libro si bala'od ari si Kada'an Kasuratan. Si Jesus i pangultimo paragsumat-na si Diyos nga labaw kuntra si Moises. Si Jesus i baha'o Moises; iya i magbuwan si baha'o bala'od, pati' iya i baha'o pa'agi pagtapit si Diyos.

I Pagtunga'-tunga' Sito Libro

1. Si Jesus: I Ginikanan-na, i Ka'allum-na pati' ngan Dadi' Pa (1:1–2:23)
2. I Pagbunyag pati' i Pagtintar si Jesus (3:1–4:11)
3. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Galilea (4:12–14:12)
4. Patala Dahulo si Jesus si Galilea (14:13–17:20)
5. I Pagbwilta-na si Jesus ari si Galilea (17:22–18:35)
6. I Pagpasamwak-na si Jesus ari si Judea pati' Perga (19:1–20:34)
7. I Pagsallud-na si Jesus si Jerusalem pati' i Pag'ampu'-na ari si Getsemane (21:1–26:46)
8. I Pagdakop, Pagbista pati' Pagpapako' si Jesus (26:47–27:66)
9. I Pagkabanhaw pati' i Nagpatu'in-na si Kita Kam Dimu'an Bilang Inadalan (28:1-20)

I Ginikanan-na si Jesus

Lukas 3:23-38

¹Yayto i ginikanan-na si Jesu-Kristo, i Dadi'-na si David pati' si Abraham:

²⁻³Si Abraham i tatay-na si Isaac nga iya i tatay-na si Jacob nga tatay-na si Juda pati' i mga bugtu'-na lalla.

- Si Juda i tatay-na kas Fares pati' Sara, ngan si Tamar i nana-na mga iya.
- Si Fares i tatay-na si Esrom nga tatay-na si Aram.
- ⁴ Si Aram i tatay-na si Aminadab nga iya i tatay-na si Naason nga tatay-na si Salmon.
- ⁵ Si Salmon i tatay-na si Boas, ngan si Rahab i nana-na.
- Si Boas i tatay-na si Obed, ngan si Ruth i nana-na.
- Si Obed i tatay-na si Jesse ⁶ nga tatay-na si Hadi' David.
- Si David i tatay-na si Solomon, ngan i nana-na, alla-na dahulo si Urias.
- ⁷ Si Solomon i tatay-na si Rehoboam nga iya i tatay-na si Abias nga tatay-na si Asa.
- ⁸ Si Asa i tatay-na si Jehosapat nga iya i tatay-na si Jehoram nga tatay-na si Usias.
- ⁹ Si Usias i tatay-na si Jotam nga iya i tatay-na si Ahas nga tatay-na si Esekias.
- ¹⁰ Si Esekias i tatay-na si Manases nga iya i tatay-na si Amon nga tatay-na si Josias.
- ¹¹ Si Josias i tatay-na si Jeconias pati' i mga bugtu'-na lalla
si uras si kadistirru-na si mga a'a-na si Israel pan Babilonia bilang mga bihag.
- ¹² Pagkatapos si kadistirru-na mga iya pan Babilonia, si Jeconias i tatay-na si Salatiel nga tatay-na si Sorobabel.
- ¹³ Si Sorobabel i tatay-na si Abiud nga iya i tatay-na si Eliakim nga tatay-na si Asor.
- ¹⁴ Si Asor i tatay-na si Sadok nga iya i tatay-na si Akim nga tatay-na si Eliud.

¹⁵ Si Eliud i tatay-na si Eleasar nga iya i tatay-na si Matan nga tatay-na si Jacob.

¹⁶ Si Jacob i tatay-na si Jose nga iya i sa'alla-na si Maria nga iya i nana-na si Jesus, i nag'arunan liwat Kristo.

¹⁷ Sanglit bali katarsi lut'o si ka'uru'ampuhan i tikang si Abraham pada'iray si David ngan katarsi liwat gihapon i tikang namay si David pada'iray si kadistirru-na si mga a'a-na si Israel pan Babilonia. Tikang namay si uras si kadistirro, katarsi gihapon lut'o tubtob si ka'allum-na si Tinu'inan Mannanalwas.

I Ka'allum-na si Jesu-Kristo

Lukas 2:1-7

¹⁸ Da'ito sito i isturya hi'unong si ka'allum-na si Jesu-Kristo: Agpahanda-na si Jose i nanay-na nga si Maria. Ngan karaslon pa hamok mga iya, aniya' magpakatu'anan nga burod nayto dina pero yayto pagburod pina'agi si Espirito Santo. Ahinabo' to myintras pa aglabutan-na iya si Jose. Sanglit bali kuri si kamutangan-na si Jose kay si bala'ud-na mga iya kwintado nga agdangallahan na mga iya. ¹⁹ Ngan tungod kay si Jose matadong a'a, agplano iya pagsunod si bala'ud-na mga iya nga agtugot pagbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan pero si sikrito pama'agi dina kay ga'i iya aruyag nga akamalu'an si Maria.

²⁰ Pero si kaliyat-liyatan si pagparapinsar-na sinan, agpakulaw i anghel-na si Paragdalom ari si upi, ngan agpinugad, "Jose, dadi'-na si David, dakaw agruha-duha pagpa'istar si Maria si ruma'-mo bilang alla-mo, kay i magtudok anan si iya tikang si Espirito Santo. ²¹ Sigurado lalla i

ma'allom ngan kinahanglan Jesus i pina'arun-bi, kay iya i tisalbar si mga a'a-na basi' gana' na mga iya baratunun-na si sala' ngan basi' ga'i na mga iya sadaluman-na pa si sala'.”

²² Ahinabo' nan dimu'an basi' atuman i nagpahalling-na si Paragdalom, pina'agi si paragsumat-na: ²³ “Aniya' magburod dangkanda nga ga'i pa akalabutan, ngan lalla i ma'allom dadi'-na. ‘Emmanuel’* i pina'arun-na, nga i kahulugan-na, ‘Atiya' i Diyos si kita’.”

²⁴ Sanglit pakakallat-na si Jose, agtuman-na i mandu'-na si anghel-na si Paragdalom ngan agkumpi-na dayon i dati pagkasarabutan si pagdangallahan-na mga iya. Agpa'istar-na si Maria si ruma'-na ²⁵ pero ga'i aglabutan-na tubtob nga a'allom i dadi'-na, ngan ag'arunan-nay to Jesus.

2

I mga Bisita

Tikang si Sirangan

¹ Ngan panahun-na si Hadi' Herodes, a'allom si Jesus ari si Betlehem, Judea. Kahuman sinan hinabo', aniya' magpanakka si Jerusalem mga mata'o a'a tikang si sirangan, ² nga agpamatilaw, “Singnga i dadi' ma'allom nga tihadi' si mga Hebro? Sakulawan kami' i bitu'on magpakatu'an si ka'allum-na nga agsirak ari si sirangan, ngan pada'ito kami' pagbuwan katalahuran si iya.”

³ Si pakabati'-na sinan si Hadi' Herodes, aburong iya huwang si mga sakup-na ari si

* **1:23** Isa 7:14

Jerusalem. ⁴ Agtiripun-na i dimu'an mga puno' paraghalad-na si mga Hebro pati' mga paragturo' si bala'ud-na mga iya ngan agpantilaw-na, “Singnga ba' kuno' lugara a'allom i Tinu'inan Mannanalwas?” Anaruman mga iya, ⁵ “Si Betlehem, Judea, kay yayto i nagsurat-na siray si paragsumat-na si Diyos:

⁶ Bisan ka'am magpangistar si Betlehem, Judea, ma'in ka'am i pinakaminos pamilya magpamuno' si Juda,

kay aniya' puno' paluwa' anan si ka'am nga turu'inan-ko mangngataman si mga a'a-ko nga mga ka'uru'ampuhan-na si Israel.”*

⁷ Sanglit agpaban'u-na sikrito si Herodes i mga mata'o a'a ngan sakatu'an-an-na tikang si mga iya i iksakto uras pagpakulaw-na si bitu'on.

⁸ Katapos, agpapada'iray-na mga iya si Betlehem ngan agtugunan-na, “Pada'iraya na kam ngan anda'u-bi pahalap i dadi' ngan kon sa'anda'an-bi pakatu'anu-bi ako basi' pada'iray may ako pagbuwan katalahunan si iya.”

⁹ Pakabati'-na mga iya si tugun-na si hadi', pamalangnan dayon. Ngan pagparalangnan-na na mga iya, pakulaw gihapon i sakulawan-na mga iya bitu'on si sirangan ngan agdahulo si mga iya tubtob nga anyungod si nag'istaran-na si dadi'.

¹⁰ Bali kalipay-na mga iya si pakakulaw-na mga iya si bitu'on. ¹¹ Panakka-na mga iya si lugar, pasallod mga iya si ruma' ngan sakulawan-na i dadi' huwang si nanay-na Maria. Anluhod mga

* **2:6** Miq 5:2

iya ngan agpangampo' ari si dadi'. Ag'abrihan-na mga iya i mga binawa-na rigalo ngan ag-pahalad mga iya mga bulawan, insinso, pati' mirra. ¹² Katapos, agpa'upi-na mga iya si Diyos ngan agpanugunan-na nga ga'i na pahapit ari si Herodes. Sanglit, ag'agi na hamok mga iya si la'in lalan si pagpamalik-na mga iya si mga kalugaringun-na nasyon.

I Pag'ibakwit-na kas Jose

Pan Ehipto

¹³ Pakataliwan-na si mga mata'o a'a, agpakulaw i anghel-na si Paragdalom ari si upi-na si Jose. Agpinugad-na iya si anghel, “Banguna ngan ibakwitin i dadi' hasta i nanay-na pan Ehipto, kay tig'anda'-nay nan dadi' si Herodes ngan maratayun-na. Ari kam dahulo ag'istar ngan dakam pa'amban ari hasta nga ga'i kam pinugad-ko.”

¹⁴ Pabangon si Jose, ngan ag'ibakwitan-na i dadi' huwang i nanay pan Ehipto. ¹⁵ Ag'istar mga iya ari tubtob si pakamatay-na si Herodes. Ahinabo' nan pagtuman si nagpinugad-na si Paragdalom pina'agi si paragsumat-na siray, “Ban'u-ko i dadi'-ko paggawas ari si Ehipto.”†

¹⁶ Pakasabut-na si Herodes nga salabawan-na iya si kalistuhan-na si mga mata'o a'a, bali i kasina-na ngan agmando' iya diritso pagpanmatay si dimu'an mga kadadi'-dadi'an lalla si Betlehem tikang si dos anyos pan hawod, sigon si uras nga sakatu'anan-na tikang si mga mata'o a'a.

† 2:15 Oseas 11:1

17 Pina'agi sinan hinabo' atuman i mga allingun-na si paragsumat Jeremias nga agpinugad:

18 Aniya' kinabati'an mga busis ari si Rama nga bali pandinamag pati' bali i mga kabidu'an-na.

Sigi dinamag si Raquel para si mga dadi'-na ngan andiri' kon nagli'aw iya,

tungod kay agkamaratay na mga iya dimu'an.†

I Pagbwilta-na kas Jose

Pan Nasaret

19 Ngan pakamatay-na si Herodes, aniya' upi-na si Jose ngan ari iya si Ehipto. Paluwa' gihapon i anghel-na si Paragdalom, ²⁰ ngan aminugad, “Iya nayto i uras nga pwidi na sabalikan-mo i dadi' huwang i nanay-na pan Israel kay minatay na i mag'imamatay si dadi'.”

²¹ Sanglit, pabangon si Jose ngan bawa-na i dadi' huwang i nanay-na pagbalik pan Israel.

²² Pero akabati' si Jose nga i manalli' hadi', iya si Arkilas, i dadi'-na si Herodes, sanglit atalaw iya pada'iray. Ngan tungod kay nagwaydungan iya si upi, agdiritso mga iya si Nasaret, nga baryo si prubinsya Galilea, ²³ ngan ari na mga iya ag'istar. Tungod sinan atuman i nagpinugad-na si mga paragsumat-na si Diyos: “Ararunan iya Nasareno.”

3

I mga Nagsumat-na

si Juan Paragbunyang

Markos 1:3-8; Lukas 3:2-17

† 2:18 Jer 31:15

¹ Siray panahon paluwa' si Juan Paragbunyag si Disyirtu-na si Judea ngan agparawali, ² “Agbasula kam huwang si pagbag'o, kay matapit na gayod i paghadi'-na si man langit.” ³ Iya i a'a nagtukuy-na si paragsumat Isaias:

Aniya' addangan ari si disyirto nga agparapasamwak,
 “Hawani-bi i aragihan-na si Paragdalom;
 tadungu-bi i lalan ralangnganan-na.”*

⁴ Agbado' si Juan si hiniro hinimo tikang si barahibu-na si kamel ngan agpaha iya tikang si anit-na si hayop. I kinakan-na duron pati' anira'. ⁵ Nagdayo iya si mga a'a nga tikang si Jerusalem pati' si kaburubungtuhan si Judea hasta si dimu'an lugar matapit si Suba' Jordan. ⁶ Kahuman si pagparapangumpisal-na mga iya, agbunyagan-na† mga iya si Juan ari si Suba' Jordan.

⁷ Pero si pakakulaw-na si Juan nga padugok i mga Parisiyo pati' Sadusiyo ari si nagparabunyagan-na, agpangisugan-na mga iya, “Mga alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Say i magsumat si ka'am nga agpakalikay kam si titakka kastigu-na si Diyos kon agpamabunyag kam? ⁸ Agpakulawa kam dahulo pina'agi si mga buhat-bi nga agpamasol kam huwang si pagbag'o. ⁹ Ma'in nga agpanarig na kam hamok si mga

* **3:3** Isa 40:3 † **3:6** Si kabatasanan-na si mga Hebro, aniya' la'in katyuan-na si pagbunyag kuntra si pagbunyag Kristiyano. Agsob i mga nagbunyagan i mga ma'in Hebro si laha' nga ag'ako' na si Hebruhanon pagtu'o. I kabatasanan-na mga iya pagpatugnob si buwahi', iya i pagpakulaw si gawas nga naghugasan na i a'a si mga sala'-na.

kalugaringun-bi pagpinugad, ‘Tatay kami’ may si Abraham.’ Kay sumatan-ta kam, bisan tikang sito mga kababatuhan akahimo i Diyos mga dadi’ para si Abraham. ¹⁰ Kay i kastigu-na akapariho si hatsa nga agpabantay-na andang si pu’un-na si mga kakayuhan, ngan bisan ay kayuha nga ga’i agbuwa’ mahalap, tinabbong ngan pinabar’og.

¹¹ “Parti hamok si buwahi’ i pagbunyag-ko si ka’am, pagpakulaw nga agpamasol na kam huwang si pagbag’o. Pero kahuman si ako, aniya’ mabantog nga mas labaw pa i gahum-na. Ma’in ngani’ ako angay bisan pagbitbit hamok si sapatu-na. Burunyagan-na i ditangnga’ si mga a’a pagpa’ayop si Espirito Santo,[†] pero burunyagan-na i ditangnga’ paghusgar nga akapan’api.[§] ¹² Aniya’ andang nag’antanan-na tapan basi’ sahimaliran-na i mga gini’ok ngan salalin-na ari si kamalig-na, pero papabar’ugon i mga babang si gana’ kapaparungun-na api.”

I Pagbunyag si Jesus

Markos 1:9-11; Lukas 3:21-22; Juan 1:31-34

¹³ Sinan mga uras, anakka si Jesus ari si Suba’ Jordan nga man Galilea basi’ akapabunyag iya si Juan. ¹⁴ Pero agla’in-na kunta’ dina si Juan i planu-na si pagpinugad, “Ako dina i magkinahanglan

[†] **3:11** Parti si espirituhanon pagbunyag, kulawin i pagsabi-na sinan si Jesus ari si Buhat 1:5 pati’ i pagtuman sinan ari si Buhat 2:1-4. **§ 3:11** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: Burunyagan-na i mga a’a pagpa’ayop si Espirito Santo ngan burunyagan-na liwat mga iya nga akapalkasan i mga pagtutu’u-na pina’agi si mga kakurihan.

si titakka pagbunyag-mo. Ay kay ka'aw dina i padugok si ako.”

¹⁵ Anaruman si Jesus, “Pata'anin to hamok ina'anto kay angay gayod nga satuman-ta i dimu'an nagkinahanglan-na si Diyos.” Sanglit, angabuyon si Juan.

¹⁶ Ngan akabunyagan na si Jesus, patukal iya si buwahi'. Hintak angabri i langit ngan sakulawan-na i Espiritu-na si Diyos nga pan hawod pada'iray si iya pariho si adda sarampati. ¹⁷ Aniya' liwat kinabati'an busis tikang si langit nga agpinugad, “Iyay nan i Dadi'-ko* nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si iya.”

4

I Pagtintar si Jesus

Markos 1:12-13; Lukas 4:1-13

¹ Mangno aggyahan-na si Jesus si Espiritu kon singnga iya pa'arop ari si disyrto ngan ari iya agparatintar-na si Satanas. ² Kahuman si kwarinta diyas pagpu'asa-na allaw sangom, angabat iya kalingantuhan. ³ Padugok si iya i paratintar ngan aminugad, “Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, tighimu'on daw mga batoy to, mga pan.”

⁴ Anaruman si Jesus, “Yayto i maka'anna' si Kasuratan: ‘Ga'i a'allom i a'a si kinakan hamok,

* **3:17** Si kada'an mga panahon, kon agtu'in i hadi' si addangan si gamhanan pwisto agbuwanan-na si titulo, Dadi'. Agda'inan liwat sinan i Diyos pagpublikar kon ay i katungdanan-na si Jesus. Pwira si kinabati'an busis (Mateo 17:5; Buhat 13:33), i duwa pa hinabo' nga magpamatu'od sinan, iya i pagbanhaw si iya (Roma 1:4) pati' i pag'alsa si iya pan langit (Hebro 1:3-5).

kundi' sa'angkun-na i ungod kinabuhi' si kada allingon nga tikang si Diyos.’*”

⁵ Mangno, agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si sagrado syudad ngan agpatunggu-na iya si pinakamadyalta binubungan-na si templo.

⁶ Aminugad si Satanas, “Kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos, paluksuha daw, kay aka'anna' may si Kasuratan:

Lihug-na i mga anghel-na pagpanginano si ka'aw, ngan mga iya i manarag si ka'aw,

basi' ga'i akadabal si bato bisan i kitid-mo.”†

⁷ Anaruman si Jesus, “Aka'anna' liwat si Kasuratan: ‘Dakam agpurbari-bi pagpirit i Paragdalom Diyus-bi nga sakulawan-bi i pagkadiyus-na.’‡”

⁸ Kahuman sinan, agbawa-na namay iya si Satanas pada'iray si adda madyalta gayod bukid ngan agpakulaw-na iya si dimu'an mga gin-hadi'an si kalibutan huwang i mga makawiwili kahalapan-na. ⁹ Agpinugad-na iya, “Pumwan-koy nan si ka'aw dimu'an kon anluhod kaw ngan angampo' si ako.”

¹⁰ Anaruman may si Jesus, “Pabulaga si ako Satanas! Kay yayto i maka'anna' si Kasuratan: ‘Ampu'in i Paragdalom Diyus-bi, ngan iya hamok i sinirbihan-bi.’§”

¹¹ Mangno ag'ambanan-na iya si Satanas ngan pamadugok i mga anghel magpara'ataman si iya.

Agtikang si Jesus Pagpasamwak

¹² Ngan pakabati'-na si Jesus nga nagpriso si Juan, agbalik iya si Galilea. ¹³ Pa'amban iya si

* **4:4** Deut 8:3 † **4:6** Salmo 91:11,12 ‡ **4:7** Deut 6:16 § **4:10** Deut 6:13

baryo Nasaret, ngan palalin iya ag'istar ari si Capernaum. Yayto syudad awinan si bihing-na si Danaw Galilea, si pitak nga sakup-na si Sabulon pati' Neftali. ¹⁴ Ahinabo' nan basi' atuman i nagsurat-na si paragsumat Isaias:

¹⁵ Aniya' mga taga sunsari'i si dati Sabulon pati' Neftali,
i Galilea na ina'anto, nga urog i mga ma'in Hebro i magpangistar,
kon singnga aka'anna' i pangngagihan si ligirun-na si danaw pati' si Suba' Jordan.

¹⁶ Agpakakulaw to mga a'a nga malu'om i mga kinabuhi'-na si makagagahom danta',
ngan agpakasirakan i mga magpakayungod si landung-na si kamatayon.*

¹⁷ Tikang sinan uras, agtikang si Jesus pag-pasamwak, “Agbasula kam huwang si pagbag'o, kay matapit na gayod i paghadi'-na si man langit.”

I Pag'agda-na si Jesus

si Primiro mga Inadalan

Markos 1:16-20; Lukas 5:2-11; Juan 1:35-42

¹⁸ Ngan pagparalalangngan-na si Jesus si bihing-na si Danaw Galilea, sakulawan-na i duwangan magdingsirarihan, si Simon nga kilala liwat si aron Pedro, pati' si Andres. Agtaktak-na mga iya i pukut-na siray uras kay pandaying may i mga paka'allum-na. ¹⁹ Agban'u-na mga iya si Jesus, “Tuwa kam, amaya'a kam ngan agsunura kam si ako basi' sapabawa-ko kam malabbat a'a pagtapod si Diyos pariho si kalabbat-na si daying nga sabawa-na si pukut-bi nan.” ²⁰ Mangno,

* **4:16** Isa 9:1,2

aglabbahan-na dayon mga iya i mga pukut-na ngan amaya' si Jesus. ²¹ Ngan pira pa hamok i mga pitad-na, aniya' duwangan pa magdingsirarihan sakulawan-na si Jesus, nga kas Santiago pati' Juan, nga mga dadi'-na si Sebedeo. Agparaladlad-na mga iya i mga pukut-na ari si paraw, huwang i tatay-na mga iya. Agban'u-na mga iya si Jesus ²² ngan diritso ag'ambanan-na mga iya i sakayan-na, hasta liwat i mga tatay-na, ngan amaya' mga iya si Jesus.

I Pagbulung-na si Jesus

si Malabbat A'a

²³ Aglibut-na si Jesus i bug'os Galilea ngan agparaturo' si mga sinaguga. Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit ngan sigi pamulong si mga a'a nga mga binati'on pati' mga maburong. ²⁴ Abantog dayon i mahi'unong si iya si bug'os prubinsya Siria, sanglit agpamawana si mga a'a i dimu'an magpangabat si pala'in-la'in binati', i mga mapaddi puhu'-na, i mga nagparapamawa-bawa si mara'at espirito, i mga buntugon pati' i mga irapa ngan intiro mga iya agbulung-na. ²⁵ Bali labbat i mamungyod si iya nga mga taga Galilea, mga magpangistar si lugar nag'arunan Awatong Syudad, mga taga Jerusalem, mga taga Judea hasta i magpangistar si dambila'-na si Suba' Jordan.

5

I Pagwali-na si Jesus

*ari si Tagudtod**Lukas 6:20-23*

¹ Pakakulaw-na si Jesus si magpanggubok, pasagka dina iya pan tagudtod, ngan anlumpagi'. Padugok si iya i mga inadalan-na ² ngan agpanuru'an-na si pagpinugad:

³ “Mga malipayon i mga ga'i magpanapod si mga kalugaringun-na,*

kay mga iya i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

⁴ Mga malipayon i mga masurub'on, kay mga iya i mga rili'awon.

⁵ Mga malipayon i mga mapa'inubsanon kay mga iya i papa'iridaron si kalibutan.

⁶ Mga malipayon i mga linganto ngan mga uhaw si pagkamatadong, kay mga iya i papagustuhan.

⁷ Mga malipayon i mga maluluy'on, kay mga iya i magpakakarawat si kalu'oy.

⁸ Mga malipayon i mga gana' la'in tinago' si kasing-kasing-na,

kay mga iya i magpaka'abat si paghuwang-na si Diyos tubtob nga sakulawan-nay to mga iya.

⁹ Mga malipayon i mga masinagdunon, kay mga iya i nagkwinta-na si Diyos nga mga dadi'-na.

¹⁰ Mga malipayon i mga nagparapamasakitan tungod si matadong mga binuhatan-na,

* **5:3** Si Grikuhanon: i mga pubri anan si espiritu-na mga iya, ngan i nagtukoy sinan ma'in i mga pubri si inanna' kundi' i mag'abat si pagka'anggana'un-na mga iya si espirituhanon kinabuhi'.

kay mga iya i magpakasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

¹¹ “Mga malipayon kam kon nagparapanamyangan kam, nagparapamasakitan pati' nagparapamabati'-bati' nga akapara'at si ka'am tungod hamok si pagsunud-bi si ako.

¹² Agkalipaya kam ngan agpanlaksiha kam, kay mahaya i sakarawat-bi primyo ari si langit, kay da'inan sinan gihapon i pa'agi-na mga iya pagparapamasakit si mga paragsumat-na si Diyos nga agpakadahulo si ka'am.”

I Asiya pati' i Danta'

¹³ Agpadayon si Jesus pagturo' si mga inadalan-na, “Ka'am i asiya-na si kalibutan. Sanglit dakam agpata'an. Pariho halimbawa' kon a'ala' na i kasira'-na si asiya, ga'i na apabwilta i kasira'-na. Gana' na gayod sinan pulus-na, sanglit angay nayan hamok nagtapukan basi' saturutum'akan-na si mga a'a.

¹⁴ “Ka'am liwat i danta'-na si bug'os kalibutan. I syudad nga aka'anna' si dyata'-na si bukid, ga'i gayod atago'. ¹⁵ Gana' ato magsulsol lampara ngan tambunan-na dina si batiya'. Lugod, agpa'anna'-nay nan si tama' pamma'anna'an, para akadanta'an i dimu'an nga awinan si sallud-na si ruma'. ¹⁶ Si pariho pa'agi, pahayagu-bi i sana'an si ka'am nga makalupig si kalu'uman,† basi' kinakulawan i mahalap binuhatan-bi ngan adayaw i Tatay-bi nga awiray si langit.”

I Katumanan-na si Bala'od

† **5:16** Si Grikuhanon: pasigahu-bi i danta'-bi atubang si mga a'a.

17 Agpinugad si Jesus, “Dakam ag'isip nga pada'ito ako pagpara' si Bala'od pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat. Ga'i ako pada'ito basi' apara' i mga turu'-na, kundi' i pagtuman dina si mga katuyu'an-na. 18 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta nga ga'i apara' i kalangitan pati' i kalibutan, gana' may mapara' bisan adda litra o ma'in ngani' adda si mga madiki' baglis anan si Bala'od, hasta nga ga'i atuman i dimu'an. 19 Sanglit, bisan say i manupak maski adda hamok si mga mandu'-na sinan tungod kay gana' kuno' ka'impurtantihan-na, katapos agturo' pa liwat iya si la'in pag'irog si nagbuhat-na, aka'anggana'an may liwat iya si pwistu-na ari si mga nagpanhadi'an-na si man langit. Kundi' bisan say i magtuman sinan mga mando' si mga kinabuhi'-na ngan agparaturu'-nay nan si la'in, iya i makilala nga mahaya pwistu-na ari si mga nagpanhadi'an-na si man langit. 20 Kay sumatan-ta kam, kon angirog kam hamok si pagkamatadung-na si mga Parisiyo pati' si mga paragturo' bala'od, sigurado nga ga'i kam liwat agkakwirinta si nagpanhadi'an-na si man langit.

I Pagmatay

Lukas 12:58-59

21 “Agpakapamati' kam nga aniya' mando' nagpakatu'an si mga a'a siray mga panahon, ‘Dakam agmatay,’[†] ngan bisan say i makamatay, paratukan iya. 22 Pero sumatan-ta kam nga bisan say i masina si igkasi a'a-na, paratukan iya. Ma'in nan hamok iya, bisan say i magtatsar si igkasi-na,

[†] 5:21 Exo 20:13

aniya' sararumanan-na si Kungsiho. Ngan bisan ngani' i magyawit hamok, 'Kapay-kapay kaw!' sigurado nga akapan'impyrno.

²³ “Sanglit kon aniya' barawahun-mo pan altar paghalad si Diyos ngan sa'intuman-mo mismo sinan uras nga aniya' bali' sala'-mo si igkasi a'amo, ²⁴ labbahin dahulo i papahalarun-mo, ngan pada'irayon iya pagpakibagaw nga agsihalapay kam gihapon. Katapos, iya na kaw dina pabwilta paghalad si Diyos.

²⁵ “Si uras nga nagbawa kaw si ka'asuntu-mo pan husgado, paniguruhon nga agkahalap kam myintras ga'i pa kam anakka ari, kay kon ga'i, iya si ka'aw i mangguyod pada'iray si huwis. Mangno i huwis na si ka'aw i mama'intriga si wardin pagpapriso si ka'aw. ²⁶ Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, ga'i kaw akagawas ari si prisuhan, hasta nga ga'i sabayaran-mo bisan i ultimo na hamok sintabo si multa-mo.

I Pagbisyo

si Pagdangallahan

²⁷ “Sabati'an-bi liwat i mando' nga agpinugad, 'Dakam agbisyo si pagdangallahan,'^{§*}
²⁸ pero sumatan-ta kam nga bisan say i maniplat si adda danda bawa i pagkasindak, akaparihoy nan si pagbisyo si pagdangallahan.
²⁹ Sanglit kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparakukulawan-na si mata-mo, ala'on adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon

§ 5:27 Si pangulawan-na si Diyos, pariho gayod i baratunun-na si magbisyo pati' si kapadis-na. * 5:27 Exo 20:14

aka'ala'an kaw adda parti si puhu'-mo, kuntra kon gana' iban-na si puhu'-mo ngan linaho' kaw pan impyirno. ³⁰ Ngan kon akapa'amban si pagtutu'umo i nagparahimu-na si tamburu'-mo, uturon adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon aka'ala'an kaw adda parti si puhu'-mo, kuntra kon gana' iban-na si puhu'-mo ngan linaho' kaw pan impyirno.

I Pagbulag si Alla

³¹ “Aniya' liwat magparapaminugad, ‘Bisan say lallaha nga aruyag makibulag[†] si alla-na, kinahanglan amaru'do' iya si papilis si pagbulag.’[‡]
³² Pero sumatan-ta kam, i lalla nga pabulag si alla-na nga ga'i may to agbisyo si pagdangallahan-na mga iya, iya i aniya' baratunun-na si sala'-na si dati alla-na nga makitig'ob si la'in. Pwira pa sinan, i da'inan klasi pagbulag ma'in tugot si bala'od. Ngan bisan say i pakasal si nagbulagan danda, akasala' liwat iya si pagpakitig'ob si dati allahan.

I Pagsa'ad

³³ “Agpakabati' kam liwat nga nagtugunan i mga a'a siray mga panahon, ‘Dakam pasibog si mga sa'ad-bi, kundi' tumanu-bi kon ay i mga sa'ad-bi si Paragdalom.’ ³⁴ Pero sumatan-ta kam, dakam gayod agtambahi-bi i mga sa'ad-bi si mga ga'i nan pwidi sadaluman-bi. Halimbawa' i pagpinugad, ‘Tistigos i langit,’ kay trunu-nay nan si

[†] **5:31** Si kabatasanan-na si mga Hebro, i nagtukoy pagbulag si alla, iya i nagpatugot si bala'ud-na mga iya nga i lalla pwidi agbawi' si dati nagkasarabutan si pagdangallahan. Hasta liwat si birsikulo

^{32.} [‡] **5:31** Deut 24:1

Diyos. ³⁵ Dakam liwat agsabi si kalibutan, kay pannungtungan-nay nan si mga kitid-na o ma'in ngani' si Jerusalem, kay syudad-nay nan si Gilal-abawi Hadi'. ³⁶ Ngan dakam liwat agsabi bisan pa i takuluk-bi kon agsa'ad kam, kay ga'i kam aka-paputi' o akapahirom bisan adda hamok si mga barahibu-bi. ³⁷ Kunta' i naghimu-bi hamok, iya i pagtuman si mga sa'uhu'an-bi pati' i ga'i pagsalli' si mga sabaribadan-bi. Bisan ay nga tamba pa sinan, tawa'-na naynan si girara'ati.

I Ga'i Pag'asa
Lukas 6:29-30

³⁸ “Sabati'an-bi na liwat nga nagpatugot siray, ‘Pwidi sapalaku-mo bayad i mata-na si makapirdi si mata-mo, o ma'in ngani' i impun-na si makapirdi si impun-mo.’[§] ³⁹ Pero sumatan-ta kam, dakam angasa si mga a'a nga mara'at i binuhatan-na. Halimbawa', kon aniya' si ka'am manampalo si bayhun-bi, pa'atubangu-bi pa si iya i dambila'. ⁴⁰ Ngan kon aniya' magsumbong pagsiyo si dyakit-bi, pumwanon pa liwat si iya hasta i badu'-bi. ⁴¹ Kon aniya' magpapalangkit si ka'am adda kilumitro, amaya'a si iya bisan pa anakka si kaduwa kilumitro. ⁴² Kon aniya' mamalako si ka'am, buwanin, ngan dakam patalikot kon aniya' maruyag mag'indam si ka'am.

I Paghigugma' si Kuntra

§ 5:38 Exo 21:24; Lev 24:20; Deut 19:21

43 “Sabati'an-bi na liwat i tugon, ‘Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi ngan sikwayu-bi i mga kuntra-bi.’* 44 Pero sumatan-ta kam: Higugma'u-bi i mga kuntra-bi ngan pangadyi'i-bi i magparapamasakit si ka'am, 45 basi' kinakulawan i mga kina'iya-bi nga irog si kina'iya-na si Tatay-bi† nga awiray si langit. Agpasirakan-na si allaw-na i mga mara'at pati' i mga mahalap a'a ngan agbuwanan-na uran i mga matadong pati' i mga ma'in matadong. 46 Ay i sakarawat-bi bulos kon aghigugma'-bi hamok i maghigugma' may si ka'am? Bisan i mga parag-sukot buhis‡ da'inan liwat sinan i nagparabuhat-na. 47 Ngan kon agbuhat kam hamok mahalap si mga bugtu'-bi, ay i sabuhat-bi nga labaw kuntra si ditangnga'? Bisan ngani' i mga a'a nga ga'i agtutu'o Diyos da'inan sinan i nagbuhat-na. 48 Sanglit kinahanglan nga anakka kam si tama' pirmi pagdalom si kalugaringun-bi kay da'inan may sinan i langitnon Tatay-bi.”

6

I Pagbuwan si mga Anggana'

1 Agpadayon si Jesus si pagturu'-na, “Agmatuha kam paghimo si mga matadong binuhatan-bi para hamok sakulawan-na si a'a. Kay kon agda'inan kam sinan, gana' na sakarawat-bi bulos tikang si Tatay-bi si langit.

2 “Sanglit kon aglimos kam si mga anggana', dakam agpangirog si mga a'a nga mahalap

* 5:43 Lev 19:18 † 5:45 Si Grikuhanon: kinakulawan i pagkadadi'-bi si Tatay-bi. ‡ 5:46 I parag-sukot buhis ma'in tarapuran kay traydor si nasyun-na.

agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso pina'agi si pagpabandilyu-na mga iya si mga nagbuhat-na ari si mga sinaguga pati' si mga kalsada para hamok nagdayaw si mga a'a. Sumatan-ta kam si kamatu'uran, sakarawat-na na mga iya i bug'os bulos nga nagpanhingyap-na. ³ Lugod kon amuwan kam limos si mga anggana', dakam agpakatu'anu-bi i kawiri tamburu'-bi kon ay i naghimu-na si kawatan tamburu'-bi. ⁴ Si da'ingan pa'agi, ga'i kinatu'anan i pagbuwan-bi. Sanglit i Tatay-bi nga makasayod si sikrito nagbuhat-bi, iya i manprimyo si ka'am.

I Pa'agi si Pagpangadyi'

Lukas 11:2-4

⁵ “Kon agpangadyi' kam, dakam ag'irog si mga a'a nga mahalap agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso pina'agi si karuyag-na mga iya pagpangadyi' nga agtutunggo ari si mga sinaguga pati' si mga iskina-na si mga kalsada para hamok kinakulawan si mga a'a. Sumatan-ta kam si kamatu'uran, sakarawat-na na mga iya i bug'os bulos nga nagpanhingyap-na. ⁶ Lugod kon mangadyi' kam, pasallura kam si kwartu-bi, sirrahi-bi ngan mangadyi'a kam si Tatay-bi nga ga'i sakulawan-bi. Mangno i Tatay-bi nga iya i makasayod si sikrito pinahallingan-bi, iya i manprimyo si ka'am. ⁷ Ngan kon agpangadyi' kam, dakam agparaburubwiltahu-bi pariho si mga urasyun-na si mga a'a nga ga'i agtutu'o Diyos kay i mga pagkagasi-na nga kinapakalihan mga iya tungod si kalabbat-na si mga allingun-na. ⁸ Dakam angirog si mga iya, kay akatu'anan i

Tatay-bi kon ay i mga nagkinahanglan-bi myin-tras pa kam amalako.

⁹ “Lugod kon mangadyi' kam da'ituhu-bi sito:

Tatay kami' nga awinan si langit,
pakulawon ato si kinabuhi' kami' i kasagradu-na
si arun-mo,

¹⁰ dalumin kami' nga kinakulawan i paghadi'-mo
ato,

tumanon si kami' i katuyu'an-mo ato si kalibutan
pariho si pagtuman-mo may si mga sari'i si
langit.

¹¹ Buwanin kami' si karakanon kami' nga tama' si
ina'anto allaw.

¹² Pasayluhon kami' si mga sala' kami',
sigon si pagpasaylo kami' may si dimu'an
makasala' si kami',

¹³ ngan patuttuton kami' nga ga'i kami' agsala' kon
nagtintar kami',
ngan patalahon kami' si aniya' mara'at
katuyu'an-na.

¹⁴ “Kay basta agpasaylo kam si la'in nga akasala'
si ka'am, pasaylu-na may kam liwat si Tatay-bi si
langit. ¹⁵ Pero kon ga'i kam agpasaylo si sala'-na
si la'in, ga'i may liwat pasaylu-na si Tatay-bi i mga
sala'-bi.

I Pagpu'asa

¹⁶ “Ngan kon agpu'asa kam, dakam angirog
si mga a'a nga mahalap agparapamakunu-kuno
nga mga rilihuso pina'agi si pagpaklaro nga ma-
surub'on i mga bayhun-na huwang i pag'anna'
agbon si mga takuluk-na, basi' kinatu'an-an si
mga a'a nga agpamu'asa mga iya. Sumatan-ta
kam si kamatu'uran, sakarawat-na na mga iya

i bug'os bulos nga nagpanhingyap-na. ¹⁷ Lugod kon agpu'asa kam, agpanhupa kam ngan anguram'usa kam, ¹⁸ basi' ga'i kinaklaruhan si mga a'a nga agpu'asa kam, kundi' i Tatay-bi nga ga'i kinakulawan iya hamok i makatu'anan sinan. Sanglit i Tatay-bi liwat i mamuwan si ka'am primyo, kay iya i makasayod si sikrito nagbuhat-bi.

I Manggad nga Awiray si Langit

Lukas 11:34-36

¹⁹ “Dakam agparatipon para si mga kalugaringun-bi manggad ato si kalibutan nga nagbaruki' o ma'in ngani' nagtakla' ngan pwidi liwat sarangka-na si mga mannangkaw i mga nag'anna'an-bi. ²⁰ Lugod, agtipuna kam para si mga kalugaringun-bi manggad nan nga awiray si langit nga ga'i nagbaruki', ga'i nagtakla' ngan ga'i liwat pwidi sarangka-na si mga mannangkaw i nag'anna'an. ²¹ Buhatu-bi nan kay maski singnga kina'anda'an i kayamanan-bi, awiray may liwat ari i kabaraw-bi. ²² I mga mata-bi akapariho si lampara anan si puhu'-bi. Kon mahalap i mata-bi, panno' may si danta' i bug'os puhu'-bi. ²³ Pero kon mara'at to, bali may liwat lu'om i puhu'-bi. Sanglit kon malu'om i danta' anan si puhu'-bi, day ay i kalu'um-na sinan!

²⁴ “Gana' ato makasirbi duwangan amo kay sigurado nga addangan hamok sinan i naghigugma'-na ngan addangan may i nagsikway-na. Ma'in ngani', unungan-na i kaduwangan ngan sikway-na i primiro. Gana' si ka'am makapadungan pagsirbi si Diyos pati' si manggad.

I Ma'in Angay Nagkabarakan

Lukas 12:22-31

²⁵ “Sanglit sumatan-ta kam, dakam abaraka mahi'unong si pagpanginabuhi'-bi kon ay i karakanun-bi pati' irinumun-bi o bisan mahi'unong si mga puhu'-bi kon ay i mga papabadu'un-bi. Ma'in hamok parti si pagkakan i kinabuhi' ngan ma'in hamok parti si pamado' i puho'. ²⁶ Kulawi-bi daw i mga manuk-manok nga agparapanlayug-layog; ga'i mga iya agsaburak ngan ga'i ag'ani o agparapangangkot pan kamalig, pero agtubungan-na mga iya si Tatay-bi ari si langit. Mas mahaya i balur-bi kuntra si kamanuk-manukan! ²⁷ Say si ka'am i makapalanga bisan adda hamok uras si kinabuhi'-na* pina'agi si kabaraka-na?

²⁸ “Dakam liwat abaraka si pagpanaptun-bi. Kulawi-bi daw i ka'angayan-na si mga lalag burak. Ga'i mga iya agballi ngan ga'i aghimo. ²⁹ Kundi' sumatan-ta kam, bisan si bug'os kayamanan-na si Hadi' Solomon gana' sapsul'ut-na pariho kahalap si adda sinan mga burak. ³⁰ Agpamanaptunan-na ngani' mahalap si Diyos i mga gabon si katahuk-tahukan, nga allom ina'anto pero papabar'ugon asumo, ka'am pa ba' i ga'i pinanaptunan-na mahalap? Kulang pa kam si pagtapod! ³¹ Sanglit dakam agparapaminugad, ‘Ay daw sito i karakanun-ta?’ ‘Ay daw sito i irimnun-ta?’ pati' ‘Ay daw sito i pagpanaptun-ta?’ ³² Iyay nan i mga kahuruwangan-na si dimu'an nagparapanhingyap-na si mga ga'i

* **6:27** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i makatamba adda pyi si kalanga-na.

magpanutu'o Diyos ngan sakatu'anan-na na si langitnon Tatay-bi i nagkinahanglanan-bi sinan. ³³ Lugod padahulu'u-bi i pag'anda' si pa'agi nga agpakasakop kam si mga nagpanhadi'anna si Diyos hasta i pagkamatadung-na, ngan pinumwan may liwat nan dimu'an mga inanna' si ka'am. ³⁴ Sanglit dakam agkabaraka-hi-bi i asumo kay katungdanan-na si manunod allaw pagpanginano si kalugaringun-na. I kasibutan-na si kada allaw, tama' hamok nga sa'agwanta-na si a'a para sinan allaw.”

7

I Paghusgar si La'in A'a

Lukas 6:37-42

¹ Agpadayon si Jesus si pagturu'-na, “Dakam aghusgar, basi' ga'i may kam husgaran-na si Diyos. ² Kay bisan ay i nagpahusgar-bi si la'in, iya may i nagpahusgar-na si ka'am. Ngan bisan ay i nagsukulan-bi, iya may i surukulan pagpabalik si ka'am.

³ “Ay kay sakulawan-mo lugod i day panarut-suhan nga makabuta si igkasi a'a-mo, pero ga'i sapanginanu-mo i day gip'at nga makasalingskop si kalugaringun-mo mata? ⁴ Pinapa'i-mo may pakapinugad si igkasi-mo, ‘Ala'an-ta kaw si makabutay nan si ka'aw,’ nga aniya' may makasalingskop si kalugaringun-mo mata? ⁵ Mahalap kaw gayod agsilhig si hawan-na si la'in! Ala'on dahulo i makasalingskop si mata-mo, ngan kahuman sinan saklaru-mo na ngan sa'ala'-mo i makabuta si igkasi-mo.

⁶ “Ma'in angay si pirlas nga nagpa'itsa hamok si mga kabaktinan kay sigurado nga panurutum'akan-nay nan hamok. Si pariho pa'agi, aniya' mga sagrado nga ma'in angay nagpatubong si ka'idu'an, kay si pakatibus-na sinan bangin ka'am na i inatubang-na ngan pamang'alan-na.

I Pagpalako, Pag'anda'

pati' Pagban'o

Lukas 11:9-13

⁷ “Amalakuha kam basi' binuwanan kam. Mamuraw-purawa kam basi' aniya' sa'anda'an-bi. Aman'uha kam basi' pinadayon kam. ⁸ Buhatu-bi nan kay bisan say i mamalako akabuwanan, ngan bisan say i mamuraw-puraw aka'anda', ngan bisan say i maman'o agpakadayon.

⁹ “Ay kaw klasiha a'a nga kon amalako pan i dadi'-mo, buwanan-mo dina bato? ¹⁰ O ma'in ngani', kon amalako iya daying, buwanan-mo dina sawa? ¹¹ Pa'anna'-ta si ka'am may, bisan kon mga mara'at i kina'iya-bi dimu'an, agbuwan kam mga mahalap rigalo si mga dadi'-bi. Iya pa ba' i Tatay-bi ari si langit i ga'i mamuwan si mga mahalap si magpamalako sinan si iya! ¹² Sanglit bisan ay i naghingyap-bi binuhat-na si la'in para si ka'am, buhatu-bi nan, kay yaynan i katumanan-na si Bala'od pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.

¹³ “Aniya' duwa pwirtahan panggawas: I adda masi'ok ngan i adda may mahaway. Malabbat i magpili' si mahaway nan kay si panlahus-na mga iya, masayon na i paglalangngan-na, bisan

kon aka'abat mga iya nga iyay nan dina i magpatuttot si mga iya si kamatayon nga bulag si Diyos. ¹⁴ Lugod pili'u-bi i masi'ok bisan kon makuri i paglalangngan-bi ngan diki'it hamok i kahuruwangan-bi, kay iyay nan i lalan pada'iray si ungod kinabuhi'.

Kon Ay i Pu'on, Iya i Buwa'

Lukas 6:43-44

¹⁵ “Agbantaya kam si mga burubullo' paragsumat-na si Diyos. Pamadugok nan si ka'am nga day mga karniro i mga kiwa-na, pero i ungod gayod mga kina'iya-na mga iya akapariho si mga ma'isog hayop. ¹⁶ Sakilala-bi nan mga iya pina'agi si mga panggawi'-gawi'-na. Gana' ato magpangko' ubas nga tikang dina si pu'un-na si tangulon o ma'in ngani' i prutas igos nga tikang dina si pu'un-na si sapinit. ¹⁷ Pariho si kamutangan-na si kayo, basta marabong i pu'on, sigurado nga mahalap may sinan i binuwa'-na, pero kon bigik i pu'on, sigurado nga mara'at may liwat sinan i binuwa'-na. ¹⁸ I marabong pu'on impusibli nga mara'at i binuwa'-na, ngan mahalap dina i binuwa'-na si bigik pu'on. ¹⁹ I kada pu'on si kayo nga ga'i agbuwa' mahalap, tinabbong ngan pinabar'og. ²⁰ Sanglit pina'agi si mga buwa'-na i pagkilala si mga iya.

²¹ “Ma'in i dimu'an magparaban'o si ako, 'Paragdalum-ta kaw, Paragdalum-ta kaw,' nga kwintado na si nagpanhadi'an-na si man langit, kundi' i mga kwintado hamok iya i magtuman si katuyu'an-na si Tatay-ko nga awiray si langit.

²² Kon anakka na i allaw si paghusgar, malabbat

i maminugad si ako, 'Paragdalom, Paragdalom, ma'in ba' agpahalling kami' i makigpasumatmo pina'agi si gahum-na si arun-mo, ngan agpakapapinda kami' si mga mara'at espiritu mismo liwat sinan aron, hasta pa agpakahimo kami' si mga makagagahom binuhatan?' ²³ Pero diritsu-ko mga iya agsaruman, 'Ga'i kam sakilalako. Patalaha kam si ako kay puro kam paragbuhat si karat'an!'

I Madunong Panday

pati' i Ma'in

Lukas 6:47-49

²⁴ “Kon sugad, i makapamati' si mga allingun-ko pati' magtuman sito si kinabuhi'-na, akapariho si madunong a'a magtindog ruma' si dyata'-na si bato. ²⁵ Si panguran-na makusog, paluwa' i mahaya baha' ngan sakub-na payray ruma' si makusog bariyo pero ga'i to arungkab, kay takka si bato i pundasyun-na.

²⁶ “Kundi' i makapamati' si mga allingun-ko pero ga'i to atuman si kinabuhi'-na, akapariho si ma'in madunong a'a magtindog ruma' si dyata'-na si baybay. ²⁷ Si panguran-na makusog, paluwa' i mahaya baha' ngan sakub-na payray ruma' si makusog bariyo ngan diritsoy to arungkab hasta nga ga'i gayod nag'arim-ariman i bug'os ruma'!”

²⁸ Pakahuman-na si Jesus agpahalling sinan dimu'an, ag'usa i magpanggubok, ²⁹ kay si pagturu'-na, akapariho iya si addangan nga aniya' pwirsa-na si mga allingun-na pagpasunod, ma'in pariho si mga paragturu'-na mga iya bala'od.

8

I Pagbulong si Liprusuhon

Markos 1:40-44; Lukas 5:12-14

¹ Ngan pamadalugdug-na kas Jesus tikang si tagudtod, nagburungyuran iya si ka'aha'an.

² Aniya' liprusuhon padugok si iya ngan anluhod atubang si iya. Aminugad to, “Sinyor, sapahalapmo gad ako, kon aruyag kaw.”

³ Agdu'unan-na si palat-na si Jesus i lalla ngan aminugad, “Oho' gad, buhat-koy nan. Anhalapa!” A'ala' dayon i liprusu-na ngan anlimpyo iya.

⁴ Mangno agtugunan-na iya si Jesus, “Agmatuha nga ga'i kaw akasumat si la'in a'a parti sito, pero pada'iraya si paraghalad ngan pakulawon si iya i puhu'-mo. Tighalara ari si nagmandu'-na si Moises para si manhalap basi' kinatu'anang nga nagparatuman pa i Bala'od.”

I Pagtutu'u-na si Sinturyon

Lukas 7:1-10

⁵ Ngan pasallud-na si Jesus si syudad Capernaum, aniya' padugok si iya addangan sinturyon* pagpalako si bulig-na. ⁶ Aminugad to, “Sinyor, awiray agparalibbak si ruma' i rilihugunko. Adda iya irapa ngan bali na i inantus-na kasakitan.”

⁷ Agpinugad-na iya si Jesus, “Hala kay pada'iray ako ngan pahalap-ko iya.” ⁸ Anaruman may i

* **8:5** I sinturyon, iya i punu'-na si addahatos sundalo nga tawa'-na si Emperador si Roma. Hasta liwat si birsikulo 8 pati' 13.

sinturyon, “Sinyor, pero ma'in ako angay pagpadagos si ka'aw si ruma'-ko. Kundi' amusngala hamok kay sigurado anhalap i rilihugun-ko. ⁹ Da'inan sinan i pagtu'u-ko kay adda may liwat hamok ako rilihugon nga ata'o pagsunod si mga malanga katungdanan-na, ngan aniya' may liwat mga sundalu-ko nga salihug-ko. Aminugad ngani' ako si addangan, ‘Pada'iraya,’ diritsoy to dayon pa'amban. Si addangan ray namay, ‘Tuwa,’ sigurado padugok to si ako. Aminugad ngani' ako si rilihugun-ko, ‘Trabahu'on to,’ diritsoy to dayon trabahu-na.”

¹⁰ Pakabati'-na sinan si Jesus, ag'usa-nay nan gayod ngan agpinugad-na i mga a'a magpamungyod si iya, “Sumatan-ta kam, ga'i pa ako aka'anda' a'a nga da'inan kahaya i pagtutu'una ato si bug'os Israel. ¹¹ Pinugad-ta kam nga malabbat i pamadugok tikang si sirangan pati' si katundan ngan pamasintar agtingkulo' huwang si kas Abraham, Isaac pati' si Jacob si pakan nagtima para si nagpanhadi'an-na si man langit. ¹² Pero i mga ginsakupan-na gayod kunta' sinan ginhadi'an, tarabrugon dina pan gawas, si lugar nga bali lu'om kon singnga agparapangaraba ngan agparapanrigot mga iya.”

¹³ Mangno agpinugad-na si Jesus i sinturyon, “Agbalika na ari! Turumanon na i nagsiguru-mo nga sabuhat-ko.” Ngan mismo siray uras, anhalap i rilihugun-na.

Agbulung-na Gihapon si Jesus

*i Malabbat A'a
Markos 1:29-34; Lukas 4:38-41*

¹⁴ Si pamanahik-na si Jesus si ruma'-na kas Pedro, sakulawan-na i ugangan-na danda sito nga agparalibbak tungod kay mapanas iya. ¹⁵ Ag'antanan-nay to si tamburo' ngan a'ala' i panas-na. Mangno manginanoy to dayon pagkiwa para si iya.

¹⁶ Kasanguman, malabbat mga a'a i nagbawa pada'iray si Jesus nga nagpamawa-bawa si mara'at espirito ngan agpamapinda-nay nan mga espirito pina'agi si allingun-na. Agpamahalap-na liwat i dimu'an mga maburong. ¹⁷ Ahinabo' nan basi' atuman i allingun-na si paragsumat Isaias: Iya i mag'antos si mga mara'at alabatan-ta kam ngan iya i mag'ako' si mga binati'-ta kam.†

I mga Kinahanglanon

si Adda Inadalan-na si Jesus

Lukas 9:57-60

¹⁸ Si pakakulaw-na si Jesus si magpanggubok si iya, anmandar iya nga patalabok mga iya pan dambila'-na si danaw. ¹⁹ Dungan sinan, aniya' si iya padugok addangan paragturo' bala'od ngan aminugad, “Ma'istro, amungyod ako si ka'aw bisan singnga kaw pa'arop.”

²⁰ Anaruman si Jesus, “Mahalap pa i mga singgarong kay aniya' mga panluluku'an-na, pati' i mga kamanuk-manukan kay aniya' pannanapunan-na, pero i Pinili' A'a, gana' ngani' lugod panlilibbakan-na nga akadiskanso iya.”

²¹ Mangno aniya' namay addangan si mga inadalan-na i maminugad si iya, “Sinyor, tugutin

† **8:17** Isa 53:4

ako dahulo pagbalik hasta si pakamatay-na si tatay-ko.”

²² Pero agpinugad-na dina iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako. Pata'anin na hamok nga i mga minatay i mamalabbong si mga minatay-na.”[†]

I Pagpalinaw-na si Jesus

si Madlos

Markos 4:36-41; Lukas 8:22-25

²³ Si pasang'at-na si Jesus si paraw, anunod si iya i mga inadalan-na. ²⁴ Kata'ud-ta'uran, hintak anmadlos i danaw nga haros akatambunan i paraw si mga mahaya alon. Pero mahalap dina i pamaturi-na si Jesus. ²⁵ Sanglit nagdugok iya si mga inadalan-na ngan nagpukaw, “Sinyor, salbaron kami! Matutulluron na kita kam!”

²⁶ Anaruman may iya, “Kulang pa kam si pagta-pod. Ay kay agkataralaw kam?” Mangno pabangon iya ngan agpugungan-na i bariyo pati' i mga alon, ngan hintak anlinaw.

²⁷ Ag'usa mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay ba' to aha'a? Bisan i bariyo pati' i mga alon agpansunod si iya!”

Agpahalap-na si Jesus

i Duwangan Nagbawa-bawa A'a

Markos 5:1-17; Lukas 8:26-37

[†] **8:22** I nagtukoy mamalabbong si mga minatay-na, iya i mga a'a nga gana' gayod pagtu'u-na si Diyos.

²⁸ Panakka-na mga iya si dambila', ari si lugar-na si mga Gadareno, § aniya' manupo' si iya duwangan a'a nga nagpamawa-bawa si mara'at espirito. Tikang nan mga iya si adda si mga kwiba panlalabbungan. Bali mga iya kamama'isog sanglit gana' makalabay ari siray lugar. ²⁹ Anurakaw mga iya, “Ay i tuyu'-mo si kami', Dadi'-na si Diyos? Pad'ito ba' kaw pagpasakit si kami' myintras anakka si tala'an allaw?”

³⁰ Aniya' magtarambak kabaktinan matapit si mga iya nga sigi pamu'ad. ³¹ Agparapakimalu'oy i mga mara'at espirito si Jesus, “Kon papinda-mo kami', pabawahon kami' pada'iray si kabaktinan ray.”

³² Agpaminugad-na mga iya, “Hala pada'iraya na kam!” Sanglit pamaguwa' i mga mara'at espirito ngan diritso pamabalyo si kabaktinan. Mangno palahi i bug'os grupo pada'iray si pangpang diritso si buwahi' ngan agkamaratay.

³³ Pamalahi i magpangataman si kabaktinan pan syudad ngan agpamasamwak-nay nan dayon mga iya huwang na i dimu'an mahinabo' si mga nagpamawa-bawa si mara'at espirito. ³⁴ Sanglit agpamada'iray si Jesus i a'a-na si bug'os syudad pagbagat si iya. Si pakabagat-na mga iya sito, sigi mga iya pamakimalu'oy nga kon pwidi pa'amban iya si mga lugar-na.

9

§ **8:28** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga i maka'anna' dina: si lugar-na si mga Gerasenes kay agtapit i duwa syudad Gadara pati' Gerasa. Kulawin si Markos 5:1; Lukas 8:26 pati' si mapa si pahina 22.

Agpalangngan-na si Jesus

i Irapa

Markos 2:3-12; Lukas 5:18-26

¹ Amanakay kas Jesus si paraw ngan pamatalabok gihapon si danaw hasta nga anakka mga iya si kalugaringun-na syudad. ² Mangno aniya' magpanakka nga agpamawa irapa pada'iray si iya nga naghulid si tipo. Ngan pakakulaw-na si Jesus si pagtapud-na sinan mga a'a, agpinugad-na i irapa, “No', pabaskugon i huna'-huna'-mo. Nagpasaylo na i mga sala'-mo.”

³ Tungod sinan, sigi panngurub-ngurob i mga paragturo' bala'od nga magtambong ari, “Aglalabawan-na sito a'a i Diyos.”

⁴ Akatu'anan si Jesus si mga inisipan-na, sanglit amatilaw iya, “Ay kay da'inan sinan i inisipan-bi? ⁵ Singnga sito i masayon: I pagpinugad, ‘Nagpasaylo na i mga sala'-mo’ o i pagpinugad, ‘Anungguha ngan alangngana’? ⁶ Pero, basi' sakatu'anan-bi nga i Pinili' A'a aniya' gahum-na ato si kalibutan pagpasaylo si mga sala', palangngan-koy to irapa.” Mangno agpinugad-na i irapa, “Anungguha, addu'on naglibbakan-moy nan ngan agbalika.” ⁷ Anunggo iya ngan aglugaring pagbalik. ⁸ Pakakulaw-na sinan si magpanggubok, agpakadayaw mga iya si Diyos bawa i mahaya pagtahod si iya tungod si pagbuwan-na si a'a si da'inan klasi gahom.

I Pag'agda-na si Jesus

si Mateo

Markos 2:14-17; Lukas 5:27-32

9 Si paduwa'i-na gihapon si Jesus tikang si nag'istaran-na, samasiran-na namay si Mateo nga agparatingkulo' si pwistu-na si pannunukutan-na buhis. Agpinugad-na iya si Jesus, “Amaya'a ngan agsunura si ako.” Anunggo si Mateo ngan amaya' si iya.

10 Mangno aniya' allaw nga ari kas Jesus si ruma'-na kas Mateo. Malabbat i pamadugok mga paragsukot buhis* pati' mga nagpaminugad makasasala† ngan makitangka' si iya pagkakan huwang si mga inadalan-na. 11 Pakakulaw-na sinan si pamalabay mga Parisiyo, agtilaw-na mga iya i mga inadalan-na si Jesus, “Ay kay maki-huwang ma'istru-bi nan pagkakan si mga paragsukot nan buhis pati' si mga makasasala' nan?”

12 Ngan pakatu'an-na si Jesus sinan, mismo iya i manaruman, “Ma'in i mga mahalap a'a i mag-panginahanglan duktor, kundi' i mga maburong dina. 13 Pero agpamalika kam ngan mangin-sayura kam dahulo si mga allingun-na si Diyos nga maka'anna' si Kasuratan: ‘Gana' kapulsanan-na si ako i pagkarilihusu-bi pariho si pagbuno' mga panhahalad kon ga'i dahulo sakulawan-ko i pagkamaluluy'un-bi.’‡ Ngan da'inan may, ga'i ako pada'ito pag'agda si magpaminugad nga matak-dong mga iya a'a, kundi' pada'ito ako pag'agda si mga makasasala'.”

Nagpatilawan si Jesus

* **9:10** Parti si paragsukot buhis, kulawin si hawud-na si pahina 15. † **9:10** Aniya' mga sala'-na sinan mga a'a pariho si bisan sayaha'a pero mga iya i nagpaminugad makasasala' tungod kay ma'in mga iya rilihuso. ‡ **9:13** Oseas 6:6

Mahi'unong si Pagpu'asa

Markos 2:18-20; Lukas 5:33-35

¹⁴ Siray, aniya' mga nagpili' allaw si pagpu'asa basi' gana' la'in kinapinsaran pwira hamok si Diyos. Sanglit aniya' pamadugok mga inadalan-na si Juan ngan agpamatilaw si iya, “Ay kay ga'i agsunod i mga inadalan-mo si kabatasanan pagpu'asa pariho si mga nagbuhat kami' pati' si mga Parisiyo?”

¹⁵ Anaruman si Jesus, “Ga'i may gad ahimo nga abido' dina i mga imbitadu-na si kinasal lalla kon awinan pa iya. Pero ma'in na pira arala'on na i makapariho si kinasal lalla, ngan sinan uras, iya na dina i pagpu'asa-na si mga inadalan-ko.”

I Pagkarawat

si Baha'o Pagturu'-na si Jesus

Markos 2:21-22; Lukas 5:36-39

¹⁶ Agsumatan-na liwat mga iya sito isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “Gana' magpatangbil si baha'o hiniro si adda kada'an na bado'. Kay kon da'ito sito i pagtangbil-mo, gisi'-na gihapon i badu'-mo si nagpatangbil-mo. Mas mara'at to kagisi'an kuntra si dahulo.”

¹⁷ Agsumatan-na mga iya si adday to pa: “Gana' magpa'isi si baha'o irimnon si kada'an na anit pangngingisihan, kay amura' to kon pa'isi-mo, mangno aburhat i pangngingisihan ngan atumpa i irimnon. Ma'in da'inan sinan. Kunta', i baha'o irimnon, pina'isi may si baha'o pangngingisihan, basi' gana' mapirdi si duwa.”

I Minatay Dadi'

pati' i Danda Makasaphid

si Badu'-na si Jesus

Markos 5:22-43; Lukas 8:41-56

¹⁸ Si pagparapahalling-na si Jesus, aniya' manakka puno' nga paluhod dayon atubang si iya ngan makimalu'oy, “Pakamatay-na pa hamok si dadi'-ko danda ina'anto. Pero alayon baya'on ako ngan du'unin iya si palat-mo basi' anlanga pa i kinabuhi'-na.” ¹⁹ Patunggo si Jesus hasta i mga inadalan-na ngan amaya' si iya.

²⁰ Siray uras, aniya' danda ari nga agparalalaha' dusi na ta'on. Patapit iya si damurihan-na ngan agsaphid-na i sidsid-na si badu'-na si Jesus, ²¹ kay aka'anna' si huna'-huna'-na si danda, “Kon sasaphid-ko bisan hamok i badu'-na, sigurado anhalap ako.”

²² Anili' si Jesus ngan sakulawan-na i danda. Aminugad iya, “Mana, pabaskugon i huna'-huna'-mo. I pagtutu'u-mo, iya i makapahalap si ka'aw.” Ngan mismo siray uras, anhalap dayon i danda.

²³ Ngan panakka-na na si Jesus si ruma'-na si puno', sakulawan-na i mga musikiro si paglab-bong pati' i kasamukan-na si magpanggubok.

²⁴ Animol si Jesus, “Pagawasa kam anan. Ma'in pa iya gayod i kamatayun-na si dadi'. Yayto kamatayon, pariho hamok si magpaturi.” Pero nagpattawahan dina si Jesus si mga a'a.

²⁵ Kahuman si pakapagawas si mga a'a, pasallod iya pan kwarto. Agbikyaw-na i tamburu'-na si dadi' ngan diritsoy to pabangon. ²⁶ Agsamwak dayon i sumat mahi'unong sinan si dimu'an parti ari siray lugar.

Agpahalap-na si Jesus

i mga Buta pati' i Ngula

²⁷ Si pagparalalangngan-na si Jesus tikang ari siray lugar, aniya' duwangan buta lalla nga agpamungyod si iya ngan sigi panurakaw, “Dadi'-na si David, kalu'uyin kami'!”

²⁸ Ngan pamanahik-na si Jesus si adda ruma', padugok i duwangan buta si iya ngan agtilaw-na, “Anutu'o ba' kam nga sahimu-koy to?”

Anaruman may mga iya, “Oho', Sinyor.”

²⁹ Katapos, addu'-na si Jesus i mga mata-na si duwangan ngan aminugad, “Sigon si pagtapudbi, iya i mabuhat si ka'am.” ³⁰ Akakulaw dayon mga iya pariho si dati. Agtugunan-na gayod mga iya si Jesus, “Aghinaya kam nga ga'i kam akasumat si bisan say mahi'unong sito.” ³¹ Pero pamagawas dina mga iya ngan agpanumat-na i hinabo' mahi'unong si Jesus si dimu'an parti ari siray lugar.

³² Si paduwa'i-na si duwangan, aniya' manakka mga a'a magpamawa pada'iray si Jesus ngula lalla nga nagbawa-bawa si mara'at espirito. ³³ Ngan pakapapinda si mara'at espirito, akayawit dayon i ngula. Ag'usa i magpanggubok ngan agpaminugad, “Gana' pa kinakulawan pariho sito ato si Israel tikang pa si tinikangan.”

³⁴ Pero agpaminugad dina i mga Parisiyo, “Akapapinda iya si mga mara'at espirito pina'agi si gahum-na si prinsipi-na si dimu'an mara'at espirito.”

I Kakulangan-na si Mammamwak

si Mahalap Sumat

³⁵ Mangno aglibot si Jesus si dimu'an mga kaburubungtuhan pati' mga kaburubaryuhan ngan agparaturo' si mga sinaguga. Agparapasamwak-na i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit ngan sigi pamulong si mga a'a nga mga binati'on pati' mga maburong. ³⁶ Bisan singnga iya akakulaw magpantarambak, alu'oy gayod iya kay panno' mga iya si mga kabaraka ngan mga disgustado. Day pariho mga iya si mga karniro nga gana' mangngataman. ³⁷ Mangno agpinugad-na i mga inadalan-na, “Malabbat kunta' i aranihon pero diki'it hamok i mangngangani. ³⁸ Aniya' paragdalom si aranihon nga iya i pinalakuhi-bi pagpabawa pa mga trabahanti si nagpa'anihan-na.”

10

Aglihug-na si Jesus

i Dusi Inadalan

Markos 3:16-19; 6:8-11

Lukas 6:14-16; 9:3-5; 10:4-12; Buhat 1:13

¹ Mangno agtiripun-na si Jesus i Dusi ngan agpamuwanan-na gahom pagpapinda si mga mara'at espirito pati' pagbulong si mga binati'on pati' si mga maburong.

² Yayto i mga arun-na si dusi apostol: I primiro si Simon nga kilala liwat si aron Pedro, si Andres nga sirari-na, si Santiago pati' Juan nga mga dadi'-na si Sebedeo, ³ si Felipe, si Bartolome, si Tomas, si

Mateo nga paragsukot buhis, si Santiago nga dadi'-na si Alfeo, si Tadeo, ⁴si Simon nga sakop si grupu-na si mga Selote, pati' si Judas Iscariote i titraydor si Jesus.

⁵ Aglihug-na si Jesus i Dusi ngan agpanugunana, “Dakam pa'agi si mga lugar nag'istaran-na si mga ma'in Hebro o pasallod si mga bungtu-na si mga Samaritano. ⁶ Lugod, anda'u-bi i mga a'-na si Israel nga akapariho si mga magkaralilingo karniro. ⁷ Si paglibut-bi, yayto i pinasamwaku-bi: ‘Matapit na gayod i paghadi'-na si man langit.’ ⁸ Bulungu-bi i mga maburong, allumu-bi gihapon i mga minatay, pahalapu-bi i mga liprusuhon, ngan pamapindahu-bi i mga mara'at espirito. Tungod kay agsangya i pagkarawat-bi ngan ga'i may nan agbayaran-bi, da'inan may liwat kunta' i pa'agi-bi si pagbuwan-bi. ⁹ Dakam agpasuksok si rilus-bi bisan ay diplataha, bisan salapi', bulawan o burunsi. ¹⁰ Dakam agbawa bag para si langngan-bi, dakam agbawa pagsalinan, sandalyas o bisan baston kay angay hamok nga nagpanginano i trabahanti.

¹¹ “Kon akatakka kam si bisan singnga bungtuha o baryuha, anganda'a kam si matadong nan a'a sinan lugar nga awili pagpa'istar si ka'am ngan dakam palalin si la'in ruma' tubtob si pagtaliwan-bi. ¹² Si pamanahik-bi, aminugara kam, ‘Pumwan-na kunta' i kamurayaw-na si Diyos si dimu'an mag'istar sito ruma’.’ ¹³ Kon aghandom i panimalay pagkarawat sinan, angay gayod nga i kamurayaw-bi abilin si mga iya. Pero kon ga'i aghandom, angay nga abawi' nan gihapon si mga iya. ¹⁴ Kon aniya' a'a nga andiri' si ka'am, o ma'in

ngani' ga'i amakali si mga allingun-bi, pataliwana kam sinan ruma' o bungto ngan paspasu-bi i alpug-na si kitid-bi. ¹⁵ Sanglit sumatan-ta kam si kamatu'uran, si allaw si paghusgar, mas man-ingkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si mga syudad Sodom pati' Gomora kuntra si arabatun-na sinan bungto mismo liwat sinan allaw.

Naghumutan i mga Apostol

Markos 13:11-13

Lukas 12:2-9,51-53; 21:12-17

¹⁶ “Agmatuha kam kay ari si papabawahan-ko si ka'am akapariho kam hamok si mga karniro nga akasalakot si mga ma'isog hayop. Sanglit angiruga kam si sawa nga mata'o paglikay si kadi-likaduhan, ngan si pariho uras angiruga kam si sarampati nga ga'i ata'o aglabot. ¹⁷ Agmatuha kam si mga a'a kay mga iya si ka'am i mamadakop ngan pa'intriga-na kam mga iya si mga kungsiho, ngan karastiguhon kam ari si mga sinaguga-na mga iya ¹⁸ tungod si ako. Pwira pa sinan, daragnason liwat kam pag'atubang si mga gubirnadador pati' si mga hadi' basi' akatistigos kam si mga iya hasta si mga ma'in Hebro si ungod mahinabo'. ¹⁹ Pero si uras nga padakup-na kam mga iya, dakam abaraka kon papa'i-bi pagpamatu'od si pagkamatadung-bi ngan kon ay i mga papahallingun-bi. Kay sinan uras, pinumwan si ka'am i mga papahallingun-bi. ²⁰ I mga allingon ma'in tikang si kalugaringun-bi, kundi' tikang si Espiritu-na si Tata' nga ka'am hamok i nagpapahalling-na.

²¹ “Trarayduran-na pagmatay si mga sirari i mga siyaka-na magpanutu'o. Trarayduran-na liwat si mga tatay i mga magpanutu'o dadi'-na. Kuruntrahun-na si mga dadi' i mga mahanak-na hasta pa nga pamatay-na mga iya tungod si mga pagtu'u-na. ²² Naghumutan kam si dimu'an mga a'a tungod si ako, pero bisan say i mangilob tubtob si katapusan, iya i masalbar si damuri allaw. ²³ Kon nagparapamasakitan kam si adda lugar, palalina kam si la'in. Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ga'i pa satibus-bi aglibot i dimu'an syudad nga atiya' ato si Israel antis si pagtakka-na si Pinili' A'a.

²⁴ “I iskwila angga'i akalabaw si ma'istru-na o ma'in ngani' i rilihugon anlabaw dina si amu-na. ²⁵ Tama' hamok nga saparihu'an-na si iskwila i ma'istru-na ngan saparihu'an-na may si rilihugon i amu-na. Kon i tatay si panimalay nag'arunan Beelsebul, iya pa ba' i mga myimbru-na i ga'i nagsamyangan si mara'at nan.

²⁶ “Sanglit gana' kunta' katalaw-bi si mga iya kay gana' ato nagtambunan nga ga'i gihapon akabukasan, o ma'in ngani' nagtago' nga ga'i kinatu'anan. ²⁷ Bisan ay i nagsumat-ko si ka'am si kalu'uman, busngalu-bi si kadanta'an. Ngan bisan ay i sapakalihan-bi nga nagguruguro, bandiyuhu-bi si mga kakurukalsadahan. ²⁸ Dakam agkataralaw si mga magkatarao pagmatay si puho' pero ga'i agkatarao pagpirdi si espirito. Lugod, atalawa kam si aniya' gahum-na pagpirdi si espirito pati' si puho' ngan bug'os tapukan-na pan impyirno. ²⁹ Ma'in ba' adda hamok tumbaga diplata i kantidad-na si duwa

maya ari si mirkado? Pero gana' si mga iya magkataraktak hamok si pitak kon ma'in iya i tuyu'-na si Tata'. ³⁰ Bisan ngani' i barahibo si takuluk-bi ag'isip-na na. ³¹ Sanglit dakam agkataralaw, kay mas mahaya i balur-bi kuntra si malabbat maya.

³² “Sanglit bisan say i magpahayag nga huwang iya si ako, pahayag-ko may liwat iya atubang si Tatay-ko nga awiray si langit. ³³ Pero bisan say i magdidiwaray nga ga'i ako sakilala-na, didiwarayan-ko may liwat iya atubang si Tatay-ko nga awiray si langit.

³⁴ “Gasi-bi ba' nga pada'ito ako pagbawa kamurayaw si kalibutan? Ma'in kamurayaw i nagbawa-ko kundi' kasamukan dina. ³⁵ Sigon si maka'anna' si Kasuratan: Pada'ito ako pagpa'ato si mga dadi' lalla kuntra si mga tatay-na,

si mga dadi' danda kuntra si mga nanay-na, si mga umagad danda kuntra si mga ugangan-na danda.

³⁶ I pinakamara'at kuntra-na si a'a, mismo i mga myimbru-na gihapon si kalugaringun-na panimalay.*

I Pagkilala si Ungod Inadalan

³⁷ “Bisan say i maghigugma' si tatay-na o ma'in ngani' si nanay-na labaw kuntra si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. Bisan say i maghigugma' si dadi'-na lalla o ma'in ngani' danda labaw kuntra si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. ³⁸ Bisan say i ga'i mag'ako' si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo'

* **10:36** Miq 7:6

kamatayon si kudos ngan amaya' si ako, ma'in iya angay nga ahimo inadalan-ko. ³⁹ Bisan say i makuntinto nga sa'anda'an-na na i kinabuhi'-na ina'anto, iya dina i tikarag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina i maka'anda' si ungod kinabuhi'.

⁴⁰ “Bisan say i magpanginano pahalap si ka'am, agpanginano gayod si ako. Ngan bisan say i magpanginano si ako, ma'in hamok ako i nagpanginano-na pero hasta pa liwat i magpapada'ito si ako. ⁴¹ Bisan say i magpanginano si paragsumat-na si Diyos tungod si pagkaparagsumat-na, akakarawat may liwat iya si primyo nga nagtagama para si paragsumat. Ngan bisan say i magpanginano si matadong a'a tungod si pagkamatadung-na, akakarawat may liwat iya si primyo nga nagtagama para si matadong. ⁴² Ngan kon aniya' si ka'am magpa'inom adda baso prisko buwahi' si mga magtikang to pa hamok pagtutu'o tungod kay inadalan-ko mga iya, sumatan-ta kam si kamatu'uran, sigurado nga ga'i arungay i primyo nga nagtagama si iya.”

11

Si Jesus

pati' si Juan Paragbunyang

Lukas 7:18-35

¹ Kahuman-na si Jesus agtugon si dusi inadalan-na, pa'amban iya ari siray lugar ngan agparaturo'

pati' agparapasamwak si mga kaburubungtuhan si Galilea.

² Siray mga ka'urason ari pa si Juan si prisuhan. Ngan pakakatu'an-na mahi'unong si mga binuhatan-na si Kristo, anlihog iya si mga inadalan-na. ³ Tigtilaw-nay to, “Ka'aw na ba' i nagparapanimulat nga tipada'ito, o kinahanglan pa ba' kami' ag'antahak la'in?”

⁴ Anaruman may si Jesus, “Agbwiltaha kam ngan sumati-bi si Juan kon ay i mga sapamati'an-bi pati' kon ay i mga sakulawan-bi. ⁵ Pinugarubi nga agpakakulaw gihapon i mga buta, agpakalangnan i mga lulid, agpanhalap i mga liprusuhon, agpakapamati' i mga bungol, a'allom gihapon i mga minatay, ngan nagpasamwak si mga anggana' i mahalap sumat. ⁶ Sanglit tig'ala'on si iya i duda-na si pagpinugad nga malipayon i a'a nga ga'i ag'amban si pagtu'u-na si Diyos tungod si ako.”

⁷ Pakataliwan-na si mga inadalan-na si Juan, agtikang si Jesus pagpahalling mahi'unong si Juan si magpanggurubok, “Ngan pamada'iray-bi si disyrto, ay i nagkukulawan-bi ari? Addangan ba' nga akapariho si bigahaw nga sigi hamok baya'-baya' kon palingnga i bariyo? ⁸ Kon ma'in nan, ay may kay pamada'iray kam pag'usisa? Aniya' ba' a'a ari nga mahalap i pamadu'-na? Gana', kay i mahalap pamadu'-na, awiray ag'istar si mga palasyo. ⁹ Kon sugad, ay may dina i nagpada'iray-bi pag'usisa? Tungod kay aniya' paragsumat-na si Diyos? Tama', ngan sumatan-ta kam, nga ma'in hamok iya paragsumat-na si Diyos, ¹⁰ kay si Juan i nagtukoy si maka'anna' si Kasuratan:

Aniya' paragsumat-ko nga padahulu-ko si ka'aw paghawan si pangngagihan-mo.*

¹¹ Sumatan-ta kam si kamatu'uran: Si dimu'an mga a'a naghinganak si nana,† gana' pa si mga iya nga akalabaw si Juan Paragbunyag, pero i gimiminiusi si magpakasakop na si mga nagpanhadi'an-na si man langit, labaw pa si iya. ¹² Tikang pa gayod si primiro pagparawali-na si Juan Paragbunyag tubtob ina'anto, i mga nagpanhadi'an-na si man langit agbuwan na kakurihan si mga magkuntra sito ngan aniya' liwat mga ma'isog nga mag'ipipirit gayod‡ nga akasakop kunta' sito.

¹³ Kundi' myintras si pagtikang-na si Juan, nagparawali na dina i mahi'unong sito, ngan iya liwat to i makigpasumat-na andang si Diyos nga maka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat pati' si Bala'ud-na si Moises. ¹⁴ Ngan kon ag'aku'-bi hamok i kamatu'uran, sasayuran-bi na nga si Juan i katumanan-na si nagparapanimulat-bi Elias nga tipada'ito. ¹⁵ Si mga a'a makapamati', kunta' amati'.

¹⁶ “Singnga na daw to hamok sapaparihu-ko mga a'ay to ina'anto panahon? Akapariho mga iya si mga dadi'-dadi' nga awiray si mirkado agparaningkulo' ngan sigi burubaran'uhay:

¹⁷ Agparapanukaran kami' kam, pero ga'i kam agpanayaw.

* **11:10** Mal 3:1 † **11:11** Nagsabi nga si Juan naghinganak si nana, basi' apakumparar iya si mga a'a nga magpaka'ambit na si kinabuhi' nga tikang si Espirito Santo. ‡ **11:12** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: i mga nagpanhadi'an-na si man langit ag'abat na kasakitan ngan i mga ma'isog agpirit gayod...

Sigi kami' dirinamagay, pero ga'i kam agpamanangis.

¹⁸ Pada'ito si Juan nga ga'i parapangumbiti o parapaki'inom, ngan agpaminugad kam, 'Nagbawa-bawa iya si mara'at espirito.'

¹⁹ Mangno pada'ito namay i Pinili' A'a nga parapangumbiti pati' parapaki'inom, ngan agpaminugad namay kam, 'Atiya' i bali kamakikinakan pati' paralango, kumpaniya-na si mga paragsukot buhis pati' si mga makasasala.' § Pero kinakulawan nga tama' i kadunung-na si Diyos pina'agi si mga madunong binuhatan-na si mag'ako' sito."

I mga Syudad

nga Ga'i Agpanutu'o

Lukas 10:13-15

²⁰ Mangno agtikang si Jesus pagpahalling kuntra si mga syudad nga ka'agsuban nagparapakulawan-na si mga makagagahom binuhatan tungod kay ga'i to agpamasol huwang si pagbag'o. ²¹ "Mga papabidu'on kam mga taga Corasin! Mga papabidu'on liwat kam mga taga Betsaida! Kon nagbuhat siray ari si mga syudad Tiro pati' Sidon i mga makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, maliyat na kunta' panahon i pagbasul-na mga iya huwang si pagbag'o, pina'agi kunta' si pagpanlipag'ak-na, nga mga makatol sako i mga badu'-na, panno' agbon i mga takuluk-na. ²² Sanglit sumatan-ta kam, mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si

§ 11:19 Parti si mga makasasala', kulawin si hawud-na si pahina 24.

magpangistar siray si Tiro pati' Sidon si allaw si paghusgar kuntra si ka'am. ²³ Ngan ka'am may mga taga Capernaum nan, gasi-bi ba' nga darayawon kam hasta si pagtakka-bi ari si langit? Ma'in, lugod agpakapada'iray kam dina si dilalom pitak.* Kay kon nagbuhat siray ari si Sodom i mga makagagahom binuhatan nagpakulaw si ka'am, awinan paynan kunta' syudad agtutunggo hasta pa ina'anto. ²⁴ Sanglit sumatan-ta kam, mas maningkarang pa i arabatun-na kastigo si magpangistar siray si Sodom si allaw si paghusgar kuntra si arabatun-bi mismo liwat sinan allaw.”

I Pagdiskansu-na

si mga Budlay

Lukas 10:21-22

²⁵ Mismo sinan mga uras aminugad si Jesus, “Tay, ka'aw nga Paragdalum-na si kalangitan pati' si kalibutan, agdayaw ako si ka'aw kay agtagu'-mo i sarabutan hi'unong si pagkahadi'-mo. Agtagu'-moy nan si mga madunong pati' malanga idukasyun-na ngan agpakatu'an-moy nan si mga makapariho si mga dadi'-dadi' nga mapa'inubsanon. ²⁶ Tay, ka'angayan nga ahinabo' nan kay iyay nan i makapalipay si ka'aw.”

²⁷ Mangno agpadayon iya pagbagaw si magpanggurubok, “Agpatubyan-na na si ako si Tatayko i dimu'an kata'o pati' pagdalom. Gana' ni addangan makakilala pahalap si Dadi' kon ma'in hamok i Tata', ngan gana' ni addangan makakilala

* **11:23** Si Grikuhanon: Hades, ngan iya i lugar-na si mga magkaramatay na myintras nga ga'i pa abanhaw para agpakahusgaran. Kulawin si Pgpk 9:1; 20:11-15.

pahalap si Tata' kon ma'in hamok i Dadi' pati' i mga nagpamili'-na si Dadi' pagpakilala kon say iya.

²⁸ “Sanglit, paduguka kam si ako, ka'am dimu'an magpangabat nan kabudlayan ngan nagpandada'og tungod si gana' kapulsanan-na kapapaniguru-bi pagtapit si Diyos. Mangno ako si ka'am i mamadiskanso. ²⁹ Anunu'a kam si yugu-koy to ngan angadala kam si ako, kay ata'o ako paghinay-hinay pati' pagpa'ubos ngan sa'angkun-bi i murayaw inisipan naghingyap-bi ³⁰ kay i yugu-ko masayon nagpasul'ot ngan maningkarang nagbawa.”

12

Kon Say i Paragdalom

si Allaw Pandidiskanso

Markos 2:23-28; 3:1-6; Lukas 6:1-11

¹ Sin adda, pabalatas kas Jesus si kapatagan nga akatuman si Allaw Pandidiskanso. Tungod kay mga linganto i mga inadalan-na, sigi mga iya pangattos si mga matahak uhay-na si trigo ngan sigi panilsi'. ² Aniya' mga Parisiyo magpakakulaw sinan nga agpanriklamo si Jesus, “Kulawin ngani' nan! Ay kay agparapangattos i mga inadalan-mo si Allaw Pandidiskanso bisan kon sakatu'an-an-bi nga supak nan si bala'od?”

³ Anaruman may dina si Jesus, “Ga'i ba' sabasa-bi kon ay i nagbuhat-na siray si David ngan alinganto iya hasta i mga kahuruwangan-na?

⁴ Pasallod iya si pangngangampu'an tulda* ngan

* **12:4** Si Grikuhanon: ruma'-na si Diyos. Kulawin si pahina 610.

angaddo' si pan nagla'in para si Diyos. Agkakan-nay nan ngan da'inan may i mga kahuruwangan-na bisan kon i mga paraghalad hamok i tugot pagkakan sinan. Pero ma'in nan sala' para si mga iya. ⁵ Ga'i ba' kam liwat agpakabasa si maka'anna' si Bala'od nga matuman si kada Allaw Pandidiskanso, nga kinahanglan ga'i manginano si kasagradu-na si allaw i mga paraghalad ari si templo, pero ma'in nan sala' para si mga iya? ⁶ Sumatan-ta kam nga atiya' ato ina'anto i mas angay lugod dina paranginanuhon kuntra si templo. ⁷ Kon agpakasabot kam hamok si karuyag sidngun-na sito mga allingon nga aka'anna' si Kasuratan, 'Gana' kapulsanan-na si ako i pagkarilihusu-bi pariho si pagbuno' mga panhahalad kon ga'i dahulo sakulawan-ko i pagkamaluluy'un-bi,[†] ga'i kam kunta' agparapamatok si mga a'a nga ma'in sala' i sabuhat-na. ⁸ Ngan ma'in nan hamok i sala'-bi kay kon i Pinili' A'a i Paragdalom si bisan ay, iya pa ba' i Allaw Pandidiskanso?"

⁹ Tikang ari siray lugar, agdiritso iya pada'iray si sinaguga-na sinan mga Parisiyo. ¹⁰ Aniya' lalla ari nga piyapi i adda tamburu'-na. Sanglit, tungod kay dati mga iya agparapanganda' rason nga sapa'akusar-na mga iya si Jesus, agpamatilaw to, "Nagpatugot ba' si bala'od pagbulong kon Allaw Pandidiskanso o ga'i?"

¹¹ Lingun-na may si Jesus si mga iya, "Kon ad-dangan si ka'am i aniya' karniru-na ngan alaho' to si pangngukuran si Allaw Pandidiskanso, ga'i ba'

† 12:7 Oseas 6:6

to addu'-bi ngan isa-bi pagawas? ¹² Mas mahaya baga i balur-na si a'a kuntra si karniro! Kon da'inan sinan, ma'in supak si bala'od i pagbuhat mahalap kon Allaw Pandidiskanso.”

¹³ Katapos agmandaran-na i lalla, “Buklaron tamburu'-moy nan.” Agbuklad-na si lalla, ngan anhamis gihapon i pustura-na si tamburu'-na nga pariho na gayod si dambila'. ¹⁴ Sanglit pama-gawas i mga Parisiyo ngan agtikang mga iya pag-plano kon pinapa'i sapamatay-na mga iya si Jesus.

I Rilihugon

Nagpili'-na si Diyos

¹⁵ Akatu'anan si Jesus si mga planu-na, sanglit palitira iya ari siray lugar. Malabbat si mga magpamungyod si iya i aniya' mara'at nagpangabat-na, ngan agpamulung-nay nan dimu'an. ¹⁶ Agpanmandu'an-nay nan nga ga'i pagparasumat kon say iya. ¹⁷ Si da'inan pa'agi atuman i mga allingun-na siray si paragsumat Isaias:

¹⁸ Atiya' i rilihugun-ko nga pinili'-ko,
i hinigugma'-ko nga akabuwan gayod kali-
payan si ako.

Pa'ayup-ko si iya i Espiritu-ko,
ngan iya i mamakatu'an si pantay paghusgar-
ko si dimu'an nasyon.

¹⁹ Ga'i iya agparapakipasusuhay o agparagagasod.
Ga'i iya kinapakalihan nga agparadiskurso si
mga kakalsadahan.

²⁰ Ga'i iya amatti' bisan i maglaylay na gayod
bigahaw,

ngan ga'i iya amarong bisan i magkimmatt-
kimmatt na hamok lampara,
tubtob nga sapada'ug-na i pantay pagkukulaw-ko.

²¹ Ngan i gahum-na si arun-na, iya i mag-
buwan kasiguraduhan nga sa'angkun-na si
mga nasyon i mga nag'anduy-na.†

Si Jesus pati' si Beelsebul

Markos 3:23-27; Lukas 11:17-22

²² Mangno aniya' mga a'a magpamawa
pada'iray si Jesus buta pati' ngula lalla nga
nagbawa-bawa si mara'at espirito. Agpahalap-na
iya si Jesus pina'agi si pagpapinda sinan sanglit
akayawit dayon iya ngan akakulaw. ²³ Ag'usa
i dimu'an mga a'a ari ngan agsipurupatilaway,
“Pusibli ba' nga iya na i Dadi'-na si David nga
nagparapanimulat-ta?”

²⁴ Pero pakabati'-na sinan si mga Parisiyo,
agpaminugad dina mga iya, “Tungod gad nan
hamok si gahum-na si Beelsebul, i prinsipi-na si
dimu'an mara'at espirito, sanglit akapapinday to
a'a si mga mara'at espirito.”

²⁵ Akatu'anang si Jesus si mga inisipan-na
hi'unong si Beelsebul sanglit agpaminugad-na
mga iya, “Kon aniya' nasyon nga ag'urunay i
mga a'a-na, sigurado nga tulos to abungkag.
Ngan da'ingan may si adda syudad o pamilya,
kon ag'urunay i mga sakup-na sito, sigurado nga
ga'i to akatunggo. ²⁶ Kon ag'unay-na si Satanas
agpapinda i mga kahuruwangan-na, mismo i
kalugaringun-na i magpabulag si mga iya. Kon
da'ingan sinan, pinapa'i-na may pakatunggo si

† 12:21 Isa 42:1-4

ginhadi'an-na? ²⁷ Sanglit kon i gahum-na si Beelsebul i naggamit-ko pagpapinda si mga mara'at espiritu, say may tawa' gahom i naggamit-na si mga sakup-bi pagpapinda si mga iya? Kon sugad, mismo bali' mga iya i maghusgar pagpamatu'od nga sala' i mga isip-bi. ²⁸ Pero kon i pagpapinda-ko si mga mara'at espiritu pina'agi si Espiritu-na si Diyos sigurado nga aghadi' na i Diyos si lugar-bi to. ²⁹ Pariho sito: Pinapa'i asallod i ruma'-na si adda makusog lalla pagtangkaw si garamitun-na? Sumatan-ta kam: Kon aniya' mas makusog pa nga sagapus-na iya dahulo, sigurado sabawa-na i dimu'an inanna'-na si ruma'.

³⁰ “Bisan say i ga'i mamungyod si ako, anguntra si ako, ngan da'inan may liwat, bisan say i ga'i pahuwang si ako pag'agda a'a nga anutu'o, iya dina i magpawararak si mga aragdahun-ko.

³¹ Sanglit sumatan-ta kam, sapaaylu-na si Diyos i dimu'an sala'-na si a'a, bisan pa i paglalabaw si Diyos, pero i pagparapakara'at si arun-na si Espirito Santo, ga'i apasaylo. ³² Bisan say i mamahalling kuntra si Pinili' A'a, apasaylo iya, pero i magparapahalling kuntra si Espirito Santo, ga'i apasaylo si ina'anto hasta pa si titakkay ro panahon.

³³ “Pahalapu-bi pag'ataman si kayo, basi' mahalap may sito i buwa'-na. Pero kon padayon i mara'at pag'ataman-bi sito, sigurado nga mara'at may liwat i buwa'-na. Ngan akilala kon say i mahalap tungod si buwa'-na mga iya. ³⁴ Mga alisto kam gayod pagpamakunu-kuno! Pinapa'i kam agpakapahalling si bisan ay mahalapa nga lagtok kam si karat'an? Bisan ay i manapwa si inisipan-na si a'a, iya may i sapahalling-na. ³⁵ Agpagawas-

na si mahalap a'a i mga kahalapan kay iya may i sana'an si iya, ngan agpaguwa'-na si mara'at a'a i mga karat'an kay iya may liwat i sana'an si iya. ³⁶ Sumatan-ta kam nga aniya' baratunun-na si mga a'a si kada allingon sayawit-na nga ma'in angay parahallingon kon anakka na i allaw si paghusgar. ³⁷ Kay dipindi si mga sayawit-bi kon agpakalibri ba' kam o ma'in ngani' paratukan.”

I Pangngilalahan si Kasiguruhan

Nagbuhat si Jonas

Lukas 11:24-26,29-32

³⁸ Mangno aniya' si mga Parisiyo pati' mga paragturo' bala'od i maminugad si iya, “Ma'istro, aruyag kami' nga anhimo kaw pangngilalahan si langitnon kasiguruhan.”

³⁹ Anaruman si Jesus, “Kinakulawan gayod i kara'at-na si mga a'a sito panahon nga maki-huhuwangon si mga pala'in-la'in diyos, kay sigi hamok paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. Pero gana' na purumwanon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray nga nagbuhat si paragsumat Jonas. ⁴⁰ Si Jonas mismo i naghimo pangngilalahan si pag'istar-na tallo allaw ngan tallo sangom si battung-na si mahaya daying, ngan pariho si iya, ti'istar may liwat i Pinili' A'a si labbong tallo allaw ngan tallo sangom. ⁴¹ Aniya' titakka allaw nga abanhaw i mga allom pa ina'anto basi' agpakahusgaran. Sinan allaw, abanhaw may liwat i magpangistar siray si syudad Ninibe pagtistigos kuntra si mga allom pa ina'anto kay agpamasol mga iya siray huwang si pagbag'o si pakapakali-na mga

iya si nagpasamwak-na si Jonas. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan nagpatukan i mga magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Jonas nga angay lugod dina parakalihan.

⁴² “Si pariho pa'agi, kon anakay nan allaw, abanhaw may liwat i Rayna si Sur. § Iya i magpara-biyahi siray tikang si matala lugar pagpamati' si madunong pinahallingan-na si Solomon. Sanglit tungod sinan matadong binuhatan, nagpatukan i dimu'an magka'arallom ina'anto tungod si mga buhat-na kay atiya' na i mas labaw pa kuntra si Solomon nga angay lugod dina durugukon.

⁴³ “Si papinda-na si mara'at espirito si adda a'a, ag'agi to si mga matuho' gayod lugar ngan sigi anda' si pandidiskansuhan-na. Tungod kay ga'i may aka'anda', ⁴⁴ aminugad to si kalugaringun-na, ‘Agbalik ako si inambanan-koy ray.’ Si panakka-na ari, sakatu'anan-na nga day gana' mag'istar, sinilhigan gayod ngan mahamis i dimu'an. ⁴⁵ Mangno agbwilta iya pag'agda pa pito' kahuruwangan-na mara'at espirito nga mas mara'at pa kuntra si iya. Pa'ayop to mga iya ari basi' mga sabawa-bawa-na. Sanglit i kamutangan-na si a'a si damuri to mas mara'at pa dina kuntra si primiro. Sanglit da'inan sinan i tinakkahan-na si mga a'a-na sito panahon nga bali pagkara'at.”

I Nana-na

§ **12:42** I Rayna si Sur, iya i mag'inantan siray si nasyon banda timugan si Israel.

pati' i mga Bugtu'-na si Jesus
Markos 3:31-35; Lukas 8:19-21

⁴⁶ Sigi pa pahalling si Jesus si mga a'a, anakka may i nana-na pati' i mga bugtu'-na lalla. Agparapanunggo mga iya si gawas kay tipakibagaw mga iya si Jesus. ⁴⁷ Aniya' makasumat si iya, “Awiray si gawas agparapanunggo i nana-mo huwang i mga bugtu'-mo, ngan tipakibagaw mga iya si ka'aw.”

⁴⁸ Pero agtilaw-na dina si Jesus i magsumat si iya, “Sakatu'anan-mo ba' kon say i nanay-ko pati' i mga bugtu'-ko?” ⁴⁹ Agturu'-na i mga inadalan-na ngan diritso amahalling, “Atiya' si ka'am i nana-ko pati' i kabugtu'an-ko. ⁵⁰ Kay bisan say i magtuman si katuyu'an-na si Tatay-ko ari si langit, mga iya dina i kabugtu'an-ko* pati' nana-ko.”

13

I Isturya Hi'unong

si Parasaburak
Markos 4:1-9; Lukas 8:4-8

¹ Mismo siray allaw, paduwa'i si Jesus si ruma' ngan aningkulo' iya si bihing-na si danaw. ² Mangno, tungod si kalabbat-na si magpanggubok si iya, pasang'at iya si adda paraw ngan aningkulo'. I mga a'a may dimu'an si bihing agparapanunggo. ³ Agpadayon iya si pagturo' si mga iya pala'in-la'in pina'agi si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran. Aminugad iya, “Aniya' para'uma nga patakod basi' agsaburak.

* **12:50** Si Grikuhanon: i mga bugtu'-ko lalla pati' mga bugtu'-ko danda, ngan i nagtukoy sinan i mga nag'aku'-na si Jesus bilang kabugtu'an si pagtu'o.

⁴ Si pagsaburak-na si uma-na, aniya' mga gahi' nga aka'anna' dina si lalan ngan agpamadugok i mga manuk-manok pagtuktok. ⁵ Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si mga malambo bato nga manipis hamok i pitak-na si dyata'. Sanglit tulos to anudok tungod si kanipis-na si pitak. ⁶ Pero ngan pamanas-na si allaw, alayong to dayon mga tinanom ngan a'uga tungod kay kulang i kalanga-na si mga gamut-na. ⁷ Aniya' liwat mga gahi' nga aka'anna' dina si pitak nga aniya' pa mabilin mga gamut-na si simpot. Sanglit ngan panuduk-na si simpot, agsuputan-na dina si simpot i mga tinanom. ⁸ Pero aniya' may liwat mga gahi' nga aka'anna' si mahalap pitak. Sanglit mahalap i pamuwa'-na. Aniya' sito mga mahalap pitak nga i kutsitsa-na ag'addahatos dubli kuntra si nagpasaburak, aniya' may magsaysinta ngan aniya' may magtraynta. ⁹ Si mga a'a makapamati', kunta' amati'."

I Katuyuan-na si mga Isturya

nga Agtukoy si Kamatu'uran

Markos 4:10-12; Lukas 8:9-10; 10:23-24

¹⁰ Padugok si iya i mga inadalan-na ngan agpamatilaw, "Ay kay agparagamitan-mo si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran kon makibagaw kaw si mga a'a?"

¹¹ Anaruman iya, "Nagpumwan-na si ka'am i pagsabut-bi nga iya i nagparatago' siray, kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit, pero nagparatago' payto si mga iya.

¹² Bisan say i aniya', iya i binuwanan pa basi' anlabbat gayod i tawa'-na; pero bisan say i gana',

hasta pa i diki'it tawa'-na, inala' pa tikang si iya.
 13 Yayto i rason kon ay kay agparagamitan-ko mga
 iya si mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran
 tungod kay

sigi mga iya buruslungay, pero gana' mga
 sakulawan-na.

Sigi paramati'ay, pero gana' mga sasabutan-
 na.

14 Kinakulawan anan si mga iya i katumanan-na
 si makigpasumat-na si Diyos si Isaias:

Sigi hamok mga iya paramati'ay, pero gana' mga
 sasabutan-na.

Sigi hamok buruslungay, pero gana' mga
 sakulawan-na.

15 Kay yayray mga a'a agparapamakunu-kuno nga
 mga bulok hasta nga gana' na gayod lugod
 mga pamurubu'ut-na,

agparapakangbungul-bungol ngan
 agparapakangbuta-buta.

Kon ma'in da'inan sinan, amuklat na kunta' i mga
 mata-na,

aka'abrihan i mga talinga-na,

akaklaruhan i mga inisipan-na,

abawa na kunta' mga iya pagtu'o si ako

ngan sapahalap-ko mga iya.*

16 Pero mga malipayon kam gayod kay
 agpakakulaw kam ngan agpakapamati'.

17 Kay sumatan-ta kam si kamatu'uran,
 siray mga panahon aniya' malabbat mga
 paragsumat-na si Diyos pati' mga matadong
 a'a nga agparapanhandom pag'ikukulaw si
 mga sakulawan-bi, pero gana' si mga iya

* **13:15** Isa 6:9,10

magpakakulaw. Malabbat magpanhandom nga agpakapakali si mga sapakalihan-bi, pero ga'i mga iya agpakapakali.

Ag'isplikar-na si Jesus

i Isturya si Parasaburak

Markos 4:13-20; Lukas 8:11-15

¹⁸ “Sanglit amati'a kam nga sasabutan-bi kon ay i karuyag sidngun-na si isturya-koy ray mahi'unong si parasaburak: ¹⁹ I lalan kon singnga aka'anna' dina i gahi', akaparihoy nan kamutangan si makapamati' si allingon kon pinapa'i iya akasakop si nagpanhadi'an-na si man langit ngan ga'i to sasabutan-na. Kon da'inan sinan, anakka si Satanas ngan ag'ala'-na si iya i allingon nga nagpasaburak si inisipan-na. ²⁰ I mga malambo bato namay nga manipis hamok i pitak-na si dyata', akaparihoy nan kamutangan si makapamati' si allingon nga malipayon dayon pagkarawat sito. ²¹ Pero tungod kay mababaw hamok i gamot ato sito a'a, ma'in maliyat i pagti'us-na. Si panakka-na si mga kakurihan o ma'in ngani' si pagpasakit-na si la'in tungod si pagtutu'o si allingon, pa'amban dayon iya si pagtutu'u-na. ²² I pitak may nga aniya' mga titudok simpot, akaparihoy nan kamutangan si makapamati' pahalap si allingon pero si katapus-tapusan agparasasallod si iya i kabaraka si pagpanginabuhi' pati' i daya'on kalipayan-na si kayamanan. Iyay nan dimu'an i makapugong si pagtubu'-na si allingun-na, sanglit ga'i akabuwa'. ²³ Pero i mahalap pitak, akaparihoy nan kamutangan si makapamati'

si allingon ngan sasabutan-na gayod, sanglit mahalap i pagbuwa'-na. Aniya' sito klasi a'a nga i kutsitsa-na si allingon ag'addahatos dubli, aniya' may magsaysinta, ngan aniya' may magtraynta.”

I Isturya Hi'unong si Simpot

²⁴ Agsumatan-na mga iya gihapon si Jesus adda isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “I paghadi'-na si man langit akapariho si a'a nga agsaburak si mahalap gahi' ari si uma-na. ²⁵ Pero si pakapaturina na si dimu'an, anakka may i kuntra-na ngan agpasaburak may si buwa'-na si simpot si nagsaburakan si trigo ngan diritso pa'amban. ²⁶ Panuduk-na si trigo ngan amurma i mga lawi-na, anudok may liwat i mga simpot.

²⁷ “Padugok i mga rilihugun-na ari si tagtawa' ngan aniya' magsumbong, ‘Amo, ma'in ba' mahalap i gahi' nagpasaburak-mo si uma-moy ray? Singnga may ray tikang magpanubo' ray simpot ari?’

²⁸ “Lingun-na may si amo, ‘Sigurado nga kuntrata kam i magbuhat sinan.’

“Amatilaw i mga rilihugon si iya, ‘Aruyag ba' kaw nga panrabnot kami' mga simpot ray?’

²⁹ “Anaruman may iya, ‘Dakam, kay tingali si pagpararabnut-bi si mga simpot, abawa dina hasta i mga trigo. ³⁰ Pata'anin na hamok nga agdungan agtubo' i duwa tubtob si tig'ani. Kon anakka naynan uras, tugunan-ko na hamok i magpangani pagtipon dahulo si mga simpot ngan pakkus-na mga iya basi' agpakabar'ugan. Katapos iya na dina pinasunod i trigo ngan binawa pada'iray si kamalig-ko.’ ”

I mga Isturya Hi'unong

si Lisu-na si Mustad

pati' si Pammatubo'

Markos 4:30-32; Lukas 13:18-21

³¹ Agsumatan-na namay mga iya si Jesus la'in isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “I paghadi'-na si man langit akapariho si lisu-na si tinanom mustad, ³² nga iya i pinakamadiki' liso nga satanum-na si a'a si uma-na. Pero kon anubo' to liso, iya i adda pinakamahaya si dimu'an tinanom. Akapariho'y to kahaya si kayo nga pwidi i sanga-na sa'ansalahan-na si mga manuk-manok.”

³³ Agsumatan-na gihapon mga iya adda pa isturya nga agtukoy si kamatu'uran: “I paghadi'-na si man langit akapariho si pammatubo' nga nagpasakut-na si parakaran'on danda ari si malabbat harrina hasta nga agsarama si bug'os minasa.”

³⁴ Atubang si kalabbatan nga pirmi aggubok si Jesus, puro hamok isturya nga agtukoy si kamatu'uran i nagpahalling-na. Ga'i gayod iya amahalling si ka'aha'an kon ma'in da'inan sinan.

³⁵ Tungod sinan, atuman i mga allingun-na si paragsumat-na si Diyos:

Ga'i ako amahalling nga ga'i aggamit si isturya nga agtukoy si kamatu'uran.

Ako i mamaguwa' si mga tinago' tikang pa siray si paghimo gayod si kalibutan.†

Ag'isplikar-na si Jesus

i Mahi'unong si Simpot

† 13:35 Salmo 78:2

³⁶ Katapos pa'amban si Jesus si magpanggubok ngan diritso amanahik pan ruma'. Anunod si iya i mga inadalan-na ngan agpaminugad, “Isplikarin daw kami' si isturya-moy ray hi'unong si magpanudok simpot ari si uma.”

³⁷ Anaruman iya, “I magpasaburak si mahalap gahi', iya i Pinili' A'a. ³⁸ I uma, iya i kalibutan ngan i mahalap gahi', iya i mga a'a nga sakop si nagpanhadi'an-na. I mga simpot, iya i mga sakup-na si girara'ati, ³⁹ ngan i kuntra magpasaburak si mga iya, iya si Satanas. I tig'ani, iya i katapusan-na sito panahon, ngan i mga mangngangani, iya i mga anghel.

⁴⁰ “Kon ay i kamutangan-na si uras si pagpanrabnot si mga simpot ngan pagpabar'og, da'inan may liwat sinan i manakka si katapusan-na sito panahon. ⁴¹ Pabawa-na si Pinili' A'a i mga anghel-na, ngan mga iya i manhawan si dimu'an nga akapa'amban si pagtu'o, si dimu'an nga agparapamuhat si mga mara'at nga awiray akabiyo' si nagpanhadi'an-na. ⁴² Tarapukan nan mga a'a ari si mag'arab-arab api, si lugar nga aniya' magparapangaraba pati' magparapanrigot. ⁴³ Katapos agsiga pariho si allaw i mga matadong nga nagpanhadi'an-na na si Tatay-na mga iya. Si mga a'a makapamati', kunta' amati'.

I mga Isturya Hi'unong

si Tinago' Manggad

pati' si Pirlas

⁴⁴ “I paghadi'-na si man langit akapariho si manggad nga naglubluban si uma. Si paka'anda'-na sito si a'a, aglubluban-nay to utro ngan diritso iya padulhog nga bali kalipayan. Mangno agpamaligya'an-na i dimu'an mga inanna'-na basi' sabutung-na i uma.

⁴⁵ “Adda pa liwat: I kapapaniguru-na si mga mag'isasakop si nagpanhadi'an-na si man langit, akapariho si nigusyanti nga parabiyahi pag'anda' si mga mahalap klasi pirlas. ⁴⁶ Ngan paka'anda'-na si adda nga mahaya i balur-na, agpamaligya'an-na dayon i dimu'an mga inanna'-na ngan agbwilta-nay to basi' saballi-na.

I Isturya Hi'unong si Pukot

⁴⁷ “I paghadi'-na si man langit pariho liwat si adda pukot nga nagtaktak si danaw ngan akabawa si dimu'an klasi daying. ⁴⁸ Si pakapannu'-na sito, nagguyod to si mga paradaying pan bihing. Katapos ag'ararung-arungan-nay to mga iya pagyabyab ngan nagpa'anna' si kanastro i mga mahalap klasi pero nagtapukan i mga mara'at. ⁴⁹ Da'inan sinan i kamutangan-na si katapusan-na sito panahon. Pamada'ito i mga anghel pagbulag si mga mara'at binuhatan-na nga akasalakot si mga matadong, ⁵⁰ ngan mga iya i mamatapok sinan si mag'arab-arab api, si lugar nga aniya' magparapangaraba pati' magparapanrigot.”

⁵¹ Amatilaw si Jesus, “Agpakasabot ba' kam sito dimu'an?”

Anaruman may mga iya, “Oho'.”

⁵² Sanglit agpinugad-na mga iya, “Kon sugad, i kada paragturo' bala'od nga akasakop na si

nagpanhadi'an-na si man langit, akapariho si tagruma' nga akakaya pagpa'ambit si mga sapundar-na ma'in hamok i mga kada'an kundi' hasta pa i mga baha'o.”

Nagdiri' si Jesus

si mga taga Nasaret

Markos 6:1-6

⁵³ Pakahaman-na si Jesus pagsumat sinan mga isturya nga agtukoy si kamatu'uran, pa'amban iya ari siray lugar, ⁵⁴ ngan agbalik iya si tinubu'an-na baryo. Agtikang iya pagturo' si sinaguga-na mga iya ngan bali gayod i mga pag'usa-na si mga a'a ari. Agsipuruparatilaway mga iya, “Singngay to a'a agpara'inala' sito mga kadunong pati' mga pambihira gahom? ⁵⁵ Ma'in ba' to i dadi'-na si panday ngan Maria i arun-na si nanay-na? Ma'in ba' iya i bugtu'-na kas Santiago, Joset, Simon, pati' si Judas? ⁵⁶ Ngan ma'in ba' atiya' pa liwat ato i mga bugtu'-na danda sinan? Kon sugad, singnga may nan iya agpara'inala' sinan dimu'an?” ⁵⁷ Sanglit, agdiri'-na gayod mga iya si Jesus.

Pero agpinugad-na mga iya si Jesus, “Nagdayaw gayod si bisan singnga i paragsumat-na si Diyos, pwira na hamok si kalugaringun-na lugar pati' si kalugaringun-na pamilya.” ⁵⁸ Sanglit diki'it hamok i mga makagagahom binuhatan i sahimu-na ari tungod si kadiki'it-na si mga a'a magtapod si iya.

14

I Kamatayun-na

si Juan Paragbunyag
Markos 6:14-29; Lukas 9:7-9

¹ Siray ka'urason, aka'aning'ing si gubirnadador Herodes,* mahi'unong si kabantugan-na si Jesus.

² Akapinugad dayon iya si mga tinapuran-na, “Sigurado nga iya si Juan Paragbunyag nga abanhaw, sanglit akakaya iya pagpakulaw sinan mga pam-bihira gahom.”

³⁻⁴ Akapinugad iya sinan tungod kay akunsin-sya iya. Maliyat na panahon, agparasumatan-na si Juan si Herodes: “Supak si bala'od i pagtig'ubmo si Herodias.” Sanglit si Herodes mismo i magpadakop si Juan. Agpakadinahan-nay to ngan agpapisu-na. Agbuhat-nay nan si Herodes tungod si Herodias nga sa'alla-na bisan kon bayaw-nay to. Dati to alla-na si sirari-na nag'arunan Felipe. ⁵ Aruyag gayod si Herodes nga pamatay-na si Juan, pero atalaw iya si mga a'a kay paragsumat-na si Diyos i pagkakilala-na sito mga iya.

⁶ Pero ngan panakka-na si pagsilibrar si kumpli'anyu-na si Herodes, agsayaw i dadi'-na danda si Herodias atubang si mga bisita nga akabuwang gayod kalipayan si Herodes.

⁷ Tungod sinan, akasa'ad iya bawa i pagsumpa' nga buwanan-nay to bisan ay i pinalaku-na.

⁸ Pina'agi si dikta-na si nanay-na, aminugad i durudangkanda, “Pumwanon si ako ina'anto si adda bandihado i takuluk-na si Juan Paragbunyag!” ⁹ Akapabido' to si hadi', pero ga'i iya akadiri' tungod si mga sa'ad-na nga

* **14:1** Dadi'-na iya si Hadi' Herodes nga agtinagal si Galilea pati' Perea, i katallo parti si ginhadi'an. Kulawin si mapa si pahina 22.

sapamati'an-na si mga bisita. Sanglit agmando' iya nga pinumwan i nagpalaku-na si dadi',¹⁰ ngan nagpapugutan dayon si Juan ari si prisuhan. ¹¹ Mangno nagbaway to si bandihado pada'iray si durudangkanda, katapos, iya na i magpumwan sito si nanay-na. ¹² Agpamada'iray i mga inadalan-na si Juan pag'ala' si bangkay-na basi' akalabbungan. Mangno agbagat-na mga iya si Jesus ngan agpanumatan-na.

Agpakakan si Jesus

mga Singko Mil A'a

Markos 6:32-44; Lukas 9:10-17; Juan 6:1-13; Mateo 15:32-38

¹³ Pakanutisya si Jesus mahi'unong sinan hinabo', amanakay iya si paraw huwang i mga inadalan-na basi' gana' makabaya' si pagpada'iray-na mga iya si adda mamingaw lugar. Pero si pakakatu'an sinan si ka'aha'an, agpamukod to ngan sigi pangagda si mga kaburubungtuhan nagpangagihan-na nga agpamaktas hamok. ¹⁴ Ngan pasalta-na si Jesus si paraw, sakulawan-nay to kalabbatan to magpantarambak nga ari na dina. Alu'oy gayod iya si mga a'a ngan agpamulung-na i mga maburong nga huwang ari.

¹⁵ Ngan pagsasaray-na na si allaw, padugok si Jesus i mga inadalan-na ngan agpaminugad, “Kuhap na ngan mamingaw liwat to lugar. Pamal-itirahon naynan mga a'a basi' agpakapada'iray na mga iya si mamatapit baryo ato ngan agpakaballi si mga karakanun-na.”

16 Anaruman iya, “Ma'in na kinahanglan nga pama'amban pa mga iya. Ka'am na hamok mamuwan karakanon si mga iya.”

17 Lingun-na may mga iya, “Lima nayto hamok bug'os pan-tay to kam pati' duwa agon.”

18 Agpinugad-na mga iya si Jesus, “Hala, bawahu-bi nan pada'ito.”

19 Mangno agmandaran-na i mga inadalan-na pagpamalumpagi' si mga a'a si kagabunan. Katapos, ag'ala'-na si Jesus i lima bug'os pan pati' i duwa agon. Anhangad iya ngan agpasalamat si Diyos. Mangno agpanurutabbi'-na ngan agpumwan-nay to si mga inadalan-na pagtaltag si mga a'a.

20 Agpakakakan i dimu'an ngan agpakagustuhan. Katapos akatipon pa dina i mga inadalan dusi sagad nga puro panno' si tinurutabbi' la'a. 21 Bisan i mga lalla hamok magpakakakan siray allaw anakka si mga singko mil, pwira pa si mga danda pati' si mga kadadi'-dadi'an.

Aglalangnan si Jesus

si Buwahi'

Markos 6:45-51,53-56; Juan 6:16-21

22 Kata'ud-ta'uran agpasakay-na si Jesus i mga inadalan-na si paraw basi' agpakadahulo mga iya pagbalik pan dambila' myintras nga agparapamalitira pa iya si mga a'a. 23 Kahuman-na agpamalitira, agsulu-sulo si Jesus pada'iray si adda tagudtod pagpangadyi'. Ngan kasangu-man, iya na hamok addangan i sari'i, 24 pero i paraw siray mga ka'urason matala na dina si hubas ngan nagkurihan to si mga mahaya alon tungod kay sungsong mga iya si bariyo.

²⁵ Sanglit kamananalungan, bukud-na si Jesus i mga inadalan-na nga aglalangngan hamok si buwahi'. ²⁶ Pakakulaw-na si mga inadalan-na nga agparalalangngan iya si buwahi', bali gayod i mga katalaw-na. Agpaminugad mga iya, “Kalag may nan!” Ngan agpakaturakaw mga iya tungod si mga kulba-na.

²⁷ Pero aminugad dayon si Jesus, “Dakam atalaw, akoy to! Agsariga kam hamok.”

²⁸ Anaruman may si Pedro, “Paragdalom, kon ka'aw may nan dina, papada'iruhon may daw ako nga aglalangngan si buwahi'.”

²⁹ Lingun-na may si Jesus, “Pada'ituha.”

Pahaw'as si Pedro si paraw ngan padugok iya si Jesus nga aglalangngan si buwahi'. ³⁰ Pero ngan paka'abat-na si makusog bariyo, tinakka iya katalaw ngan ari agtikang iya pagtutullod. Anurakaw iya, “Paragdalom, sagibon ako!”

³¹ Sa'agaw-na dayon si Jesus i tamburu'-na ngan sa'antanan-nay to. Aminugad iya, “Kulang pa kaw si pagtapod. Ay kay agduda pa kaw?”

³² Pakasang'at-na mga iya si paraw, angalma dayon i bariyo. ³³ Mangno ag'ampu'an-na mga iya si Jesus ngan agpakapinugad, “Ungod gayod nga ka'aw i Dadi'-na si Diyos.”

³⁴ Pakatalabuk-na mga iya si danaw, padu'ong mga iya si adda lugar nga sakop si Genesaret.†

† **14:34** Parti si Genesaret, aniya' duwa pagsabot: 1. Arun-nay nan si kapatagan bihing si Danaw Galilea nga agtangnga' si syudad Capernaum pati' si bungto Magdala. Kulawin si mapa si pahina 174. 2. Arun-nay nan si adda madiki' bungto anan sinan kapatagan. Parti si Danaw Genesaret, kulawin si hawud-na si pahina 167.

³⁵ Ngan pakakilala si Jesus si mga sunsari'i, agpatugon dayon mga iya si bug'os lugar ari. Sanglit sigi barawahay i mga a'a si mga maburung-na pada'iray si iya. ³⁶ Agparapakimalu'oy mga iya nga kon pwidi agpakasaphid i mga maburong bisan i sidsid-na hamok si badu'-na. Ngan agpanhalap i dimu'an magpakasaphid.

15

I Minuklatan Tuluhu'an *Markos 7:1-13*

¹ Mangno aniya' magpamadugok si Jesus mga Parisiyo pati' mga paragturo' bala'od nga mga man Jerusalem. Agpanriklamoy to si iya, ² “Apa'i may kay agsupak-na si mga inadalan-mo i minuklatan-ta kam tuluhu'an? Gana' si mga iya magtuman si tama' pa'agi pagkuso' myintras amangan!”

³ Anaruman dina si Jesus, “Ngan kapa'i may liwat kay agsupak-bi i kasugu'an-na si Diyos para hamok adayaw i mga kabatasanan-bi?”

⁴ Halimbawa' si mandu'-na si Diyos, ‘Tahurin i tatay-mo pati' i nanay-mo,’* ngan aniya' liwat, ‘Bisan say i magmaldisyon si tatay-na o nanay-na, kinahanglan iya amatay.’† ⁵ Pero agturo' kam dina nga ma'in kinahanglan pagbulig si mga mahanak, ngan kon aniya' inanna'-na si addangan, pwidi iya akapasangil si pagpinugad, ‘Tawa'-nay to si Diyos.’ ⁶ Kon da'inan sinan, i karuyag sidngun-bi nga ma'in na kinahanglan

* **15:4** Exo 20:12; Deut 5:16 † **15:4** Exo 21:17; Lev 20:9

nga tahuran-na pa i tatay-na. Kon sugad, agpara'-bi i gahum-na si allingun-na si Diyos para hamok adayaw i kabatasanan-bi. ⁷ Mga mahalap kam gayod agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam! Tama' gayod i makigpasumat-na andang si Diyos si Isaias mahi'unong si ka'am:

⁸ Yayto mga a'a, agpa'unrahan-na ako pina'agi si mga allingun-na,
pero la'in dina i mga sabarawan-na.

⁹ Gana' gayod kapulsanan-na si mga pag'ampu'-na si ako,
kay i mga tuluhu'an nagturu'-na mga iya, mga hinimu-himu-na hamok kasugu'an si a'a.”[†]

I mga Buhat

nga Akaparigsok si A'a

Markos 7:14-23

¹⁰ Mangno agban'u-na si Jesus i magpantaram-bak ari pagtapit si iya ngan agpanumatan-na, “Amati'a kam ngan sabutu-bi to. ¹¹ Gana' gayod pasallod si bawa'-na si a'a nga akaparigsok si iya, kundi' i pagawas dina tikang si bawa'-na.”

¹² Mangno pamadugok si iya i mga inadalan ngan agpamatilaw, “Akatu'anan ba' kaw nga agka'irinsulto i mga Parisiyo si pakabati'-na mga iya si mga allingun-mo?”

¹³ Anaruman si Jesus, “I kada tinanom nga ma'in pinatanum-na si langitnon Tatay-ko, rarabnuton. ¹⁴ Pata'ani-bi hamok mga iya, kay mga iya i makapariho si mga paraggiya nga buta. Kon agpatuttot i adda buta si kaparihu-na buta, sigurado agkataralibho' mga iya duwangan.”

[†] 15:9 Isa 29:13

15 Pero aminugad dina si Pedro, “Isplikarin daw kami' sinan isturya nga agtukoy si kamatu'uran.”

16 Anaruman si Jesus, “Mga maluya pa kam gayod! Ga'i pa ba' kam gihapon agpakasabot?

17 Gana' gayod pasallod si bawa'-na si a'a nga akarigsok si iya kay agdiritsoy nan dina pan battung-na ngan pagawas gihapon si puhu'-na.

18 Pero i pagawas si bawa'-na si a'a agtikang gayod si inisipan-na, sanglit iyay nan i maka-parigsok si iya 19 kay tikang si kina'iyana i pag-buhat si mga sala' pariho si mga mara'at inisipan, pagmatay, pagbisyo si pagdangallahan§ o ma'in ngani' i pag'ubay si bisan say hamok sasindakan-na, pagtangkaw, pagtistigos si kinabubullu'an pati' paggutgot. 20 Iyay nan i mga makaparigsok si a'a; pero i pagkakan nga ga'i agkuso' si tama' pa'agi, ga'i akaparigsok si iya.”

I Pagtu'u-na si Canaana

Markos 7:24-30

21 Katapos pa'amban kas Jesus ari siray lugar basi' agpakadiskanso dahulo ari si lugar nga sakup-na si duwa syudad Tiro pati' Sidon.

22 Pero aniya' danda padugok si iya nga Canaana mag'istar siray lugar. Amahalling to makusog, “Sinyor, Dadi'-na si David, kalu'uyin ako! Nagbawa-bawa si mara'at espirito i dadi'-ko danda ngan bali na gayod ra'at i kamutangan-na.”

23 Ga'i gayod anaruman si Jesus bisan adda allingon. Sanglit pamadugok si iya i mga

§ 15:19 Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 13.

inadalan-na ngan sigi pamakibagaw, “Tumanin naynan hamok iya kay ga'i may pahuway si kataturakaw si damurihan-ta kam.”

²⁴ Anaruman si Jesus, “Nagpabawa ako pada'ito para hamok pagpanginano si mga a'a-na si Israel nga agkaralilingo.”

²⁵ Tungod sinan, padugok i danda ngan anluhod atubang si iya. Aminugad to, “Sinyor, buligin ako!”

²⁶ Anaruman may si Jesus, “Ma'in tama' pagsiyo si kinakan-na si mga dadi' basi' apatapok hamok si mga ka'idu'an.”*

²⁷ “Ungod nan, Sinyor,” lingun-na may si danda. “Pero bisan ngani' i mga ka'idu'an agpakakakan gihapon si mga mu'mo' magkataraktak si lamisa-na si mga amu-na.”

²⁸ Sanglit agsarumanan-na iya si Jesus, “Mana, hugot gayod i pagtu'u-mo! Atuman i maliyat na nag'anduy-mo.” Ngan anhalap dayon i dadi'-na mismo siray uras.

Agpakakan si Jesus

mga Kwatro Mil A'a

Markos 7:31-37; 8:1-10; Mateo 14:13-21

²⁹ Pataliwan kas Jesus ari siray lugar ngan ag'agi mga iya si bihing-na si Danaw Galilea. Katapos, pasagka iya si adda tagudtod ngan ari agparat-ingkulo'. ³⁰ Bali labbat i magpanggubok namay si iya ngan aniya' sito nagpamawa-na mga lulid, mga buta, mga kiyod, mga ngula ngan malabbat

* **15:26** Inagtukoy mga dadi', iya i mga kaparihu-na Hebro si Jesus ngan i mga ka'idu'an may, iya i mga ma'in Hebro pariho si danday to ato.

pa mga maburong. Agpama'anna'-nay to mga iya atubang si Jesus, ngan agpamulung-na. ³¹ Ag'usa gayod i mga a'a si pakakulaw-na mga iya nga akayawit i ngula, anhalap i kiyod, akalangngan i lulid ngan akakulaw na i buta. Ngan agdayaw-na dayon mga iya i Diyus-na si mga a'a-na si Israel.

³² Agban'u-na si Jesus i mga inadalan-na ngan aminugad, “Alu'oy ako sito mga a'a, kay tallo allaw na mga iya i pag'istar-na ato paghuwang si kita kam, sanglit akatibusan si mga balun-na. Ga'i ako aruyag nga pamalitira-ko hamok mga iya nga mga linganto, kay sigurado nga aniya' si mga iya magkadirismayo si lalan.”

³³ Amatilaw i mga inadalan-na, “Singnga may kita kam anganda' si mga pan nga akahusto pam-makakan sinan kalabbat mga a'a ato sito lugar si kamingawan?”

³⁴ “Pira pa bug'os pan-bi nan?” lingun-na si Jesus.

Anaruman may mga iya, “Pito' nayto hamok ngan aniya' pa diki'it mamadiki' agon.”

³⁵ Agmandaran-na si Jesus i mga a'a paglumpagi'. ³⁶ Mangno ag'ala'-na i pito' bug'os pan pati' i agon. Pakapasalamat-na si Diyos, agpanurutabbi'-nay to ngan agparu'du'-na si mga inadalan-na ngan mga iya i magtaltag si mga a'a. ³⁷ Agpakapamangan i dimu'an ngan agpakagustuhan. Katapos akatipon pa dina i mga inadalan pito' sagad nga puro panno' si mga tinurutabbi' la'a. ³⁸ Bisan i mga lalla hamok magpakakakan siray allaw anakka mga kwatro mil, pwira pa si mga danda pati' si mga kadadi'-dadi'an. ³⁹ Pakapalitira-na si Jesus si mga a'a,

pasang'at iya si paraw ngan agbiyahi pada'iray si lugar-na si mga Magdaleno.†

16

I Pagpalako Pangngilalahan

si Langitnon Kasiguruhan

Markos 8:11-13

¹ Mangno, aniya' mga Parisiyo pati' mga Sadusiyo magpamada'iray si Jesus ngan agpamalako kon akahimo iya pangngilalahan si langitnon kasiguruhan para si mga iya pagsiguro nga ungod gayod agka'adda mga iya si Diyos.

² Pero anaruman dina si Jesus, “Sangom na ngani' aminugad kam, ‘A, mahalap ina'anto i panahon kay mapiyat i langit.’ ³ Katapos kanalungan namay aminugad kam, ‘A, mara'at i panahon ina'anto kay mapiyat i langit ngan sigi dadampog.’ Ata'o kam lugod pagkilala si kamutangan-na si kalangitan, pero ga'i kam agpakatu'anan si mga pangngilalahan si ina'anto mga panahon. ⁴ Kinakulawan gayod i kara'at-na si mga a'a sito panahon nga makihuhuwangon si mga pala'in-la'in diyos kay sigi hamok paralakuhay si mga pangngilalahan si langitnon kasiguruhan. Pero gana' na parakulawon pa si mga iya pwira si pangngilalahan siray nga nagbuhat si Jonas.” Sanglit patalikot kas Jesus si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo ngan diritso pamalitira.

I Pammatubu'-na si mga Parisiyo

† **15:39** Si Grikuhanon: agbiyahi pada'iray si Magadan, nga nag'arunan liwat Magdala, i lugar-na si Maria Magdalena. Kulawin si Markos 8:10.

*pati' si mga Sadusiyo**Markos 8:14-21*

⁵ Si pakatba-na na mga iya si danaw, sadiskubrihan-na si mga inadalan-na nga salimutan-na mga iya pagbawa pan. ⁶ Pero si Jesus namay, agpadayon pagturo' si mga iya pina'agi si pagpada'an, "Agmatuha kam! Agpanlikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo."

⁷ Sanglit, agsingurub-ngurubay dayon mga iya, "Sapahalling-na gad nan hamok kay ga'i kita kam agpakabawa pan nga agkinahanglan pammatubo' paghimo."

⁸ Sakatu'anan-na andang si Jesus i mga bararagaw-na, sanglit agpinugad-na mga iya, "Kulang pa kam si pagtapod! Ay kay agbararagawan-bi gayod i ga'i pakabawa-ta kam balon? ⁹ Ga'i pa ba' kam hamok gihapon agpakasantop? Ga'i ba' sa'intuman-bi kon pira pa dina sagad satipun-bi nga puro panno' si la'a-na si mga a'a ngan pagturutabbi'-ko si lima bug'os pan para si singko mil a'a? ¹⁰ Ngan pira liwat sagad satipun-bi nga puro panno' ngan pagturutabbi'-ko si pito' bug'os pan para si kwatro mil a'a? ¹¹ Kapa'i may kay ga'i pa kam hamok gihapon agpakasantop nga ma'in mahi'unong si pan i nagbagaw-ko si ka'am? Pero aglikaya kam si pammatubu'-na si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo." ¹² Tungod sito, sasabutan-na dayon mga iya nga ma'in i pammatubo' si pan i nagtukuy-na si Jesus nga rilikayan-na mga iya, kundi' pagmato si mga turu'-na si mga Parisiyo pati' si mga Sadusiyo.

I Pagkakilala-na si Pedro

si Jesus

Markos 8:27-29; Lukas 9:18-20

¹³ Ngan panakka-na kas Jesus si mga lugar nga sakop si bungto Cesarea Filipos, agtilaw-na i mga inadalan-na, “Si mga burubaragaw-na si mga a'a mahi'unong si Pinili' A'a, say may kuno' iya?”

¹⁴ Anaruman may mga iya, “Aniya' magpaminugad nga iya kuno' si Juan Paragbunyang, ngan i ditangnga' may, iya kuno' si Elias. Pero aniya' liwat magpaminugad nga iya kuno' si Jeremias o ma'in ngani' tingali addangan pa si mga paragsumat-na si Diyos siray.”

¹⁵ Amatilaw gihapon iya, “Pero para si ka'am, say may i pagkakilala-bi si ako?”

¹⁶ Anaruman may si Simon Pedro, “Ka'aw i Tinu'inan Mannanalwas, i Dadi'-na si gana' kamatayun-na Diyos.”

¹⁷ Aminugad may si Jesus si iya, “Malipayon kaw Simon nga dadi'-na si Jonas, kay ma'in a'a i magpakatu'an si ka'aw sinan kundi' mismo i Tatay-ko si langit. ¹⁸ Ngan sumatan-ta kaw, ka'aw si Pedro, * ngan anan sinan bato papatindugun-ko i man-niripon pag'ampo' nga ga'i pwidi salupig-na si gahum-na si kamatayon. † ¹⁹ Papa'intrigahun-ko si ka'aw i lyabi si pagdalom si mga nagpanhadi'ana si man langit. Bisan ay i nagpatugut-bi ato si kalibutan, nagpatugot may liwat ari si langit. Pero

* **16:18** Bato i kahulugan-na si aron Pedro. Kulawin si Juan 1:42. † **16:18** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: si gahum-na si dilalom pitak. Parti si dilalom pitak, kulawin si hawud-na si pahina 31.

bisan ay i nagdiri'-bi ato si kalibutan, nagdiri' may liwat ari si langit.”[‡] ²⁰ Katapos agtugunan-na si Jesus i mga inadalan-na nga ga'i gayod pagsumat si bisan say nga iya i Tinu'inan Mannanalwas.

I Pag'ambit-na si Kada Inadalan

si mga Pag'antus-na si Jesus

Markos 8:31–9:1; Lukas 9:22-27

²¹ Kahuman siray, agtikangan-na si Jesus agsumat i mga inadalan-na, “Kinahanglan nga pada'iray ako si Jerusalem ngan ag'agi pala'in-la'in kasakitan marandu'un-na si mga mata'o kamabu'utan, si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od. Pwira pa sinan, maratayon ako, pero abanhaw si katallo allaw.”

²² Ag'agda-na si Pedro si Jesus pabulag basi' sasui't-na i amu-na. Agpinugad-nay to, “Paragdalong, andiri' i Diyos sinan! Ga'i nan ahinabo' si ka'aw.”

²³ Pero tili'-na dina iya si Jesus ngan diritso aminugad, “Ala'on nan si inisipan-mo, kay tawa'-nay nan si Satanas! Ka'aw i maka'ulang si naglalangnganan-ko. Imbis nga i mga katuyu'-na si Diyos i nagpanginanu-mo, i tawa'-na dina si a'a i nagpasi'urug-mo!”

²⁴ Kata'ud-ta'uran, agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, “Kon aniya' maruyag pagbaya' si

[‡] **16:19** Ka'urugan i mag'isip nga i nagtukoy nagpatugot pati' nagdiri', iya i katungdanan-na si mga apostol o ma'in ngani' si manniripon pag'ampo' pagpakatu'an kon ay i sala' bawa i pagpalibri si a'a nga makasal'ungan sinan sala'. Kulawin si 18:15-20 kay tangnga' sinan mga birsikulo agsabi utro si Jesus parti si nagpatugot pati' nagdiri'.

ako, kinahanglan limut-na i mga kalugaringun-na katuyu'an, ngan agsunod si ako. Padayun-na i pag'ako' si mga pag'antus-na pariho si adda makamamalo' kamatayon si kudos. ²⁵ Kay bisan say i magpasiguro si kalugaringun-na kinabuhi' ina'anto, iya dina i tika'rag si dimu'an tawa'-na hasta pa i kinabuhi'-na. Pero bisan say i magkarag si kalugaringun-na kinabuhi' para si ako, iya dina i maka'anda' si ungod kinabuhi'. ²⁶ Ay i kapulsanan-na kon satawa'-na si a'a i bug'os kalibutan pero agkaragan-nay to dina kinabuhi'? Gana! Kay gana' sapabayad-na si a'a nga sabawi'-nay nan gihapon kinabuhi'. ²⁷ Tipada'ito i Pinili' A'a huwang i mga anghel-na nga nagsigahan palibot si maka'angayan danta'-na si Tatay-na ngan katapos pamuwanan-na i balang addangan si kararawatun-na primyo sigon si mga sabuhat-na. ²⁸ Sumatan-ta kam si kamatu'uran, aniya' si mga satu'oy to ina'anto nga ga'i amatay tubtob nga ga'i pa mga iya sakulawan-na i pagpada'itu-na si Pinili' A'a nga sa'angkun-na i pagkahadi'-na.”

17

Agla'in i Puhu'-na si Jesus

Markos 9:2-13; Lukas 9:28-36

¹ Kahuman si annom allaw, ag'agda-na si Jesus si Pedro hasta i magdingsirarihan Santiago pati' Juan paghuwang si iya. Agdahulo iya pasagka si adda madyalta bukid. ² Ngan panakka-na na mga iya si buntay, si pagparakukulaw-na mga iya si Jesus, anla'in i puhu'-na. Agsiga i bayhun-na pariho si allaw ngan amuti' i badu'-na pariho si

magdanta'. ³ Mangno sakulawan-na mga iya nga hintak pamaluwa' kas Moises pati' si Elias ngan agbararagaw mga iya kas Jesus.

⁴ Agsupla-na si Pedro i baragaw-na kas Jesus si pagpinugad, “Paragdalom, mahalap gayod kay atiya' kita kam. Kon aruyag kaw, anhimo kami' tallo payag-payag para si ka'am, i adda para si ka'aw, i adda may tawa'-na si Moises, ngan i adda namay tawa'-na si Elias.”

⁵ Ga'i pa iya atapos agparapahalling, aniya' pahulwa' madakmol panganod nga bali danta' ngan akatambunan mga iya sito. Mangno aniya' busis tikang si panganod nga agpinugad, “Iyay nan i Dadi'-ko* nga hinigugma'-ko. Alipay gayod ako si iya. Amati'a kam si iya!”

⁶ Pakabati'-na sinan si mga inadalan, agpaka'akkom mga iya tungod si mga katalaw-na. ⁷ Pero padugok si Jesus ngan agpamalpak-na mga iya. Aminugad to, “Pabanguna kam anan, ngan dakam agkataralaw.” ⁸ Panhangad-na mga iya, gana' na mga sakulawan-na pwira na si Jesus.

⁹ Ngan padalugdug-na na mga iya man bukid, agtugunan-na mga iya si Jesus, “Dakam agparasumat si bisan say si sakulawan-bi tubtob nga abanhaw i Pinili' A'a.”

¹⁰ Amatilaw i mga inadalan si iya, “Pero kapa'i may kay agparapaminugad dina i mga paragturo' bala'od nga kinahanglan dahulo i pagpada'itu-na si Elias?”

* **17:5** Parti si kabatasanan si kada'an mga panahon pagbuwan titulo Dadi', kulawin si hawud-na si pahina 9.

11 Anaruman si Jesus, “Ungod nan, pada'ito si Elias paghamis si dimu'an. 12 Pero sumatan-ta kam nga manatu'o na dina si Elias ngan ga'i to sakilala-na si mga a'a. Lugod, gana' maka'ulang si mga iya pagbuhat si mga nagplanu-na karat'an para si iya. Si pariho pa'agi, papasakitan-na liwat mga iya i Pinili' A'a.” 13 Sasabutan-na dayon si mga inadalan nga i nagtukuy-na si Jesus si nagparapahalling-na si mga iya, iya si Juan Paragbunyang.

Agpahalap-na si Jesus

i Nagbawa-bawa Dadi'

Markos 9:14-28; Lukas 9:37-42

14 Si pagbwilta-na mga iya si magpantarambak, aniya' lalla padugok si iya ngan anluhod. 15 Aminugad to, “Sinyor, kalu'uyin may dadi'-koy to. Buntugon iya ngan bali na i inagi-na kasakitan. Agsob iya akasugba si api, ma'in ngani' akarabbo' si buwahi'. 16 Agbawa-ko na iya si mga inadalanmo, pero ga'i mga iya sapahalap-na.”

17 Anaruman si Jesus, “Ay badaw! Ga'i pa gayod anutu'o mga a'ay to ina'anto panahon ngan bali kamakasuplikado! Pira pa i kinahanglan pag'istar-ko ato pati' i irilubun-ko si ka'am basi' agpanutu'o kam? Bawahon iya ato.” 18 Paka'isug-na si Jesus si mara'at espiritu, diritsoy to pa'amban si dadi' ngan anhalap dayon iya mismo siray uras.

19 Mangno pamadugok si Jesus i mga inadalan ngan agpamatilaw nga gana' la'in makapakali, “Apa'i may kay ga'i ray sapapinda kami' mara'at espiritu?” 20 Anaruman may si Jesus, “Ada'inan nan tungod kay kulang pa gayod i pagtutu'u-bi.

Kay sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon aniya' may dina pagtutu'u-bi pariho kadiki'-diki' si lisu-na si tinanom mustad, pwidi kam akapinugad sito bukid, "Tigpatukala anan ngan tiglalina ari' ngan diritsoy to palalin. Gana' si mga tuyu'-bi nga ga'i atuman."†

²² Ngan pagbiririyu'-na si mga inadalan ari si Galilea, agpanumatan-nay to si Jesus, "Traray-duran i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon iya si pagdalum-na si mga a'a. ²³ Matay-nay to mga iya, pero abanhaw si katallo allaw." Tungod sinan, bali i mga kabidu'-na si mga inadalan-na.

I Buhis para si Templo

²⁴ Ngan panakka-na kas Jesus pati' si mga inadalan-na ari si syudad Capernaum, nagdugok si Pedro si mga paragsukot si duwa drakma† buhis ngan agpamatilaw, "Agparabayad ba' ma'istru-bi nan si buhis para si templo?"

²⁵ Anaruman may iya, "Oho', agparabayad iya."

Ngan pagbalik-na na si Pedro si ruma'-na mga iya, si Jesus i primiro makapahalling. "Simon, ay si pag'abat-mo, say i mga nagparapanguliktahan-na si mga hadi' ato si kalibutan si pala'in-la'in kabaraydan pati' buhis? I mga a'a-na o i ma'in?"

²⁶ "I mga ma'in a'a-na," lingun-na may si Pedro.

Aminugad may si Jesus, "Kon sugad, kunta' hasta kita kam agpakalibri. ²⁷ Pero, para ga'i

† **17:20** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (21) Iyay ray i klasi-na si mara'at espirito nga apapinda hamok pina'agi si pagpangadyi' pati' si pagpu'asa. ‡ **17:24** I balur-na si drakma akapariho si empat allaw swildo. Kulawin si 17:27; 26:15.

kita agkasinahan-na mga iya, mamangarawa ari. Addu'on dayon i primiro sadawi-mo ngan ngan-gahon i bawa'-na kay ari sa'anda'an-mo i adda kwarta diplata nga ampat drakma i balur-na. Bawahon ngan pabayaron si mga iya para si buhis-ko pati' si tawa'-mo.”

18

I Pinakabantugan A'a

Markos 9:33-37; Lukas 9:46-48

¹ Mismo siray uras, pamadugok i mga inadalan si Jesus ngan agpamatilaw, “Say ba' gayod i pinakabantugan si mga nagpanhadi'an-na si man langit?”

² Aniya' dadi' nagban'u-na si Jesus ngan agpatunggu-nay to atubang si mga iya. ³ Mangno aminugad, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, hasta nga ga'i kam agsalli' ngan angirog si kina'iya-na si mga dadi', sigurado nga ga'i kam agpakahuwang si mga nagpanhadi'an-na si man langit. ⁴ Kon sugad, bisan say i magpa'ubos si kalugaringun-na pariho sito dadi', iya i pinakabantugan si mga nagpanhadi'an-na si man langit.

⁵ “Bisan say i magpanginano pahalap si a'a nga ga'i mismo aka'allom si kalugaringun-na pariho sito dadi' tungod si gugma'-na si ako, agpanginano gayod si ako.

I Kara'at-na si Makapasala'

Markos 9:42-47

⁶ “Mara'at gayod si a'a kon nagpa'ingkutan i kallung-na gilingan bato ngan nagtunura si kala-wot. Pero bisan kon mara'at to, mas mahalap payto kuntra kon akapa'amban iya si la'in nga baha'o pa hamok magtutu'o.*

⁷ “Papabidu'on gayod i kalibutan tungod kay sigurado nga aniya' buhat-na si a'a nga akapa'amban si pagtu'u-na si la'in! Gana' duda nga pamaluwa' to dimu'an, pero papabidu'on i a'a magbuhat sinan. ⁸ Sanglit kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparahimu-na si tamburu'-mo o ma'in ngani' i nagparapada'irayan-na si kitid-mo, uturon ngan tapukin. Mas mahalap pa kon punggol kaw nga akaprubitso si gana' katapusan-na kinabuhi' kuntra kon huwang si ka'aw i duwa tamburu'-mo o i duwa kitid-mo nga pinabar'og kaw si gana' kapaparungun-na api. ⁹ Ngan kon akapa'amban si pagtutu'u-mo i nagparakukulawan-na si mata-mo, ala'on adday nan ngan tapukin. Mas mahalap pa kon buta i adda mata-mo nga akaprubitso kaw si gana' katapusan-na kinabuhi' kuntra kon huwang si ka'aw i duwa mata-mo nga linaho' kaw pan impyirno.

I Isturya Hi'unong

si Marungay Karniro

Lukas 15:4-7

¹⁰ “Aghinaya kam nga gana' nagtamay-bi bisan addangan si mga baha'oy to pa hamok magtutu'o. Kay sumatan-ta kam nga i mga anghel-na mga iya

* **18:6** I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: kon sa'aghat-na sinan a'a pagpakasala' i la'in.

ari si langit pirmi ag'atubang si langitnon Tatay-ko.†

¹² “Ay si pag'abat-bi kon da'ito i mahinabo'? Kon addangan si ka'am i aniya' addahatos karniruna, katapos alilingo i adda, ay binuhat-bi? Sigurado ambanan-bi i nubintay nwibi ari si tahok ngan anda'-bi i malilingo. ¹³ Malipayon kam gayod si paka'anda'-bi, ngan sumatan-ta kam si kamatu'uran, mas mahaya i kalipayan-bi para si adday nan karniro kuntra si nubintay nwibi ray nga ga'i agkaralilingo. ¹⁴ Si pariho pa'agi, ga'i may liwat aruyag i Tatay-bi si langit nga aniya' magkapirirdi bisan addangan sito mga a'a nga agtikang pa hamok si mga pagtutu'u-na.”

Kon Akasala' si Ka'aw

i Bugtu'-mo

¹⁵ Agpadayon si Jesus pagpasabot si mga iya, “Sanglit kon agsakit kaw tungod si sala-na si bugtu'-mo si pagtu'o, paduguka si iya ngan isplikarin si sala' nagbuhat-na, nga ka'am hamok duwangan. Kon amati' iya si ka'aw, sapabalik-mo gihapon iya si hul'os pagtu'o. ¹⁶ Pero kon ga'i iya mamati', amabaya'a addangan o ma'in ngani' duwangan kabugtu'an basi' akapamatu'uran i dimu'an nagkabaragawan pina'agi si duwangan o tallungan nga sayod si kamatu'uran.‡ ¹⁷ Kon ga'i pa liwat to mamati' si ka'am, pasumaton to atubang si manniniripon pag'ampo' basi' aku'-na nga sala'an iya. Ngan kon andiri' pa liwat

† **18:10** Ma'in malabbat si mga kada'an kupyua si Kasuratan nga agtamba: (11) Kay i nagpada'itu-na si Pinili' A'a pagsalbar si mga makasasala'. ‡ **18:16** Deut 19:15

iya gihapon si pag'aradda-na si manniniripon pag'ampo', kilalahu-bi na iya pariho si ga'i magtutu'o Diyos o pariho si paragsukot buhis. ¹⁸ Kay sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan ay i nagpatugut-bi ato si kalibutan, nagpatugot may liwat ari si langit. Pero bisan ay i nagdiri'-bi ato si kalibutan, nagdiri' may liwat ari si langit. ¹⁹ Si pariho kamutangan, kon aniya' duwangan si ka'am magka'adda si bisan ay nagpalaku-bi ato si kalibutan, tuman-nay nan si Tatay-ko si langit para si ka'am. ²⁰ Kay basta aniya' magkatiripon bisan hamok duwangan o ma'in ngani' tallungan nga agpan'ako' si arun-ko, awiray ako si mga iya aghuwang.”

I Isturya Hi'unong

si Gana' Kalu'uy-na Rilihugon

²¹ Mangno padugok si Pedro ari si Jesus ngan amatilaw, “Paragdalom, simpira kinahanglan pasaylu-ko i bugtu'-ko si pagtu'o kon sigi hamok iya pakasala' si ako? Tubtob ba' si pito' bisis?”

²² Anaruman si Jesus, “Sumatan-ta kaw, ma'in hamok tubtob si pito', kundi' tubtob si sitinta pag-pitu'i.”

²³ Agpadayun-na si Jesus i saruman-na si pag'isturya, “Kon sugad i paghadi'-na si man langit akapariho si adda hadi' nga aruyag na pagbalansi si mga rilihugun-na. ²⁴ Si pagkwirintahay-na na mga iya, aniya' addangan nagban'u-na pagpa'atubang si iya nga bali haya

kantidad§ i sa'utang-na. ²⁵ Tungod kay ga'i may nan gayod sabayaran-na, agmando' i amo nga binaligya'an mga iya si la'in bilang mga uripon huwang i alla-na pati' i mga dadi'-na hasta pa i mga inanna'-na dimu'an para hamok aniya' mapabayad si utang-na.

²⁶ “Anluhod i rilihugon atubang si iya ngan makimalu'oy, ‘Alayon pag'angan-angan makali' panahon kay bayaran-ko may nan utang-koy nan dimu'an.’ ²⁷ Tungod si kalu'uy-na si amo, agpabalik-na iya nga para' gayod i dimu'an sa'utang-na.

²⁸ “Pero si pagawas-na sito rilihugon, aniya' sabagatan-na addangan si mga igkasi-na rilihugon nga aka'utang hamok si iya syin dinari* diplata. Agdagnas-nay to ngan agtiklu'-na dungan si pagparasukut-na, ‘Bayarin na ako si sa'utang-mo!’

²⁹ “Anluhod atubang si iya i parihu-na rilihugon ngan makimalu'oy, ‘Alayon pag'angan-angan makali' panahon kay bayaran-ta may kaw.’

³⁰ “Pero ga'i to agpamati'an-na, kundi' agpapisu-nay to dina ngan ga'i to tigpagawas-na tubtob si pakabayad-na si dimu'an sa'utang-na.

³¹ Pakakulaw-na sinan hinabo' si ditangnga' mga rilihugon, bali i mga kabidu'-na sanglit padugok

§ **18:24** Si Grikuhanon: nga dyis mil talinto i sa'utang-na, ngan adday nan klasi kwarta. Sanglit i kantidad nagsabi-na si Jesus akapariho si inanda'an-na si swildado si syiti mil ta'on. Kundi' i sana'an si birsikulo 28, anakka hamok si inanda'an-na si ampat bulan. * **18:28** I balur-na si dinari akapariho si adda allaw swildo.

mga iya si amo ngan agpamasumbong si dimu'an mahinabo'.

³² “Katapos agpaban'u-na si amo i rilihugon pagpasallod gihapon ngan ag'isugan-na, ‘Gana' kwinta-mo rilihugon! Agpara'-ko i dimu'an sa'utang-mo si ako tungod kay makimalu'oy kaw. ³³ Kunta' alu'oy may kaw liwat si igkasi-mo rilihugon pariho si nagbuhat-ko may si ka'aw!’

³⁴ Ngan tungod si kasina-na si amo, agpa'intriganay to si wardin nga padayon i pagkastigo si iya hasta nga ga'i to akabayad si dimu'an utang-na.

³⁵ “Da'inan sinan i pa'agi-na si langitnon Tatay-ko si kada addangan si ka'am nga ma'in kinasing-kasing i pagpasaylu-na si bugtu'-na si pagtu'o.”

19

Agturo' si Jesus

Mahi'unong si Pagbulag

si Pagdangallahan

Markos 10:1-12

¹ Kahuman-na agparapahalling sinan si Jesus, pa'amban iya si Galilea. Pada'iray namay mga iya si parti si Judea nga aka'anna' si dambila'-na si Suba' Jordan. ² Kalabbatan pirmi i magpamungyod si mga iya ngan aniya' may nagpamulung-na si Jesus si mga salabayan-na lugar.

³ Mangno aniya' magpamada'iray si iya mga Parisiyo para hamok pagpurbar kon anala' iya si mga allingun-na. Amatilaw mga iya, “Nagpatugot

ba' si bala'ud-ta kam nga akabulag* i lalla si allana si bisan ay hamok rasuna?"

⁴ Patilaw i saruman-na si Jesus, "Ga'i ba' kam liwat agpakabasa si Kasuratan nga si panikangan, aghimu-na si Paraghimo i a'a, lalla pati' danda.† ⁵ Katapos agtugon iya, 'Sanglit, kinahanglan pa'amban i lalla si tatay-na pati' si nanay-na ngan maki'adda si allana basi' mga iya duwangan ahimo na hamok adda puho'.‡ ⁶ Kon sugad, ma'in na mga iya duwangan kundi' addangan na hamok. Sanglit kon ay i nagbug'us-na si Diyos, kinahanglan nga ga'i gayod agbulag-na si a'a."

⁷ Amatilaw gihapon i mga Parisiyo, "Kapa'i may kay aniya' mandu'-na dina si Moises nga kon aniya' na papilis si pagbulag, pwidi na sapaduwa'i-na si lalla i allana?"

⁸ Anaruman may si Jesus, "Tungod si pagdiri-bi pag'isip malalom, agtugutan-na kam si Moises nga sabulagan-bi i mga allabi. Pero si tinikangan gayod ma'in da'inan sinan. ⁹ Sumatan-ta kam nga bisan say lallaha nga pabulag si allana nga ga'i may to agbisyo si pagdangallahan-na mga iya, mangno pakasal iya si la'in danda, si kamatu'uran agsala' iya tungod si pagtig'ub-na si la'in. I da'inan klasi pagbulag ma'in tugot si bala'od."

¹⁰ Aminugad si iya i mga inadalan-na, "Kon da'inan may hamok sinan ka'istrikto i kamutangan si magdangallahan, mas mahalap na hamok nga ga'i ag'alla."

* **19:3** Parti si pagbulag si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 14. Hasta liwat si birsikulo 7, 8 pati' 9. † **19:4** Gen 1:27

‡ **19:5** Gen 2:24

¹¹ Anaruman si Jesus si mga iya, “Yayto mga turo' ga'i sa'aku'-na si bisan say, pero kon i Diyos gayod i magpa'ambit si katuyu'an-na sito mga sa'aku'-nay to. ¹² Aniya' mga a'a nga tikang pa si paka'allum-na aniya' andang dipirinsya-na nga day mga kapon. Aniya' may liwat nga agpatuyo' gayod pagpakapon, kundi' aniya' may liwat magpandiri' gayod pag'alla basi' hul'os i mga pagsirbi-na si mga nagpanhadi'an-na si man langit. I maka'ako' sito kamutangan, kunta' ga'i iya agruha-duha pagtuman sito.”

Si Jesus

pati' i Kadadi'-dadi'an

Markos 10:13-16; Lukas 18:15-17

¹³ Siray uras aniya' magpamawa si mga dadi'-na pada'iray si Jesus. I karuyag-na kunta' mga iya nga sadu'unan-na si mga palat-na si Jesus i mga dadi'-na pati' sapangadyi'an-na, pero agsimul-na si mga inadalan i mga a'a.

¹⁴ Kundi' aminugad dina si Jesus, “Tuguti-bi i kadadi'-dadi'an§ pagdugok si ako ngan dakam ag'ulangu-bi mga iya, kay i da'inan mga a'a i papasakupon si nagpanhadi'an-na si man langit.” ¹⁵ Pakadu'un-na si Jesus si mga iya sa'uru'addangan, pa'amban iya ari siray lugar.

I Mayaman Lalla

Markos 10:17-30; Lukas 18:18-30

§ **19:14** I kina'ya-na si kadadi'-dadi'an, nga ga'i agpanruha-duha pag'ako' si magdalong si mga iya o ma'in ngani' i hul'os pagtapud-na mga iya, iya i irirugon kina'ya para akasakop i a'a si nagpanhadi'an-na si man langit.

16 Sin adda, aniya' lalla padugok si iya ngan diritso amatilaw, “Ma'istro, ay i mahalap buhat nga kinahanglan buruhatun-ko basi' sa'angkun-ko i kinabuhi' nga gana' katapusan-na?”

17 Anaruman dina si Jesus, “Kapa'i may kay agpatilaw kaw si ako mahi'unong kon ay i mahalap? Aniya' hamok Addangan nga mahalap. Kon aruyag kaw pagprubitso sinan kinabuhi', tu-manon i mga kasugu'an.”

18 “Ay mga kasugu'ana?” i saruman-na may si lalla.

Aminugad may si Jesus, “Dakam agmatay, dakam agbisyo si pagdangallahan,* dakam agtangkaw, dakam agbullo' si pagtistigos, 19 agtahura kam si tatay-bi pati' si nanay-bi,† pati' higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.”‡

20 Anaruman may i lalla, “Agsunud-ko naynan mga kasugu'an. Ay pa i pangulangan-ko?”

21 Agpinugad-na iya si Jesus, “Kon aruyag kaw nga atuman i katuyu'an-na si Diyos si kina'iya-mo, agbalika ari ngan baligya'in i dimu'an inanna'-mo. Pumwanon si mga anggana' i balli-na basi' aniya' kayamanan-mo ari si langit. Katapos pada'ituha basi' akabaya' kaw ngan agsunod si ako.”

22 Ngan pakabati'-na sinan si lalla, pa'amban to nga masurub'on kay iya i a'a nga bali haya i kayamanan-na.

23 Katapos agpinugad-na si Jesus i mga inadalan-na, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran,

* **19:18** Parti si pagbisyo si pagdangallahan, kulawin si hawud-na si pahina 13. † **19:19** Exo 20:12-16; Deut 5:16-20 ‡ **19:19** Lev 19:18

makuri gayod nga akasakop i mga mayaman a'a si nagpanhadi'an-na si man langit. ²⁴ Bwilta-ko gihapon, mas makuri payto kuntra si pag'agi-na si adda kamel si tanugan-na si dagom!”

²⁵ Pakapamati'-na sinan si mga inadalan, ag'usa gayod mga iya sanglit agsipurupatilaway, “Kon sugad, say i masalbar?”

²⁶ Buslung-na mga iya si Jesus ngan anaruman, “Impusibli to nga sahimu-na si a'a, pero sahimu-na si Diyos i dimu'an.”

²⁷ Mangno amahalling si Pedro, “Tara', kay ag'ambanan kami' i dimu'an tawa' kami' pag-sunod si ka'aw! Ay may i mga kararawaton kami?”

²⁸ “Tama', ungod nan,” lingun-na may si Jesus. “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, si uras nga analli' na i baha'o kalangitan pati' kalibutan, si paningkulu'-na gayod si Pinili' A'a si maka'angayan trunu-na, ka'am magpamaya' nan si ako, papatingkulu'on liwat si dusi truno basi' sahusgaran-bi i dusi pamilya si mga a'a-na si Israel. ²⁹ Bisan say i pa'amban si ruma'-na, si mga kadingsirarihan-na, si tatay-na o nanay-na, si mga dadi'-na, o mga uma-na para atuman i katuyu'an-ko, iya i tikarawat sinan dimu'an ad-dahatos pa dina dubli ngan aka'angkon pa liwat iya si kinabuhi' nga gana' katapusan-na. ³⁰ Pero malabbat nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina, ngan malabbat liwat magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nagpanhangad dina.”

20

I Isturya Hi'unong

si mga Trabahanti

¹ Agpadayon si Jesus si mga allingun-na, “Ada'inan nan kay i pagsakup-na si a'a si mga nagpanhadi'an-na si man langit akapariho si aniya' pitak-na a'a nga paduwa'i nalung-nalong pa pagsangpit mga trabahanti si ubasan-na. ² I nagkabaragawan inallow-na si kada addangan, adda dinari* diplata. Sanglit agpamapada'iray-nay to dayon si ubasan-na.

³ “Ngan ka'alasnwibihan, paduwa'i gihapon iya ngan sakulawan-na nga aniya' pa magparapanunggo si mirkado nga gana' mga trabahu-na. ⁴ Agpaminugad-nay to, ‘Amukura kam pada'iray si ubasan-ko basi' agpakatrabaho kam liwat ngan bayaran-ko may kam kon ay i tama!’ ⁵ Sanglit agpamada'iray mga iya.

“Da'inan gihapon sinan i nagbuhat-na ngan pangalasdusi na hasta si pangalastris na. ⁶ Mangno, ngan mga un'ura na hamok myintras aglulu'om, paduwa'i iya ngan aniya' pa liwat gihapon sakulawan-na magparapanunggo hamok. Agpanilaw-nay to, ‘Ay kay sigi kam hamok panunggo ato si bug'os allow nga gana' turutrabahu'ay?’

⁷ “Lingun-na may mga iya, ‘Kay gana' may magsangpit si kami!’

“Agpaminugad-nay to, ‘Hala, pada'iraya kam liwat si ubasan-koy ray basi' agpakatrabaho kam.’

* **20:2** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 54.

⁸ “Kasanguman, agpinugad-na si tagtawa' si ubasan i kapatas, ‘Tiripunon i mga trabahanti ngan panwilduhin. Padahulu'on agbuwan i mga damuri nagsangpit-ko ngan pasunuron pada'iray si mga primiro gayod.’

⁹ “I magkasarangpit mga trabahanti nga un'ura na hamok myintras aglulu'om, puro agpakakarawat sa'aradda dinari diplata.

¹⁰ Sanglit agla'om i mga magpakadahulu'an nagsangpit nga mas mahaya i mga kararawatun-na. Pero kada addangan si mga iya, adda dinari diplata gihapon i mga sakarawat-na.

¹¹ Si pakakarawat-na mga iya si swildu-na, sigi dayon mga iya panngurub-ngurob kuntra si tagtawa'. ¹² Aniya' si mga iya maminugad, ‘Ay kay agpaparihu-mo hamok si kami' i swildu-na si mga damurihan nagsangpit-mo nga un'ura namay hamok i mga satrabahu-na mga iya, kumparar si kami' nga maka'ura-urahan si trabaho ngan magbatad gayod si bug'os allaw?’

¹³ “Pero agsarumanan-na si tagtawa' i addangan si mga iya, ‘Sangkay, ga'i may kaw agdaya'an-ko. Angumpurmi kam nga adda dinari diplata i allaw-bi, ma'in ba'? ¹⁴ Sanglit, karawaton i iksakto swildu-bi ngan agpamalika na kam. Agtuyu'-ko gayod i pagbuwan pariho swildo si mga magpakadamurihan nagsangpit pati' si ka'am. ¹⁵ Katungud-ko gayod i pagdalom kon ay i karuyag-ko si kalugaringun-ko kwarta. O tingali a'awa' kam hamok tungod si pagkamabinuwan-buwanun-ko.’

¹⁶ “Adday nan halimbawa' pagpasabot si nagpinugad-ko pa hamok nga aniya' malabbat

nagpanhangad kuno' ina'anto nga si damuri allaw agpaka'ubos dina ngan malabbat liwat magpama'ubos ina'anto nga si damuri allaw nagpanhangad dina.”

Agtigu-na si Jesus

si Katallo Bisis

i Kamatayun-na

Markos 10:32-34; Lukas 18:31-33

¹⁷ Ngan pagsasagka-na na kas Jesus pan Jerusalem, agbulag-na i dusi mga inadalan-na tikang si kalabbatan ngan agpaminugad-nay to, ¹⁸ “Pasagka kita kam pan Jerusalem kon singnga trarayduran ngan papa'intrigahon i Pinili' A'a pada'iray si mga puno' paraghalad pati' si mga paragturo' bala'od. Paratukan iya kamatayon ¹⁹ ngan papa'intrigahon si mga ma'in Hebro. Ralangkagan-na iya sito mga a'a, ralapduson, ngan papapaku'on si kudos pero abanhaw si katallo allaw.”

I Nagpalaku-na

si Addangan Nana

Markos 10:35-45

²⁰ Mangno padugok si Jesus i alla-na si Sebedeo huwang i duwangan dadi'-na.† Anluhod iya atubang si Jesus ngan agsumat nga aniya' papa'alayunun-na.

²¹ Sanglit amatilaw may si Jesus, “Ay i karuyagmo?”

† **20:20** Parti si duwangan dadi'-na si Sebedeo, kulawin si 4:21.

Aminugad may i nana, “Si pagtingkulu'-mo si truno ari si ginhadi'an-mo i saruyagan-ko kunta' nga tugutan-mo pagtingkulo' si kawatan-mo addangan to dadi'-ko ngan addangan to may si kawiri-mo.”

²² Agpinugad-na dina si Jesus i duwangan, “Ga'i sakatu'anan-bi i nagpalaku-bi.” Mangno amatilaw, “Aka'inom ba' kam siguro tikang si kupa si kasakitan nga kinahanglan irinumun-ko?”

“Oho', sahimo kami' nan!” lingun-na may mga iya.

²³ Anaruman may si Jesus, “Hala, sigurado na nga agpaka'inom kam tikang si kupa si kasakitan nga kinahanglan irinumun-ko, pero ma'in tawa'-ko i pagpili' kon say i magpaningkulo' si kawatan-ko pati' si kawiri-ko. Lugod, yaynan mga pwisto tawa'-nay nan si nagrisirbahan-na si Tata'.”

²⁴ Ngan pakapamati'-na may sinan si awatong pa inadalan, agkasirina mga iya si magdingsir-arian. ²⁵ Sanglit agban'u-na mga iya dimu'an si Jesus ngan agpanwaydungan-na, “Akatu'anan kam nga agpanggamit pinirit pagdalom i mga punu'-na si mga nasyon. Agpapalabaw to mga gilalabawi a'a si mga kalugaringun-na. ²⁶ Ma'in da'anan sinan i pa'agi-bi pagdalom si kapararihu-bi. Kon addangan si ka'am i maruyag mabantog, kinahanglan iya agsirbi si la'in. ²⁷ Ngan kon addangan si ka'am i maruyag nga naghanged, kinahanglan ag'ako' nga magin rilihugun-bi. ²⁸ Bisan ngani' i Pinili' A'a ga'i pada'ito basi' nagsirbihan pero basi' iya i magsirbi ngan basi' sapumwan-na liwat i kinabuhi'-na paglukat si malabbat a'a.”

Agpakulaw-na si Jesus

i Duwangan Buta

Markos 10:46-52; Lukas 18:35-43

²⁹ Si pataliwan-na kas Jesus si syudad Jerico, malabbat namay i magpamungyod si mga iya.

³⁰ Ari si bihing-na si tinampo, aniya' magparapaningkulo' duwangan buta. Ngan pakabati'-na mga iya nga tilabay kas Jesus, anurakaw mga iya pagban'o, "Paragdalom nga Dadi'-na si David, kalu'uyin kami'!"

³¹ Nagsimol mga iya si kalabbatan nga ga'i agpararibok. Pero agkukusog dina i mga pagparapaman'u-na, "Paragdalom nga Dadi'-na si David, kalu'uyin kami'!"

³² Pahuway si Jesus, agban'u-na mga iya ngan amatilaw, "Ay i saruyagan-bi nga sahimu-ko si ka'am?"

³³ Anaruman may mga iya, "Paragdalom, i karuyag kami' kunta' nga agpakakulaw kami' gi-hapon."

³⁴ Alu'oy gayod si Jesus sanglit agkapkap-na i mga mata-na mga iya. Akakulaw dayon mga iya ngan agpamaya' si Jesus.

21

Pasallod si Jesus

si Jerusalem

Markos 11:1-10; Lukas 19:29-38; Juan 12:12-15

¹ Ngan pagdadara'un-na kas Jesus si Jerusalem, akatakka mga iya si baryo Betpahe nga aka'anna' si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan. Agpadahulo si Jesus duwangan inadalan ² ngan

agmandu'an-na mga iya sito, “Pada'iraya kam si dahulu'an-tay ro kam baryo. Si panakka-bi aro, aniya' sa'anda'an-bi nagpa'ingkot mangnganak asno nga aniya' putro nati-na. Pamak'ari-bi ngan guyuru-bi pada'ito. ³ Kon aniya' si ka'am mamati-law, sumati-bi na hamok nga, ‘Agkinahanglanay to si Paragdalom,’ ngan diritsoy nan pabawana si ka'am.”

⁴ Ahinabo' nan pagtuman si mga allingun-na si paragsumat-na si Diyos siray nga agpinugad,

⁵ “Sumati-bi sito i mga taga Sion,*

‘Kulawi-bi, awira' na agdadara'on si ka'am i hadi'-bi.

Mapa'inubsanon ngan agkabayo si adda asno, si adda putro, nga nati-na dina si asno.’”†

⁶ Sanglit pamalangngan i mga inadalan-na ngan agsunud-na mga iya i tugun-na si Jesus.

⁷ Agguyud-na mga iya i mangnganak asno huwang hasta i nati-na. Agkamadiruhan-nay to mga iya si mga nagpamakurumbut-na ngan anakrang si Jesus. ⁸ Bali labbat i magpanggubok si iya nga agpamuklad si mga nagpamakurumbut-na ari si tinampo, ngan i ditangnga' may agpanabtab mga paklang pangngampin si tinampo. ⁹ Sigi gagasod i magpantupo' si iya ngan da'inan may i magpamungyod:

Hosanna,‡ ka'aw nga Dadi'-na si David!

* **21:5** I Sion, iya liwat i nag'arunan: Jerusalem. † **21:5** Sac 9:9

‡ **21:9** I Hosanna, Hebruhanon allingon nga i kahulugan-na: Talwason kami', pero si kaliyat-liyatan akatambahan i kahulugan-na: Darayawon. Hasta liwat si 21:15.

Malipayon gayod i a'a nga pada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom!§
Hosanna, hasta liwat ka'aw nga Gilalabawi!

¹⁰ Ngan pasallud-na na si Jesus si Jerusalem, bali kasibutan i bug'os syudad ngan agsipurupati-laway, “Say ba' nan?”

¹¹ Anaruman may i magpanggubok, “Iya si Jesus i paragsumat-na si Diyos nga taga Nasaret, Galilea.”

Ag'isugan-na si Jesus

i Magparapanginanda' Kwarta

ari si Templo

Markos 11:15-18; Lukas 19:45-47

¹² Agdiritso kas Jesus pasallod si hawan-na si templo ngan agtabrug-na i dimu'an magparapamalli pati' i mga magparapamaligya' ari. Agpamabaliskad-na i mga lamisana si magparapamabalyo si pala'in-la'in kwarta. Agpamabaliskad-na liwat i mga bangkitu-na si magparapamaligya' panhahalad sarampati. ¹³ Amahalling to si mga iya dimu'an, “Aka'anna' si Kasuratan nga agpinugad i Diyos, ‘Pammangadyi'an i ruma'-ko,’* kundi' aghimu-bi to dina ‘pangngingistaran-na si mga tulisan.’†”

¹⁴ Mangno aniya' pamadugok si Jesus ari si templo mga buta pati' mga kiyod ngan agpamahalapnay to. ¹⁵ Pero sigi dina tatamba i mga kasinana si mga puno' paraghalad pati' si mga parag-turo' bala'od tungod si mga urusahon nagbuhat-na pati' si padayon pagparapanurakaw-na si

§ 21:9 Salmo 118:26 * 21:13 Isa 56:7 † 21:13 Jer 7:11

mga kadadi'-dadi'an ari si hawan-na si templo, “Hosanna, ka'aw nga Dadi'-na si David!”

¹⁶ Sanglit agsimul-na iya sito mga a'a, “Aka-pakali ba' kaw si mga nagparapanurakaw-nay nan si mga kadadi'-dadi'an?”

Anaruman may si Jesus, “Oho', pero ga'i may ba' liwat sabasa-bi i maka'anna' si Kasuratan?

Bisan ngani' si mga pinahallingan-na si mga dadi' hasta pa si mga gana' pa gayod dalum-na, agpakulaw-na mismo si Diyos i maka'angayan pagdayaw si kalugaringun-na.”[†]

¹⁷ Katapos ag'ambanan-nay to mga a'a ngan pagawas gihapon mga iya si syudad. Aglargo mga iya si baryo Betania kay ari agpamaturi.

Agmaldisyon si Jesus

Adda Kayo

Markos 11:12-14,20-24

¹⁸ Kanalungan, si pagbwilta-na kas Jesus pan syudad, angabat iya kalingantuhan. ¹⁹ Si pagparabaktas-na, aniya' sakulawan-na kayo igos si bihing-na si lalan. Agduguk-na tungod kay bali rabong pero sadiskubrihan-na nga puro hamok dahon ngan gana' gayod buwa'-na. Sanglit agmaldisyun-nay ray kayo si Jesus, “Hala, tikang ina'anto ga'i na kaw agbuwa' hasta si kahastahan!” Kata'ud-ta'uran alayong i kayo ngan diritso a'uga.

²⁰ Pakakulaw-na sinan si mga inadalan-na, ag'usa gayod mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay kay da'inan kakali' i pag'uga-na sinan kayo?”

[†] **21:16** Salmo 8:2

²¹ Anaruman si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, kon aniya' pagtapud-bi ngan ga'i kam agduda, ma'in hamok i mahinabo' sito kayo i sahimu-bi, kundi' pwidi liwat kam akapinugad sito bukid, ‘Tig'alsaha anan ngan tigpa'itsaha pan kalawot,’ ngan atuman to. ²² Kon anutu'o kam, sakarawat-bi i bisan ay nagpalaku-bi pina'agi si pagpangadyi'.”

Nagpatilawan Kon Say

Maglihog si Jesus

Markos 11:27-33; Lukas 20:1-8

²³ Mangno pasallod si Jesus si hawan-na si templo. Si pagparaturu'-na si mga a'a, pamadugok si iya i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o kamabu'utan si mga Hebro ngan agpamatilaw, “Singnga kaw agsarit si mga nagparabuhat-mo? Say i magtugot si ka'aw sinan?”

²⁴ Anaruman dina si Jesus, “Patilawan-ta may kam liwat. Kon sasarumanan-bi ako, anumad may liwat ako kon say i magtugot si mga nagbuhat-ko. ²⁵ Mahi'unong si pagbunyag-na si Juan, say magtugot si iya, Diyos o a'a?”

Agpandiriskusyon dahulo mga iya, “Tara', ay sito i pinasumat-ta kam? Kon anaruman kita kam, ‘I Diyos,’ sigurado amatilaw nan iya, ‘Kon sugad, kapa'i may kay ga'i kam agtutu'o si mga allingun-na si Juan?’ ²⁶ Pero kon anaruman may liwat kita kam, ‘I a'a,’ aniya' kadilikaduhan-ta kam si mga a'a tungod kay ag'alagad gayod i mga a'a nga paragsumat-na si Diyos si Juan.” ²⁷ Sanglit anaruman dina mga iya, “Ga'i kami' akatu'an.”

Anaruman gihapon si Jesus, “Kon sugad, ga'i may liwat ako anumat si ka'am kon say i magtugot si ako nga sabuhat-koy to.”

I Isturya Hi'unong

si Duwangan Magdingsirarian

²⁸ Agpadayon si Jesus si la'in namay isturya: “Ay si pag'abat-bi sito? Aniya' tatay nga duwangan hamok lalla i dadi'-na. Padugok iya si siyaka ngan agpinugad-na, ‘No’, pada'iraya ina'anto si ubasan ngan agtrabahu'a ari.’

²⁹ “Amaribad to dayon, ‘Ga'-ko!’ pero kata'ud-ta'uran, agsalli' i isip-na ngan pada'iray iya si ubasan.

³⁰ “Mangno padugok namay i tatay si addangan pa dadi'-na ngan iya gihapon i panlihugan-na. Anaruman to, ‘Oho’, Tay, pada'iray ako,’ pero ga'i iya pada'iray.

³¹ “Say si duwangan i magtuman si karuyag-na si tatay-na mga iya?”

Anaruman may mga iya, “I dahulo naglihog.”

Aminugad si Jesus si mga iya, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, akadahulo si ka'am i mga paragsukot buhis pati' i mga magparapamabayad danda pagsakop si mga nagpanhadi'an-na si Diyos. ³² Kay ngan pada'itu-na si Juan, ga'i kam anutu'o si iya nga i katuyu'an-na pagpasabot si ka'am i pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si katadungan, pero anutu'o lugod si iya i mga paragsukot buhis pati' i mga magparapamabayad danda. Ngan bisan ngani' si pakakulaw-bi na, ga'i pa kam hamok gihapon agpamasol huwang si pagbag'o ngan ga'i kam anutu'o si iya.”

I Isturya Hi'unong

si mga Mangngataman

si Ubasan

Markos 12:1-12; Lukas 20:9-19

³³ “Amati'a kam si adday to pa isturya nga agtukoy si kamatu'uran: Aniya' lalla magtanom ubasan si pitak-na. Agpadir-nay to palibot, aghimo iya pammagga'an, ngan agtindugan-na turri pammamantayan. Katapos agpa'ataman-nay to si mga mangngataman ngan pataliwan iya pan la'in lugar. ³⁴ Ngan ma'in na pira i tig-pangku'on si ubas, agpabawa iya mga rilihugun-na pada'iray si mga mangngataman pag'ala' si kapartihan-na. ³⁵ Pero agparapamugulan-na dina si mga mangngataman i mga rilihugon. Aniya' si mga iya nga agparapamuniti-na, aniya' nagparapanmatay-na mga iya, ngan aniya' liwat nga agparapanalutugan-na mga iya. ³⁶ Mangno, agpabawa gihapon i tagtawa' si ditangnga' pa mga rilihugun-na pada'iray nga angurog pa si primiro nagpabawa-na. Pero iya gihapon i nagbuhat-na si mga mangngataman si mga iya.

³⁷ “Si katapusan na gayod, mismo i dadi'-na lalla i nagpabawa-na. Akapinugad iya si kalugaringun-na, ‘Tingali rispitaran-na mga iya i dadi'-ko.’

³⁸ “Pero si pakakulaw-na si mga mangngataman si dadi', agsarabut-sabot mga iya, ‘Awira' i iridiro. Tuwa na kam, matay-ta kam iya basi' kita kam i makabawa si kayamanan-na.’ ³⁹ Sanglit agpugulan-nay to mga iya, agdagnas-na pagawas si ubasan ngan agmatay-na.”

⁴⁰ Amatilaw si Jesus pagpaklaro si isturya-na, “Kon sugad, si pada'iray-na si tagtawa' si ubasan, ay may i binuhat-na kuntra si mga mangngataman?”

⁴¹ Agpanaruman may i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o kamabu'utan, “Sigurado nga panmatay-nay ray mga a'a si makangingirhat pa'agi, ngan pa'intriga-na si la'in mangngataman i ubasan-na, si makabuwana nan si iya si tama' kapartihan si balang tigpangku'on.”

⁴² Aminugad si Jesus si mga iya, “Ma'in ba' nga sasayuran-bi to anan si Kasuratan? Kon ma'in i nagpabawa-na dadi', say may bali' i nagpinugad bato nga maka'anna' ari?

I bato nga nagdiri'-na si mga panday,

iya lugod dina i makapasarig si dimu'an.

Agbuhat-nay to si Paragdalom,

ngan urusahon gayod si pangulawan-ta kam!§

⁴³ “Sanglit sumatan-ta kam nga binawi' si ka'am i katungud-bi bilang sakop si mga nagpanhadi'ana si Diyos ngan pina'intrigay to si mga a'a kon singnga kinakulawan i buwa' sigon si paghadi'ana. ⁴⁴ Bisan say i mapangkol sinan bato, sigurado nga akadusmog iya ngan gana' na pulus-na si kinabuhi'-na. Pwira sinan, titakka liwat i uras nga alaho' nan bato ngan i maka'untugan, ga'i na gayod aka'arim-ariman.”*

⁴⁵ Pakabati'-na si mga puno' paraghalad pati' si mga Parisiyo si mga isturya-na si

§ 21:42 Salmo 118:22,23 * 21:44 Ma'in malabbat si mga kada'an kupyua si Kasuratan nga ma'in huwang i birsikulo 44.

Jesus, sakatu'anan-na mga iya nga mga iya i nagpatama'an. ⁴⁶ Sanglit ag'anda' dayon mga iya pa'agi pagdakop si Jesus, pero atalaw mga iya si kalabbatan magpantarambak kay ag'alagad gayod i mga a'a nga paragsumat-na si Diyos si Jesus.

22

I Isturya Hi'unong

si Kumbiti-na si Kinasal Lukas 14:16-24

¹ Agsumatan-na gihapon mga iya si Jesus adda isturya nga agtukoy si kamatu'uran: ² “I paghadi'-na si man langit akapariho si hadi' nga agtima mahaya kumbiti para si kasal-na si dadi'-na lalla. ³ Aglihug-na i mga rilihugun-na pagpakatu'an si mga dati nag'imbitaran-na nga pagpapada'iray na si kumbitihan, pero agpamaribad dina mga iya.

⁴ “Sanglit, aglihug-na gihapon i ditangnga' mga rilihugun-na ngan agtugunan-nay to mga iya, ‘Sumati-bi i mga imbitado nga andam na i kumbiti: Agbunu'-ko na i mga nagpamalammukan-ko baka ngan andam na i dimu'an. Pada'iraya na kam si pagkasalan.’

⁵ “Pero ga'i to agpanginanu-na si mga imbitado, kundi' agpadayon dina mga iya si mga trabahuna. Aniya' pamatakod dina ngan aniya' may mag-parapamanginano si mga nigusyu-na. ⁶ Kundi' i ditangnga' liwat si mga iya parapamugol dina

si mga rilihugon, parapangastigo ngan parapanmatay. ⁷ Bali i kasina-na si hadi', sanglit aglihug-na i mga sundalu-na pagmatay* sito mga kriminal ngan pagsunog si syudad nagpangistaran-na.

⁸ “Katapos, agpinugad-na i mga rilihugun-na, ‘Priparado na i kumbiti para si kinasal, ngan gana' si mga nagpangimbitaran-ko siray nga magpangangay. ⁹ Hala, pamada'iraya kam si mga iskinana si mga kakalsadahan ngan pangimbitari-bi i bisan say sabagatan-bi.’ ¹⁰ Sanglit, agpamaduwa'i i mga rilihugon ngan pada'iray si mga kakalsadahan pagtipon si dimu'an mga a'a nga sabagatan-na mga iya, magin mahalap may to o mara'at. Tungod sinan, apanno' i lugar nagkumbitihan si mga sa'imbitaran-na mga iya.

¹¹ “Pero ngan pasallud-na si hadi' pagpanginano si mga bisita, aniya' sakulawan-na ari nga ga'i agsalin si tama' bado' pangngumbiti.

¹² Agtilaw-nay to, ‘Sangkay, pinapa'i kaw akasal-lod ato nga ga'i agsalin si angay para si kumbiti-na si kinasal?’ Ga'i akasibo' i a'a.

¹³ “Mangno agpinugad-na si hadi' i mga magpanginano si mga bisita, ‘Gapusu-bi nan ngan patapuku-bi pan gawas, si lugar nga bali lu'om kon singnga agparapangaraba ngan agparapanrigot mga iya.’

¹⁴ “Kay si kamatu'uran, bisan kon malabbat i nag'imbitaran, diki'it i magkapirili'.”

I Pagbayad Buhis

* **22:7** I nagtukoy pagmatay, iya i klasi si kamatayon nga bulag si Diyos hasta si kahastahan. Kulawin si 10:28.

*si Emperador si Roma**Markos 12:13-17; Lukas 20:20-26*

¹⁵ Katapos pamagawas i mga Parisiyo ngan agplanuhan-na mga iya pagbantay si Jesus kon anala' i mga saruman-na si mga patilaw-na mga iya. ¹⁶ Sanglit agpanlihug-na mga iya i mga kalugaringun-na inadalan paghuwang si mga sakop si partido nga tinindug-na pa si Hadi' Herodes pagdugok si Jesus. Agpaminugad mga iya, “Ma'istro, akatu'anan kami' nga agsumat kaw pirmi si kamatu'uran pati' agturo' kaw liwat si pa'agi pagtapit si Diyos nga ag'alagad si kamatu'uran. Ga'i kaw atalaw kon ay i isip-na si a'a ngan gana' nagkilala-mo bisan say i makatama'an. ¹⁷ Sumatin ngani' kami' kon ay si pag'abat-mo? Tama' ba' para si kita kam i pagbayad buhis si Emperador si Roma o ma'in?”

¹⁸ Kundi' sa'abat-na si Jesus nga mara'at i mga katuyuan-na, sanglit agpinugad-na mga iya, “Mga mahalap gayod i mga pamawa'-bi, pero mara'at i mga inisipan-bi. Ay kay agparadadakup-bi gayod i mga allingun-ko? ¹⁹ Pakulawu-bi daw ako si diplatay nan pammayad si buhis.” Agparu'du'an-nay to mga iya adda dinari† diplata. ²⁰ Mangno amatilaw si Jesus, “Say to tawa' bayhon pati' aron maka'anna' to ato?”

²¹ Anaruman mga iya, “Tawa'-na si Emperador.”

Sanglit amahalling may si Jesus, “Kon sugad, bayari-bi i Emperador si mga hinimo nga irog si iya kay tawa'-nay nan, ngan bayari-bi may i Diyos

† **22:19** Parti si dinari, kulawin si hawud-na si pahina 54.

si mga hinimo nga irog may liwat si iya kay tawa'-nayan nan.”

²² Pakabati'-na mga iya sinan, bali i mga pag'usa-na, sanglit ag'ambanan-na na hamok mga iya si Jesus.

Agpatilaw i mga Sadusiyo

Mahi'unong si Pagkabanhaw

Markos 12:18-27; Lukas 20:27-40

²³ Siray mismo allaw, aniya' pamadugok si Jesus mga Sadusiyo basi' agpakapatilaw. I mga Sadusiyo, iya i magparapanumat nga ga'ina abanhaw i mga a'a si damuri allaw. ²⁴ Aminugad mga iya, “Ma'istro, agsumat si Moises nga kon aniya' magdangallahan nga gana' pa mga dadi'-na si pakamatay-na si lalla, kinahanglan nga pakasalan-na si sirari i mabalo basi' akadadi' mga iya nga akwinta bilang dadi'-na si siyaka-na. ²⁵ Aniya' si kami' ray pitungan lalla magdiringsirarihan. Inallahan i siyaka, pero amatay. Tungod kay gana' may sito mga dadi'-na, agpakasalan-na si manunod i mabalo. ²⁶ Pero iya gihapon i mahinabo' si kaduwangan to, mangno si katallungan liwat hasta nga atibos mga iya pitungan. ²⁷ Si katapus-tapusan, amatay liwat i danda. ²⁸ Tara', si pagkabanhaw, say may i tag'alla si danda si pitungan ray magdiringsirarihan kay akapakasal may dimu'an si iya?”

²⁹ Anaruman si Jesus, “Sala' i mga isip-bi kay ga'i kam agpakasabot hi'unong si Kasuratan o si gahum-na si Diyos. ³⁰ Si pagkabanhaw, akapariho na mga iya si mga anghel. Gana' na uru'allahay

ari si langit. ³¹ Pero mahi'unong si mga duda-bi kon aniya' ba' mabanhaw, ga'i ba' sabasa-bi i mga allingun-na si Diyos, ³² 'Ako mismo i Diyos nagtutu'u-na kas Abraham, Isaac, pati' si Jacob hasta pa ina'anto'?[‡] Kon sugad, pariho si kamutangan-na mga iya, ma'in minatay i magpa-dayon pagtutu'o kundi' allom dina."

³³ Pakabati'-na sinan si magpanggubok, ag'usa gayod mga iya si pagturu'-na.

I Pinaka'impurtanti Sugo'

Markos 12:28-31

³⁴ Pamadugok dayon i grupu-na si mga Parisiyo si pakakatu'an-na mga iya nga ga'i agpakasibo' i mga Sadusiyo si mga saruman-na si Jesus.

³⁵ Aniya' addangan paragturo' bala'od si mga iya nga i tuyu'-na hamok pagpurbar kon anala' si Jesus si mga allingun-na. Sanglit amatilaw iya,

³⁶ "Ma'istro, ay kasugu'ana i labaw gayod anan si Bala'ud-na si Moises?"

³⁷ Anaruman may si Jesus, "Higugma'u-bi i Paragdalom Diyus-bi si bug'os kasing-kasing-bi, si bug'os kina'iya-bi, pati' si bug'os paminsada-bi. §

³⁸ Iyay nan i labaw ngan pinaka'impurtanti sugo'.

³⁹ Ngan aniya' pa kaduwa nga pariho hamok i ka'impurtantihan-na: Higugma'u-bi i igkasi a'a-bi pariho si paghigugma'-bi si kalugaringun-bi.*

⁴⁰ I kabug'usan-na si Bala'ud-na si Moises pati' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat, ato nag'inala' si duway to kasugu'an."

Agpaklaro si Jesus

[‡] 22:32 Exo 3:6 § 22:37 Deut 6:5 * 22:39 Lev 19:18

Kon Say i Tinu'inan

Mannanalwas

Markos 12:35-37; Lukas 20:41-44; Buhat 2:34,35; Hebro 1:13

⁴¹ Ngan pagtiriripun-na pa si mga Parisiyo, am-
atilaw si Jesus si mga iya, ⁴² “Ngan ay may liwat
i isip-bi parti si Tinu'inan Mannanalwas? Say i
tagdadi' si iya?”

Anaruman may mga iya, “Dadi'-na iya si David.”

⁴³ Aminugad may si Jesus, “Kon da'inan sinan,
kapa'i may kay sigon si pagdalum-na si Espirito,
akaban'o si David si iya ‘Paragdalom’? Yayto i
allingun-na ari si Kasuratan:

⁴⁴ Agpinugad i Paragdalom Diyos pada'iray si
Paragdalum-ko,

‘Aningkulu'a ato si kawatan-ko,
tubtob nga sapama'ubus-ko i mga kuntra-mo pa
nga day pannungtungan-mo.’†

⁴⁵ Kon ‘Paragdalom’ i pagban'u-na si David si
gi'uru'ampuhi-na, pinapa'i kam akapinugad nga
gi'uru'ampuhi-na hamok si David i Tinu'inan
Mannanalwas?” ⁴⁶ Gana' makapahalling bisan
adda hamok allingon pagsaruman si iya. Sanglit
tikang siray allaw, gana' na gayod mamintas ma-
matilaw pa si iya.

23

I mga Papabidu'on A'a

*Markos 12:38-39; Lukas 11:39-52; 13:34-35;
20:45-46*

† **22:44** Salmo 110:1

¹ Katapos agturu'an-na si Jesus i magpan-tarambak ari hasta i mga inadalan-na, ² “I mga paragturo' bala'od pati' i mga Parisiyo, iya i mga tinu'inan pagpadayon si katungdanan-na si Moises. ³ Sanglit kinahanglan sunud-bi mga iya ngan buhat-bi i dimu'an mga nagsumat-na. Pero dakam agsunuru-bi i mga nagparapanbuhat-na kay ga'i kinakulawan si mga pangiwa-kiwana i mga nagparapanwali-na. ⁴ Sigi mga iya panhimo si mga rilihuso kabatasanan ngan agparapalangkit-nay to nga mga mabuwat gayod nagda'og si mga a'a. Agbiriyu'-nay to mga iya agpakkos nga gana' makalikay, pero mismo mga iya ga'i ngani' amikyaw pagbulig bisan diki'it.

⁵ “I dimu'an buhat-na mga iya puro pagpada-dayaw si a'a. Sakulawan-bi may kon ay i mga kahaya-na si mga nagpapakkos kahun-kahon si mga ruwa-na pati' si mga langngun-na nga mga nag'anna'an si mga birsikulo si Kasuratan. Ga'i ba' liwat sapaniparuhan-bi nga bali lambo i mga lina si mga pammakurumbut-na mga iya pagpada-dayaw? ⁶ Mga iya i mga magparapamilya' si pwistoy nan nga akabuwan unra si mga kumbitihan pati' si mga printi panningkulu'an si mga sinaguga. ⁷ Agkararuyag liwat mga iya si mga talahunon pangumusta-na si mga a'a ari si mirkado pati' kon nagban'o mga iya si mga a'a, ‘Rabbi’.*

⁸ “Para si ka'am, dakam tigban'o, ‘Rabbi’, kay addangan hamok i Amu-bi ngan ka'am dimu'an agbururugto' si pagtu'o. ⁹ Dakam liwat agban'o,

* **23:7** I Rabbi, Hebruhanon allingon nga iya i matinalahunon pagban'o si addangan nga nag'ako' bilang ma'istro. Hasta liwat si birsikulo 8.

'Tay', si bisan say ato si kalibutan, kay addangan hamok i Tatay-bi, i sari'i si langit. ¹⁰ Dakam liwat tigban'o, 'Ma'istro', kay addangan hamok i Ma'istru-bi, nga iya i Tinu'inan Mannanalwas. ¹¹ Kon say si ka'am i mag'ako' nga magin rilihugun-bi, iya dina i pinakabantugan, ¹² kay bisan say i magpalabaw si kalugaringun-na, iya dina i pina'ubus-na si Diyos, pero i magpa'ubos si kalugaringun-na, iya lugod i pinalabaw.

¹³ "Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam! Aglangkasan-bi i mga mag'isasakop si mga nagpanhadi'an-na si man langit ngan mismo ka'am ga'i agpakaprubitso sinan. Ma'in nan hamok iya, kundi' ka'am pa liwat dina i mag'ulang si mga papasakupon to.†

¹⁵ "Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno! Parapamiyahi kam si hubas hasta si kalawot para hamok agpaka'anda' kam bisan addangan mabawa si mga tuluhu'an-bi. Ngan kon agpaka'anda' na kam sito, adubli dina i mga sapa'ambit-bi karat'an si mga sa'anda'an-bi nga agpangangay nagtabrog pan impiirno.

† **23:13** Ma'in malabbat si mga kada'an kupya si Kasuratan nga agtamba: (14) Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno! Agparapandaya'an-bi i mga balo danda pag'ala' si mga inanna-na ngan katapos agparapangadyi' kam maliyat para hamok si pangulawan-na si la'in. Sanglit tungod sinan, mas mara'at i kastigo para si ka'am kuntra si ditangnga'.

16 “Mga papabidu'on kam mga butay nan parag-giya, kay agparapaminugad kam nga bisan say i magsumpa' nga agsabi si templo pagpamatu'od si kasarig-na si allingun-na, gana' sinan sapayan-na, pero kon i bulawan mga garamiton ari si templo i nagsabi-na si pagsumpa'-na, kinahanglan nga tuman-nay nan sa'ad. 17 Mga buta kam gayod nga gana' pamurubu'ut-na! Singnga si duway nan i mas impurtanti: I garamiton o i templo nga nagtagama para si pag'ampo'? 18 Agparapaminugad liwat kam nga bisan say i magsumpa' nga agsabi si altar, gana' sinan sapayan-na, pero kon i nagpahalad-na ari si altar i nagsabi-na si pagsumpa'-na, kinahanglan nga tuman-nay nan sa'ad. 19 Mga buta kam gayod! Singnga si duway nan i mas impurtanti: I halad o i altar nga nagtagama para si Diyos? 20 Sanglit bisan say i magsumpa' nga agsabi si altar, ma'in nga yaynan hamok i nagsabi-na kundi' bawa na i nagpahalad anan. 21 Ngan bisan say i magsumpa' nga agsabi si templo, ma'in nga yaynan hamok i nagsabi-na kundi' bawa na i mag'istar anan. 22 Ngan bisan say i magsumpa' nga agsabi si langit, ma'in nga yaynan hamok i nagsabi-na kundi' bawa na i trunu-na si Diyos hasta pa i magtingkulo' sito.†

23 “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam! Bisin kon agsunud-bi i bala'ud-na si Diyos pagbuwan dyis pursyinto si

† 23:22 Parti si pagsumpa', kulawin si 5:34-35.

iya si dimu'an inanda'an-bi hasta nga agtukib-bi pa liwat i dyis pursyintu-na si mga tinanum-bi panakot, bisan i mga mamamis, i mga malassom hasta pa i mga maharang, pero ga'i may lugod dina agpanginanu-bi i mas impurtanti si bala'od, nga iya i tama' pagtratar si a'a, i pagkalu'oy pati' i pagtu'o. Yayto kunta' dina damurihan to i kinahanglan nagbuhat-bi si pagparapanginanu-bi si dahulo. ²⁴ Mga buta kam gayod paraggiya! Agparasara'-bi i tagnok kon aka'anna' to si irimnun-bi, pero awili kam lugod pagtallon si kamel.

²⁵ “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno! Sigi-bi panhugas i mga gawas-na si mga tasa-bi pati' mga mangku'-bi, pero i mga huna'-huna'-bi panno' si kabintahuso pati' si pagpagusto si bisan ay sasindakan-bi. ²⁶ Mga buta kam gayod Parisiyo! Kunta' i primiro nagpanginanu-bi i paglimpya si sallud-na si mga tasa-bi pati' mga mangku'-bi kay kon da'inan sinan, sigurado nga akalimpyahan liwat i gawas.

²⁷ “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunu-kuno nga mga rilihuso kam! Ka'am i makapariho si mga pantyon nga nagpamintaran puti' nga bali halap nagkulawan si gawas, pero i isi-na puro hamok ta'ulang pati' mga pala'in-la'in pa nga mga marig-sok. ²⁸ Si pariho kamutangan, i mga pamustura-bi matadong si pangulawan-na si a'a, pero panno' i inisipan-bi si mga pagpamakunu-kuno pati' mga

kasal'anan.

²⁹ “Mga papabidu'on kam mga paragturo' nan bala'od hasta ka'am mga Parisiyoy nan, kay mga mahalap kam hamok agparapamakunukuno! Agparapanindugan-bi mga mahalap pantyon i mga paragsumat-na si Diyos ngan agparapanhabungan-bi i mga labbung-na si mga matadong a'a. ³⁰ Katapos agpinugad kam nga, 'Kon allom na kami' siray ngan kapanahunan-na si mga kapapu'an kami', ga'i kunta' kami' a'among si mga sala'-na pagpanmatay si mga paragsumat-na si Diyos.' ³¹ Kon sugad angumpurmi kam nga mga ka'uru'ampuhan-na kam si mga magpanmatay si mga paragsumat-na si Diyos siray. ³² Hala, sunuru-bi i mga binuhatan-na siray si mga kapapu'an-bi tubtob nga sakumplihan-bi i mga pangulangan-na mga iya sala'.

³³ “Day mga sawa kam! Pariho kam si mga malaray nan mananap! Pinapa'i-bi may nga agpakalikay kam si patok nga akapan'impyirno? ³⁴ Tungod sinan, tipabawa ako mga paragsumat pati' mga mata'o a'a hasta pa mga paragturo'. Aniya' si mga iya nga maratayun-bi pati' aniya' liwat papapaku'un-bi si kudos. Ngan aniya' liwat si mga iya nga darabalun-bi si mga sinaguga ngan paralanatun-bi mga iya bisan singnga mga iya pa'arop. ³⁵ Sanglit ka'am i makatuhunan si dimu'an kastigo nagpapatok para si kamatayun-na si mga matadong a'a, tikang si primiro, nga iya i pagmatay si Abel nga adda inusinti, ngan si Sacarias i pangultimo nga dadi'-na si Baraquias.

Iya i nagmatay si pagkagul'atan-na si altar[§] pati' si templo. ³⁶ Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ungod to nga i mga a'a sito panahon i makatuhunan si kastigo para sito mga sala' dimu'an.

³⁷ “Mga taga Jerusalem, ka'am gayod i mga hinigugma'-ko. Kunta' ga'i agpanmatay-bi i mga paragsumat-na si Diyos. Kunta' ga'i agpanalutugan-bi i mga a'a nagpamabawa-na si ka'am. Simpira na ako ag'andoy nga pamadugok kam si ako basi' ag'aradda kita kam pariho si umagak kon aglu'uban-na i mga siyu'-siyu'-na. Pero ga'i kam gayod agkararuyag. ³⁸ Tigamani-bi, burungkagon gayod ngan arambanan i syudad-bi huwang i mga kaparyintihan-bi. ³⁹ Sumatan-ta kam, ga'i na ako sakulawan-bi gihapon hasta nga ga'i kam agpakapinugad, ‘Malipayon i a'a nga akapada'ito pina'agi si gahum-na si Paragdalom.’*”

24

I mga Pangngilalahan

si Pagtakka-na

si Katapusan Panahon

Markos 13:1-23; Lukas 21:5-24

¹ Si paggagawas-na na si Jesus si hawan-na si templo, pamatapit si iya i mga inadalan-na ngan tigkulawan-na mga iya si Jesus i ka'angayan-na

§ **23:35** I nagtukoy altar, iya i altar pammamar'ugan si nagpamuno' hayop nga aka'anna' atubang si templo. Kulawin si pahina 610 kay i mga garamiton ari si templo akapariho si kina'anda'an siray si pangngangampu'an tulda. * **23:39** Salmo 118:26

si mga mahaya bilding ari. ² Amatilaw to si mga iya, “Sakulawan-bi ba' nan dimu'an? Sumatan-ta kam si kamatu'uran, gana' sinan mabilin si mga sakulawan-bi nan bato si nagpanungtungan-na. Tirimpagon nan dimu'an.”

³ Si pagparalumpagi'-na si Jesus ari si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan, pamadugok si iya i mga inadalan-na hamok ngan agpaminugad, “Sumatin daw kami' kon sumiran nan ahinabo' ngan kon ay i pangngilalahan si pagpada'itumo gihapon pati' si katapusan-na si kalibutan.”

⁴ Anaruman si Jesus, “Agbantaya kam ngan dakam agpatugot nga akadaya'an kam si bisan say, ⁵ kay malabbat i tipada'ito nga aggamit si arun-ko si pagpinugad, ‘Ako i Tinu'ingan Mananalwas,’ ngan malabbat i mga sadaya'an-na mga iya. ⁶ Dakam abaraka si mga sapamati'an-bi nga aniya' mga girra matapit si ka'am ngan aniya' liwat si mga matala lugar. Kinahanglan ahinabo' i mga da'ito sito pero ma'in payto i pagtapos si panahon. ⁷ Agparapanggirra i mga nasyon ngan sigi panhiriran i mga ginhadi'an. Aniyan mga gutom pati' mga linog si pala'in-la'in lugar. ⁸ Yayto dimu'an i mga panikangan-na pa hamok si mga pagkuri-bi.

⁹ “Katapos darakupon kam ngan papa'intrigahon basi' akastigo ngan maratayon. Naghumutan kam si mga a'a-na si dimu'an nasyon tungod si ako. ¹⁰ Sinan mga uras, malabbat i mangamban si mga pagtu'u-na. Agsiturutrayduray i mga a'a ngan agsihurumut-humutay. ¹¹ Ngan malabbat mga burubullo' paragsumat-na si Diyos i pamaluwa' ngan

malabbat mga a'a i magpakadaya'an. ¹² Tungod si pagtatamba-na si mga mara'at binuhatan, urog i mga a'a nga agtikapara' i paghigugma'-na para si igkasi-na. ¹³ Pero bisan say i mangilob tubtob si katapusan, iya i masalbar si damuri allaw. ¹⁴ Ngan i mahalap sumat kon pinapa'i i a'a akasakop si nagpanhadi'an-na apasamwak si bug'os kalibutan pagpamatu'od si dimu'an nasyon. Katapos iya na dayon i katapusan-na si panahon.

¹⁵ “Aniya' nag'ibitaran* gayod a'a nga aka-para'at si dimu'an,† nga nagpinugad-na si paragsumat Daniel, ngan kinahanglan sasabutan-nay to si magbasa. Sanglit si pakakulaw-bi sinan nga anunggo ari si sagrado lugar,‡ ¹⁶ kinahanglan agrarabunos pan tagudtod i mga magpangistar ari si Judea. ¹⁷ Kon awiray i addangan si pam-malayahayan ari si binubungan, paduwa'i iya pero ga'i na kunta' pasallod si ruma' pag'addo' si mga inanna'-na. ¹⁸ Ngan kon ari iya si uma-na, ga'i na kunta' padulhog pag'ala' si pammakurumbut-na. ¹⁹ Ka'asi' gayod sinan mga allaw i mga burod pati' i mga nana nga aniya' nagpasusuna! ²⁰ Ampu'i-bi si Diyos nga si pagparalitirabi ga'i akatuman si tigtugnawon o si Allaw Pandidiskanso, ²¹ kay i mga kakurihan-na sinan mga allaw anubra pa si bisan ay kakurihana nga sa'abat-na si kalibutan tikang pa si panikangan

* **24:15** I nagtukoy nag'ibitaran a'a, iya i bali kagamhanan a'a nga agparahimo si makamamalo' binuhatan nga kuntra gayod si tuluhu'an pati' kultura. † **24:15** Dan 9:27; 11:31; 12:11 ‡ **24:15** I nagtukoy sagrado lugar, iya i Jerusalem o ma'in ngani' i templo.

tubtob ina'anto, ngan gana' na liwat gayod sinan makapariho pa hasta si kahastahan. ²² Kon yayan mga kakurihan ga'i nag'ibanan i kalabbat-na si allaw, sigurado nga gana' gayod mabilin allom. Pero tungod si mga pinili'-na a'a si Diyos, iribanan i allaw-na sinan.

²³ “Sinan uras, kon aniya' magpaminugad si ka'am, ‘Kulawi-bi, atiya' na i Tinu'inan Mannanalwas!’ o ma'in ngani', ‘Kulawi-bi ro, awira' na iya!’ dakam iya agtutu'uhu-bi, ²⁴ kay sigurado nga aniya' pamaluwa' mga burubullo' tinu'inan mananalwas. Pamaluwa' liwat i mga burubullo' paragsumat-na si Diyos. Agpanhimoy to mga a'a pala'in-la'in bantugan pangngilalahan si langitnon kuno' kasiguruhan pati' mga makagagahom binuhatan basi' sadaya'an-na mga iya, nga kon ahimo, hasta pa i mga a'a nagpamili'-na si Diyos. ²⁵ Tigamani-bi, agsumatan-ta na kam andang my-intras ahinabo'.

I Pagpada'itu-na Gihapon

si Pinili' A'a

Markos 13:24-31; Lukas 21:25-36

²⁶ “Sanglit, kon aniya' si ka'am magsumat, ‘Kulawi-bi ari, awiray iya si disyrto,’ dakam pada'iray; o ma'in ngani', ‘Kulawi-bi, awinan iya si kwarto agtago’,’ dakam agtutu'o sinan ²⁷ kay i pagpada'itu-na si Pinili' A'a akapariho si kil'at nga hintak agtikang si sirangan diritso pan katundan. ²⁸ Agpakatu'anan gad kam sinan gihapon pariho kon aniya' magtiriripon mga wakwak si adda lugar, akatu'anan kam nga aniya' minatay anan.

29 “Si katapus-na dayon si mga kakurihan-na sinan mga allaw,
 anlu'om i allaw
 ngan ga'i amuwan i bulan si danta'-na.
 Agkataraktak i mga bitu'on tikang si langit
 ngan agpamalisa i dimu'an gamhanan ari si
 mga ararupan-na. §

30 “Sinan uras, kinakulawan ari si langit i pangngilalahan nga titakka na i Pinili' A'a, ngan i dimu'an nasyon si kalibutan agpangabat kabido'. Mangno sakulawan-na mga iya i Pinili' A'a ari si panganod. Agdadara'on iya panno' si gahom ngan nagpalibutan si maka'angayan gayod danta'. 31 Papabawahun-na liwat i mga anghel-na dungan si makusog tandu-na si trumpita ngan mga iya i manipon si mga nagpamili'-na a'a tikang si ampat kantu-na si kalibutan, tikang gayod ato pan dambila'.

32 “Kon sugad, adali-bi i liksyon tikang si kayo igos: Kon agbirdi na i mga saringsing-na ngan aniya' na sito buraksa'-na, akatu'anan kam nga ma'in na pira i tigpangku'on bisan kon ga'i kam nagsumatan. 33 Pariho sinan, si pakakulaw-bi nga ahinabo' nan dimu'an, akatu'anan kam nga matapit na gayod iya, day awira' na gayod iya si pwirtahan. 34 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ahinabo' nan dimu'an antis ahuman i kapanahunan-na si mga a'ay to ina'anto.*
 35 Aniyan' titakka katapusan-na si kalangitan pati'

§ 24:29 Isa 13:10; 34:4 * 24:34 I adda pa kahulugan-na si Grikuhanon linggwahi: antis atibos i mga Hebro.

si kalibutan, pero gana' gayod katapusan-na si mga allingun-ko hasta si kahastahan.

Gana' Makatu'anan

si Allaw Hasta si Uras

Markos 13:32-37; Lukas 12:42-46; 17:26-27

³⁶ “Gana' gayod makatu'anan kon sumiran nan allawa anakka, o kon ay urasa. Ga'i akatu'anan i mga anghel si langit, o bisan i Dadi'. I makatu'anan hamok sito, iya i Tata'. ³⁷ Kon ay i nagparabuhat-na si mga a'a siray ngan panahun-na kas Noe, iya may liwat gihapon si pagpada'itu-na si Pinili' A'a. ³⁸ Agparapamangan mga iya, agparapangirinom ngan agparakasalay tubtob si allaw si pasallud-na si Noe si arka. ³⁹ Tungod sinan, ga'i gayod mga iya agpakamangno si panakka-na si unop ngan agkagarawad na hamok mga iya dimu'an. Da'inan gihapon sinan i mga mahinabo' si pada'itu-na si Pinili' A'a. ⁴⁰ Sinan uras, aniya' duwangan lalla maghuwang ag'uma pero addangan hamok i inala' paghuwang si Diyos ngan bilin i addangan. ⁴¹ Aniya' liwat duwangan danda maghuwang aggiling pero addangan hamok i inala' ngan bilin i addangan.

⁴² “Sanglit, agbantaya kam kay ga'i sakatu'anan-bi kon ay allawa pada'ito i Paragdalum-bi. ⁴³ Pero intumu-bi to: Pariho kon akatu'anan hamok i tagruma' kon ay urasa si sangom anakka i mannanangkaw, sigurado nga agbantay iya ngan ga'i iya agpata'an nga pwinirsa pagsallod i ruma'-na. ⁴⁴ Sanglit si pariho kamutangan, kinahanglan may kam liwat ag'ikmat, kay titakka i Pinili' A'a si uras nga ga'i kam anggasi.

45 “I tangkod pati' madunong tinapuran, iya i nagtu'inan-na si amo pagpamuno' si mga rilihugun-na basi' agpakabuwanan mga iya si mga kunsumu-na si tama' uras. 46 Mangno si pagbalik-na si amo kon satakkahan-na i tinapuran nga agparabuhat pa si katungdanana, sigurado aka'angkon iya kahalapan. 47 Sumatan-ta kam si kamatu'uran, tungod sinan, iya i nagtu'inan-na si amo pag'inantan si dimu'an mga inanna'-na. 48 Pero pananglit agpinsar dina i mara'at tinapuran, ‘Maliyat pa may agbalik i amu-ko.’ 49 Mangno agtikang iya pagpandabal si nagpamunu'an-na mga rilihugon. Pagusto iya si pagkakan ngan sigi inom huwang i mga paralango. 50 Sigurado nga anakka i amu-na sinan tinapuran si allaw nga ga'i iya anggasi, ngan ga'i iya akatu'anan si uras. 51 Agtagutad-na iya si amu-na basi' sapatig'ub-nay to si mga magparapamakunu-kuno nga ga'i agliwat i kahul'us-na si pagsirbi-na mga iya, nga awiray si lugar kon singnga agparapangaraba ngan agparapanrigot mga iya.”

25

I Isturya Hi'unong

si Awatong Abay

1 Agpadayon si Jesus sito isturya, “Si pagdadara'un-na sinan panahon, i pagsakup-na si a'a si nagpanhadi'an-na si man langit, akapariho si awatong abay-na si karaslon danda nga agpamawa-bawa si mga kalugaringun-na lampara nga pamagawas pagtupo' si karaslon

lalla. ² Limangan si mga iya i ga'i mag'isip si titakka ngan i limangan may i aniya' mga dunung-na pag'andam kon ay i kinahanglanon. ³ Agpamawa si mga lampara-na i mga gana' isip-na, pero ga'i agpamalon si mga risirba-na lana. ⁴ Pero i mga aniya' dunung-na, aniya' gayod mga pangngisihan-na lana huwang si mga lampara-na. ⁵ Tungod kay atrasado anakka i kinasal lalla, angabat mga iya piraw sanglit agpamanahik gihapon ngan agpakapaturi.

⁶ “Kamagkatutnga'an, bali kariribukan si mga a'a magpakakulaw nga titakka na iya: 'Awira' na i karaslon! Pagawasa na kam anan ngan tupu'u-bi iya!’

⁷ “Mangno pamabangon i awatong abay ngan agpangandam si mga lampara-na mga iya. ⁸ Aminugad i mga gana' isip-na ari si mga aniya' dunung-na, 'Pa'ambiton daw kami' si mga lana-bi nan bisan diki'it. Agtikaparong namay mga lampara kami' to.’ ⁹ Lingun-na may mga iya, 'Sigurado nga ga'i to gayod akahusto kon agturunga'an-tay to kam. Lugod mas mahalap kon amalli na kam hamok ari si tindahan para si mga kalugaringun-bi.’

¹⁰ “Pero si pagparalangngan-na mga iya pagballi lana, iya may i panakka-na si karaslon. I mga abay nga dati andam agpamungyod dayon si iya pasallod si nagkumbitihan. Mangno nagsirrahan dayon i pwirtahan-na.

¹¹ “Ga'i agliyat, anakka i ditangnga'. 'Sinyor! Sinyor! Pasalluron may kami!' i pakimalu'uy-na mga iya.

12 “Pero anaruman dina iya, ‘Sumatan-ta kam si kamatu'uran, ga'i ako angilala si ka'am.’ ”

13 Agtapusan-na si Jesus i isturya-na si pagpinugad, “Sanglit agbantaya kam, kay ga'i sakatu'anan-bi kon ay allawa o ay urasa anakka i Paragdalum-bi.”

I Isturya Hi'unong

si Tallungan Tinapuran

Lukas 19:12-27

14 Angisturya gihapon si Jesus: “I pagsakup-na si a'a si nagpanhadi'an-na si man langit akapariho liwat si a'a nga tibiyahi pan la'in lugar. Sanglit agban'u-na i mga tinapuran-na ngan agpa'intriga-na ato i mga inanna'-na. 15 Agpamuwanan-nay to sigon si abilidad-na si kada addangan si mga iya. I addangan agbuwanan-na si bulawan kwarta nga akapariho si kantidad-na si tallo ta'on swildo, i addangan may akapariho si duwa ta'on swildo ngan i addangan pa akapariho may si adda ta'on swildo.* Katapos palangngan iya ngan agbiyahi pan la'in lugar. 16 Pa'amban dayon i a'a makakarawat si mahaya kantidad ngan agpanigusyu-na i kwarta, sanglit anubo' payto dubli si sakarawat-na. 17 Pariho liwat i nagbuhat-na si kaduwangan. Anubo' pa liwat dina dubli si sakarawat-na. 18 Pero ag'ukad dina i a'a nga minus sakarawat-na ngan aglubluban-na i bulawan-na si amu-na.

* **25:15** Si Grikuhanon: agbuwanan-na lima talinto... duwa talinto... adda talinto, ngan i balur-na si kada talinto akapariho si inanda'an-na si swildado si walo' bulan.

19 “Pa’agi i maliyat panahon, agbalik i amuna siray mga tinapuran ngan ag’aratubang mga iya pagbalansi. ²⁰ Agpa’intriga i tinapuran makakarawat si mahaya kantidad huwang pa i tinubu’-na. Aminugad to, ‘Sinyor, agtapuran-mo ako pag’antan si bulawan kwarta nga kantidad tallo ta’on si swildu-ko. Kulawin to, adubli pa liwat dina tinubu’-nay to.’

21 “Anaruman i amu-na, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka’aw i tinapuran nga tangkod ngan aniya’ kapulsanan-na! Akatapuran kaw gayod pagpanginano si nagpa’intriga si ka’aw, sanglit himuta kaw tinapuran si mas mahaya pa kantidad. Dayuna ngan pahuwanga agkalipay si amu-mo!’

22 “Ama’intriga liwat i kaduwangan tinapuran ngan aminugad, ‘Sinyor, agtapuran-mo ako pag’antan si bulawan kwarta nga kantidad duwa ta’on si swildu-ko. Kulawin to, adubli pa liwat dina tinubu’-nay to.’

23 “Anaruman i amu-na, ‘Mahalap i nagbuhat-mo. Ka’aw i tinapuran nga tangkod ngan aniya’ kapulsanan-na! Akatapuran kaw gayod pagpanginano si nagpa’intriga si ka’aw, sanglit himuta kaw tinapuran si mas mahaya pa kantidad. Dayuna ngan pahuwanga agkalipay si amu-mo!’

24 “Si katapusan, amahalling i katallungan tinapuran, ‘Sinyor, akatu’anan ako nga bali kaw ka’istrikto. Agparapa’ani kaw si bisan ma’in pinatanuman-mo ngan tigparatipun-mo bisan i ma’in pinahimaliran-mo. ²⁵ Tungod sinan atalaw ako ngan aglubluban-ko na hamok i bulawan-mo. Kulawin to, atiya’ gihapon i dati tawa’-mo.’

26 “Anaruman may i amu-na, ‘Mara'at kaw gayod ngan hubya' tinapuran! Kon da'inan sinan i pagkakilala-mo nga agparapa'ani ako si bisan ma'in pinatanuman-ko ngan tigparatipun-ko bisan i ma'in pinahimaliran-ko, ²⁷ kon sugad, kapa'i may kay ga'i agpadipusitu-mo si bangko i kwarta-ko basi' kunta' si pagbalik-ko, sakubra-koy nan nga aniya' na dina tubu'-na.’

28 “Sanglit agmando' i amo, ‘Bawi'u-bi kwartay nan si iya ngan pumwanu-bi si addangan to nga urog nag'inantan-na, ²⁹ kay bisan say i aniya', iya i binuwanan pa basi' anlabbat gayod i tawa'-na; pero bisan say i gana', hasta pa i diki'it tawa'-na, inala' pa tikang si iya. ³⁰ Ngan kon parti namay si gana' nan kapulsanan-na tinapuran, patapuku-bi nan pagawas, si lugar nga bali lu'om, kon singnga agparapangaraba ngan agparapanrigot mga iya.’

I Katapusan Paghusgar

31 “Si pada'itu-na si Pinili' A'a nga nagsigahan palibot si maka'angayan danta'-na pati' nagbungyuranan si dimu'an mga anghel-na, aningkulo' to si trunu-na paghusgar. ³² I mga a'-na si dimu'an nasyon papatiripunon atubang si iya ngan burulagun-nay to si duwa parti nga day adda mangngataman nga agparabulagna i kakarniruhan tikang si mga kakandingan. ³³ Tigpabiriyu'-na i mga kakarniruhan banda si kawatanan-na ngan i kakandingan may si kawirina.

34 “Katapos amahalling i Hadi' si mga a'a si kawatanan-na, ‘Paduguka kam si ako, ka'am

nagpamuwanan-nay nan na si Tatay-ko si mga kabubuwasan-na. Karawatu-bi i mga sa'iridar-bi bilang mga sakop si ginhadi'an-ko nga nagtagama-na para si ka'am tikang pa siray ngan paghimo si kalibutan ³⁵ kay agpakakan-bi ako ngan pakalingantu-ko. Agpa'inum-bi ako ngan pag'uhaw si ako. Agpadayun-bi ako si mga ruma'-bi bisan kon istranghiro ako si mga lugar-bi. ³⁶ Agbuwanan-bi ako pagsalanan ngan pagkinahanglan-ko sito. Ag'ataman-bi ako ngan pamurong si ako. Ngan agbisita-bi ako ngan pakaprisu-ko.'

³⁷ "Pero tipatilaw dina i mga matadong nagbagawan-na, 'Paragdalom, ngan sumiran ba' pakabagat kami' si ka'aw nga linganto katapos agpakakan kami' kaw, pati' paka'uhaw-mo nga agpa'inom kami' kaw? ³⁸ O ngan sumiran ka'istranghiru-mo nga agpadayon kami' kaw, pati' pagkinahanglan-mo pagsalanan nga agbuwanan kami' kaw? ³⁹ Ngan sumiran liwat pamurong si ka'aw nga ag'ataman kami' kaw, pati' kaprisu-mo nga agbisita kami' kaw?'

⁴⁰ "Anaruman may i Hadi', 'Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say aha'a, igkasi-koy nan, ngan bisan ay i nagbuhat-bi si addangan si mga iya nga ga'i akabulos si ka'am, kwintadoy nan nga agbuhat-bi si ako.'

⁴¹ "Kahaman sinan, tipahalling namay iya si mga a'a si kawiri-na, 'Patalaha kam si ako mga magpakagaba'an nan na ngan pada'iraya kam si gana' ray kapaparungun-na api nga nagtagama para si Satanas pati' si mga igkasi-na ka'anghelan ⁴² kay ngan pakalingantu-ko,

gana' si ka'am magpakakan si ako. Gana' si ka'am magpa'inom ngan nag'uhaw ako. ⁴³ Gana' si ka'am mag'imbitar ngan ka'istranghiru-ko siray si mga lugar-bi. Gana' si ka'am mamuwan pagsalinan ngan pagkinahanglan-ko, ngan gana' gayod manginano si ka'am ngan pamurong si ako pati' si pakaprisu-ko.'

⁴⁴ "Tisaruman to liwat mga iya, 'Paragdalom, ngan sumiran pakakulaw kami' si ka'aw nga linganto kaw, nga bali kaw ka'uhawan, nga istranghiro kaw, nga agkinahanglan kaw pagsalinan? Ngan sumiran pamurong si ka'aw pati' apriso nga gana' si kami' manginano?'"

⁴⁵ "Aminugad may to si mga iya, 'Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan say aha'a, igkasi-koy nan, ngan bisan ay i ga'i nagbuhat-bi si addangan si mga iya nga ga'i akabulos si ka'am, kwintadoy nan nga ga'i may liwat agbuhat-bi si ako.'

⁴⁶ "Mangno papalitirahon to mga iya pada'iray si gana' katapusan-na kastigo, pero i mga matakadong pada'iray si ungod kinabuhi'."

26

I Plano Pagmatay si Jesus

Markos 14:1-2; Lukas 22:1-2

¹ Pakahaman-na si Jesus pagpahalling sinan dimu'an, aminugad iya si mga inadalan-na,

² "Akatu'anan kam nga duwa na hamok allaw

i Pyista si Paglabay* ngan papa'intrigahon i Pinili' A'a ngan papapaku'on.”

³ Mismo siray uras, agtiripon i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o kamabu'utan-na si mga Hebro, ari si palasyu-na si Caifas, i gilalabawi paraghalad. ⁴ Agparapanganda' mga iya pa'agi nga sasadakup-na mga iya si Jesus nga gana' makatu'anan basi' sapamatay-na mga iya. ⁵ Pero agsarabut-sabot mga iya, “Kinahanglan ga'i kita kam agbuhat sito si kapyistahan-na kay tingali mangisog ngan agsararamok i mga a'a.”

Nagbu'bu'an Pasangngit si Jesus

ari si Betania

Markos 14:3-9; Lukas 7:37-38; Juan 12:1-8

⁶ Ngan ari kas Jesus si baryo Betania, si ruma'-na kas Simon nga akanaynayan na hamok Gu'uron, ⁷ aniya' danda padugok si nagtarangka'an-na mga iya pagkakan nga magbawa-bawa pasangngit. Bali to kamahalan nga i pangngisihan-na hinimo tikang si bato alabastro. Agpabu'bu'-nay to si takuluk-na si Jesus.

⁸ Pakakulaw-na sinan si mga inadalan-na, andiri' gayod mga iya ngan agsipurupatilaway, “Ay kay agkaragan-nay nan hamok? ⁹ Pwidi nan kunta' sabaligya'an-ta si mahaya kantidad ngan i bayad-na apumwan si mga anggana'.”

¹⁰ Sakatu'anan-na si Jesus i maka'anna' si mga inisipan-na sanglit agtilaw-na mga iya, “Ay kay

* **26:2** I Pyista si Paglabay, nagsilibranan si mga Hebro pag'intom si paglabay-na hamok si anghel-na si Diyos si mga ruma'-na ngan pagmatay-na si dimu'an siyaka dadi' lalla si balang pamilya ari si Ehipto.

agpakamalu'an-bi dina iya? Ka'angayan gayod i nagbuhat-na si ako. ¹¹ Pirmi aniya' mga anggana' nga sabagatan-bi, pero ma'in na pira, ga'i na ako sabagatan-bi. ¹² Si pamu'bu'-na sito pasangngit ato si puhu'-ko, ag'andam-nay to hamok para si uras si paglabdong. ¹³ Sumatan-ta kam si kamatu'uran, bisan singnga nagpasamwak i mahalap sumat si bug'os kalibutan, parasumaton liwat i nagbuhat-na pagpa'intom ngan pagdayaw si pagka'a'a-na.”

¹⁴ Mangno pada'iray si mga puno' paraghalad si Judas Iscariote, i addangan si Dusi. ¹⁵ Amatilaw iya, “Ay i pinumwan-bi si ako kon pa'intriga-ko iya si ka'am?” Sanglit nagkwintahan dayon iya traynta salapi' diplata.† ¹⁶ Tikang siray uras, agtikang dayon si Judas pag'anda' si tama' uras nga sapa'intriga-na si Jesus si mga iya.

I Katapusan Panihapon

Markos 14:12-25; Lukas 22:7-13,17-20; 1Cor 11:23-25

¹⁷ Ngan panakka-na si primiro allaw si Pyista si Tinapay nga Gana' Pammatubu'-na, pamadugok si Jesus i mga inadalan-na ngan agpamatilaw, “Singnga may i karuyag-mo nga agtima kami' para si pakan pagpa'intom si Paglabay?”

¹⁸ Anaruman iya, “Padulhuga kam pan syudad pagbagat sito a'a ngan pinugaru-bi, 'Agpinugad i Ma'istro: Titakka na i uras nagtagama para si ako ngan aruyag ako pagsilibrar anan si ka'am nan huwang i mga inadalan-ko pagpa'intom si

† **26:15** Si Grikuhanon: traynta drakma, ngan i balur-na si kada adda akapariho si ampat allaw swildo. Kulawin si 17:24.

Paglabay.' ” ¹⁹ Sanglit agsunud-na si mga inadalan i dimu'an tugun-na si Jesus ngan agtima mga iya para si pakan.

²⁰ Kasanguman, agkatarangka' si Jesus pati' i Dusi. ²¹ Si pagpamangan-na na mga iya aminugad si Jesus, “Sumatan-ta kam si kamatu'uran, addangan gayod si ka'am i titraydor si ako.”

²² Mga masurub'on gayod mga iya ngan agtikang pagpinugad si iya sa'uru'addanganay, “Paragdalom, sigurado ma'in ako ha?”

²³ Anaruman may si Jesus, “I addangan nga magpaduldol si pan-na si matapit mangko' nagpaduldulan-ko, iya i titraydor si ako.

²⁴ Maratayon i Pinili' A'a pariho si maka'anna' si Kasuratan, pero papabidu'on gayod i titraydor si iya! Mas mahalap pa kunta' si iya nga ga'i na hamok naghinganak si nanay-na.”

²⁵ Mangno aminugad si Judas, i titraydor si iya, “Rabbi, † sigurado ma'in ako ha?”

Anaruman si Jesus, “Ka'aw, ngan ka'aw i magpaguwa' sinan.”

²⁶ Si pagpamangan-na na mga iya, angaddo' si Jesus adda bug'os pan ngan agpasalamat si Diyos. Agturutabbi'-nay to ngan agpumwan-na si mga inadalan-na dungan si pagpinugad, “Karawatu-bi to ngan kakanu-bi, iyay to i puhu'-ko.”

²⁷ Katapos, angaddo' iya kupa ngan agpasalamat si Diyos. Mangno agpumwan-nay to si mga iya dungan si pagpinugad, “Anginuma kam dimu'an anan sinan kupa ²⁸ kay iyay nan i laha'-ko nga kasarigan si pa'agi-na si Diyos pagtapit si

† 26:25 Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 68.

iya ngan pa'awas to para si malabbat a'a basi' apasaylo i mga sala'.²⁹ Sumatan-ta kam, ga'i na ako anginom gihapon sito bino tubtob si allaw nga paluwa' i baha'o pa'agi pag'inum-ko si bino huwang si ka'am ari si ginhadi'an-na si Tatay-ko.”

³⁰ Mangno, pakahaman-na mga iya agkanta adda salmo, pagawas dayon mga iya ngan pama'da'iray si tagudtod nag'arunan Bukid-na si Ka'ulibuhan.

Agtigu-na si Jesus

i Pagdidiwaray-na si Pedro

Markos 14:27-31; Lukas 22:31-34; Juan 13:37-38

³¹ Katapos agsumatan-na si Jesus i mga inadalan-na, “Mismo ina'anto sangom pamabulag kam dimu'an ngan ambanan-bi ako tungod si mahinabo' si ako, kay yayto i maka'anna' si Kasuratan:

Maratayun-ko i mangngataman,

sanglit agwararak i kakarniruhan.§

³² Pero kahuman si pakabanhaw-ko, agdahulo ako si ka'am pan Galilea.”

³³ Amahalling dayon si Pedro, “Bisan kon pama'amban i dimu'an tungod si mahinabo' si ka'aw, ga'i gayod ako pa'amban si ka'aw!”

³⁴ Anaruman may si Jesus, “Sumatan-ta kaw si kamatu'uran, mismo ina'anto sangom, antis anut-turu'ok i manok agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo.”

³⁵ Pero aminugad dina si Pedro, “Ga'i nan sahimu-ko pagdidiwaray nan nga ga'i kaw sakilala-ko, bisan pa kon kinahanglan ako amatay

§ 26:31 Sac 13:7

huwang si ka'aw!” Ngan da'inan liwat sinan i mga pinahallingan-na si ditangnga' pa mga inadalan.

Ag'ampo' si Jesus

ari si Getsemane

Markos 14:32-42; Lukas 22:40-46

³⁶ Mangno anakka kas Jesus pati' i mga inadalan-na si lugar nga nagtanuman kakayuhan nag'arunan Getsemane. Agpaminugad-nay to, “Pada'iray ako si dahulu'an ngan ato kam dahulo agpanlumpagi' hasta nga ga'i ako atapos ag'ampo'.” ³⁷ Pero agpabaya'-na si Pedro pati' i duwangan dadi'-na si Sebedeo* paghuwang si iya. Agtikang iya pag'abat kabidu'an ngan agpanangis gayod i kasing-kasing-na. ³⁸ Si kaliyat-liyatan agpinugad-na mga iya, “Masurub'on gayod i kasing-kasing-ko ngan day mabubukahon tungod si paddi-na. Ato kam hamok basi' sa'abat-ko i paghuwang-bi.”

³⁹ Ngan pakadahulu'an-na si Jesus si tallungan, pa'akkom iya ngan ag'ampo', “Tatay-ko, kon ahimo may dina, palihison si ako kupay to si kasakitan, pero dakaw agtumanon i katuyu'an-ko hamok, kundi' i katuyu'an-mo gayod.”

⁴⁰ Mangno pabwiltay to si mga iya ngan satakkahan-na nga agparapamaturi na dina. Sanglit agpukaw-na si Pedro si pagpatilaw, “Ga'i ba' kam agpakakaya pagpapuraw bisan un'ura hamok paghuwang si ako?” ⁴¹ Agkallata kam ngan ag'ampu'a kam basi' sa'agwanta-bi i mga pagpurbar si mga pagtutu'u-bi. Awili i inisipan

* **26:37** Parti si duwangan dadi'-na si Sebedeo, kulawin si 4:21.

pagtuman si mga katuyu'an-na si Diyos, pero maluya pag'alagad i kada'an kina'iya.”

⁴² Pa'amban gihapon si Jesus si mga iya si kaduwa bisis ngan ag'ampo' utro, “Tatay-ko, kon ga'i gayod akalihis to kupa si ako hasta nga ga'i sa'inum-ko i isi-na, tumanon i katuyu'an-mo gayod.”

⁴³ Katapos, agbwilta-na i mga inadalan-na ngan satakkahan-na namay nga agparapamaturi dina kay mga mabuwat na i mga mata-na.

⁴⁴ Sanglit agpangambanan-nay to gihapon ngan ag'ampo' si katallo bisis nga pariho hamok i mga pinahallingan-na.

⁴⁵ Mangno pabwilta iya si mga inadalan-na ngan agpaminugad-na, “Agparapamaturi pa ba' kam gihapon? Ag'ikmata kam! Iya nayto i uras nga trarayduran na i Pinili' A'a ngan papa'intrigahon na iya si mga makasasala'.

⁴⁶ Banguna na kam anan kay pada'iray na kita kam. Kulawi-bi ro, awira' na i magtraydor si ako!”

I Pagdakop si Jesus

Markos 14:43-50; Lukas 22:47-53; Juan 18:3-11

⁴⁷ Si pagparapahalling-na pa si Jesus, anakka si Judas nga addangan si Dusi. Bali labbat i kahuruwangan-na nga nagpamabawa-na si mga puno' paraghalad pati' si mga mata'o kamabu'utan-na si mga Hebro. Aniya' mga ispada-na sito mga a'a pati' mga batuta. ⁴⁸ Antis sinan, agsumatan-na dahulo si magtraydor i mga kahuruwangan-na kon ay i pangngilalahan si darakupun-na mga iya: “I lalla inuruk-ko, iya i nagkinahanglan-bi. Dakupu-bi dayon iya.”

49 Ngan pakatapit-na si Judas si Jesus, aminugad dayon iya, “Rabbi,† kumusta kaw!” ngan diritso ag'uruk-na.

50 Anaruman may si Jesus, “Sangkay, buhaton i nagpada'itu-mo.”

Mangno pamadugok i mga lalla si Jesus. Agdakup-nay to mga iya ngan agpugulan-na. 51 Tungod sinan, aniya' si mga kahuruwangan-na si Jesus i manhulkot si ispada-na ngan diritso agtigbas-na i rilihugun-na si gilalabawi paraghalad, ngan akapalungan to.

52 Agmandaran-na iya si Jesus, “Patakubon ispada-moy nan, kay dimu'an mag'antan si ispada, mismo i ispada i manmatay si iya. 53 Ga'i ba' kam akatu'anan nga kon amalako ako bulig tikang si Tatay-ko, sigurado nga pabawahan-na ako ato sitinta mil o anubra pa mga ka'anghelan? 54 Pero kon agda'ingan ako sinan, pinapa'i atuman i maka'anna' si Kasuratan nga kinahanglan ahinabo' to si da'ito gayod pa'agi?”

55 Mangno amahalling si Jesus ari si magpan-darusong, “Ribildi ba' ako nga kinahanglan kam gayod agbawa si mga ispada-bi pati' si mga batuta-bi nan pagdakop si ako? Balang allow ari ako agparatingkulo' si mga hawan-na si templo si pagparaturu'-ko, ngan ga'i may ako agdakup-bi. 56 Pero ahinabo' to dimu'an basi' atuman i maka'anna' si Nagpanurat-na si mga Paragsumat.” Agpata'anan-na iya si dimu'an mga inadalan-na ngan agpanrarabunos pag'amban.

† 26:49 Parti si Rabbi, kulawin si hawud-na si pahina 68.

Ag'atubang si Jesus si Kungsiho

Markos 14:53-65; Lukas 22:67-71; Juan 18:12-13,19-24

⁵⁷ Mangno nagbawa si Jesus si mga magpan-dakop si iya pada'iray si ruma'-na si Caifas, i gilalabawi paraghalad. Agtiriripon ari i mga paragturo' bala'od pati' i mga mamata'o kam-abu'utan. ⁵⁸ Pero amungyod si Pedro si mga iya nga apartado ngan akasallod to si hawan-na si ruma'-na si gilalabawi paraghalad. Ngan ari na iya, pahuwang iya si mga gwardya magpan-ingkarag ari pag'antahak kon ay i manakka.

⁵⁹ Agparapanganda' i mga puno' paraghalad hasta pa i ditangnga' mga myimbros si Kungsiho mga binurubullo' ibidinsya kuntra si Jesus, basi' sapamatay-nay to mga iya. ⁶⁰ Pero bisan kon bali labbat i mga magpamahalling kabubullu'an, gana' sapaguwa'-na mga iya ibidinsya.

Si katapus-tapusan, aniya' gihapon duwan-gan si mga magtambong ari nga pan dahulu'an ⁶¹ pagtistigos, “Agpahalling to a'a nga pwidi kuno' sabungkag-na i templu-na si Diyos ngan tindug-nay to gihapon sallod hamok si tallo allaw.”

⁶² Kahuman sinan, anunggo i gilalabawi paraghalad ngan agtilaw-na si Jesus, “Gana' ba' sapasaruman-mo si mga iya? Ay kay agpakapahalling mga iya da'nan sinan?” ⁶³ Pero ga'i agsibu'-sibo' si Jesus.

Agtilaw-na iya gihapon si gilalabawi paraghalad, “Pina'agi si arun-na si gana' kamatayun-na Diyos, agmandaran-ta kaw pagsumat si kami': Ka'aw ba' i Tinu'nan Mannanalwas, i Dadi'-na si Diyos?”

⁶⁴ Lingun-na may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan. Sanglit sumatan-ta kam: Ga'i na agliyat, papakulawon kam si Pinili' A'a nga agtingkulo' si kawanan-na si Makagagahom ngan papakulawon kam liwat si iya ari si panganod si pagdadara'un-na.”

⁶⁵ Aggisi'-na dayon si gilalabawi paraghalad i sutana-na ngan mangisog, “Aglalabawan-na sito a'a i Diyos! Ga'i na kita kam agkinahanglan mga tistigos pa! Mismo ina'anto, sapamati'an-bi na nga aglalabawan-na sito a'a i Diyos. ⁶⁶ Ay i pinahusgar-bi si iya?”

Anaruman may mga iya, “Kamatayon i angay nagpapatok si iya.”

⁶⁷ Mangno agpararukda'an-na mga iya si Jesus si bayhon ngan nagparapuniti iya. Nagparatampalo liwat iya si ditangnga' ⁶⁸ ngan agparapatilawan-na mga iya sa'uru'addangan, “Tiguhon daw, ka'aw nga Tinu'inan Mannanalwas kuno', say di' i mamuniti si ka'aw?”

Agdidiwarayan-na si Pedro

si Jesus

Markos 14:66-72; Lukas 22:55-62; Juan 18:16-18,25-27

⁶⁹ Siray uras, ari pa si gawas si Pedro, ari si hawan agparalumpagi'. Kata'ud-ta'uran, aniya' kabulig danda padugok si iya ngan aminugad, “Huwang-na kaw liwat si Jesus nan nga taga Galilea.”

⁷⁰ Pero agdidiwaray iya atubang si dimu'an mga a'a ari si pagpinugad, “Gana' sa'urup-urupan-ko si nagparayawit-moy nan.”

⁷¹ Katapos pasirong iya si pwirtahan-na si kuta', ngan ari namay iya sakulawan-na si la'in namay kabulig. Anumat to dayon si mga magpanunggo ari, “Huwang-nay to liwat a'a si Jesus nan nga taga Nasaret.”

⁷² Pero agdidiwaray iya gihapon ngan agsumpa' pa liwat iya: “Ga'i gayod ako angilala sinan!”

⁷³ Kata'ud-ta'uran, aniya' namay pamadugok si Pedro si mga magparapanunggo ari ngan agpaminugad, “Sigurado nga addangan kaw si mga kahuruwangan-na kay klarado si tunada-moy nan.”

⁷⁴ Mangno amahalling si Pedro, “Bisan pa ako pugutan-bi kon ga'i ako agsumat si kamatu'uran, akatu'anan i Diyos nga ga'i gayod ako angilala sinan.”

Mismo siray uras, anutturu'ok i manok.
⁷⁵ Tungod sinan, sa'intuman-na dayon si Pedro i pinahallingan-na si Jesus: “Antis anutturu'ok i manok, agdidiwaray na kaw dina sin tallo nga ga'i ako sakilala-mo.” Mangno pagawas iya ngan ari agparadinamag makusog.

27

Agbiyat si Judas

si Kalugaringun-na

¹ Ngan kanalungan, nagka'araddahan si mga puno' paraghalad pati' mga mata'o kamabu'utan-na si mga Hebro nga kamatayon i angay pinapatok si Jesus. ² Agpagapus-na mga iya si tamburo'

ngan agpabawa-na basi' apa'intrigay to ari si Gu-birnadador Pilato.

³ Si pakakulaw-na si Judas, i magtraydor, nga nagpatukan si Jesus, bali i pagbasul-na ngan agpabalik-na i traynta salapi' diplata* si mga puno' paraghalad pati' si mga mata'o kamabu'utan. ⁴ Lingun-na si Judas, “Sala'an gayod ako kay agrayduran-ko i a'a nga ma'in angay nagpatukan kamatayon.”

Anaruman may mga iya, “Ay i nagla'uman-mo pa si kami'? Tawa'-mo naynan baratunun-mo.”

⁵ Sanglit agpatapuk-na na hamok si Judas i kwarta ari si templo ngan pa'amban. Pagawas iya si syudad ngan agbitay si kalugaringun-na.

⁶ Agpumwa'-na si mga puno' paraghalad i mga diplata pero aniya' maminugad, “Supak si bala'od nga nagpa'anna' nan si kaha-na si templo kay yaynan kwarta nagpabayad si kamatayun-na si a'a.” ⁷ Sanglit agbaragawan-na na hamok mga iya nga ginamit i kwarta pammotong si pitak-na si paraghimo pakattan para panlabbungan si mga dayuhan. ⁸ Iyay nan i rason kon ay kay Pitak si Pagwasakan-na si Laha' i pag'aron sinan hasta pa ina'anto. ⁹ Pwira pa sinan, akata'op liwat nga atuman i mga allingun-na si paragsumat Jeremias: “Agkarawat-na mga iya i traynta salapi' diplata nga iya i kantidad nagpapisyo si iya si mga a'-na si Israel.† ¹⁰ Mangno agpabutung-na mga iya si

* **27:3** Si Grikuhanon: traynta drakma, ngan i balur-na si kada adda akapariho si ampat allaw swildo. Hasta liwat si birsikulo 9.

† **27:9** Sac 11:12,13

pitak-na si paraghimo pakattan, sigon si mandu'-na si Paragdalom si ako.”[‡]

Si Jesus Atubang si Pilato

Markos 15:2-15; Lukas 23:2-3,18-25; Juan 18:29-19:16

¹¹ Siray uras, ari na si Jesus ag'atubang si gubir-nador ngan agtilaw-na iya, “Ka'aw ba' i hadi'-na si mga Hebro?”

Anaruman may si Jesus, “Oho', ngan ka'aw i magpaguwa' sinan.”

¹² Pero ngan pagparapamasumbung-na si mga puno' paraghalad pati' si mga mamata'o kamabu'utan si iya, ga'i gayod iya anaruman.

¹³ Sanglit agtilaw-na iya gihapon si Pilato, “Sapakalihan-mo ba' kalabbat-nay nan si mga ibidinsya-na kuntra si ka'aw?”

¹⁴ Pero ga'i iya anaruman bisan namay hamok adda si mga sumbung-na hasta nga ga'i na gayod akapugungan i pag'usa-na si gubir-nador.

¹⁵ Kundi' aniya' kabatasanan-na si gubir-nador kon Pyista pagpalibri addangan priso nga nagpalaku-na si mga a'a.

¹⁶ Siray uras aniya' bantugan gayod priso nag'arunan Barabas.

¹⁷ Sanglit ngan malabbat na i magpanggubok ari, amatilaw si Pilato, “Say i saruyagan-bi nga pinalibri-ko: Si Barabas ba' o Jesus to nga nagkilala bilang Tinu'inan Mannanalwas?”

¹⁸ Agda'inan si Pilato kay akatu'an an iya nga nagpa'intriga si Jesus si iya tungod hamok si mga ka'awa'-na mga iya.

[‡] **27:10** Jer 32:6-9

19 Si pagparatingkulu'-na si Pilato si panhuhus-garan panningkulu'an, agpatugon i alla-na sito mga allingon: “Dakaw agpata'anin a'ay nan nga ma'in angay nagpatukan kamatayon kay ina'anto pa hamok, bali i inantus-ko si upi-ko tungod si iya.”

20 Pero parapangaghat-na si mga puno' paraghalad pati' si mga mata'o kamabu'utan i magpanggubok nga si Barabas i pinalibri ngan si Jesus dina i maratayon.

21 Amatilaw gihapon i gubirnadador si mga iya, “Say si duwangan to i saruyagan-bi nga pinalibri-ko?”

Anaruman may mga iya, “Si Barabas!”

22 Amatilaw gihapon si Pilato, “Kon sugad, pa'i-ko may to Jesus to nagkilala bilang Tinu'inan Man-analwas?”

Anurakaw dina mga iya dimu'an, “Papaku'on iya si kudos!”

23 Lingun-na may si Pilato, “Kapa'i may? Ay i mara'at binuhatan-na sito a'a?”

Pero agkukusog dina i turakaw-na si mga a'a, “Papaku'on iya si kudos!” 24 Sanglit pakahuna'-huna'-na si Pilato nga gana' may hamok kapulsanan-na si mga pama'agi-na kundi' agtikang dina agsaramok i mga a'a, angala' iya buwahi' si planggana ngan anguso' atubang si mga iya. Aminugad iya, “Gana' kalabtananko si kamatayun-na sito a'a. Tawa'-bi naynan baratunun-bi!”

25 Agpaminugad may i dimu'an mga a'a, “Kami' i manaruman si kamatayun-na ngan hasta pa liwat si mga ka'uru'ampuhan kami'!”

²⁶ Sanglit agpalibri-na si Barabas. Mangno kahuman-na agpalatigo si Pilato si Jesus, agpa'intriga-nay to dayon si mga sundalo nga tipapako' si iya.

Nagparapayahuyahan si Jesus

si mga Sundalo

Markos 15:16-20

²⁷ Nagbawa si Jesus si mga sundalu-na si gubirnadador pada'iray si hawan-na si palasyuna. Katapos agtiripun-na mga iya i ditangnga' pa mga sundalo nga sakop si batalyun-na mga iya ngan agrilibutan-nay to mga iya. ²⁸ Naghugkasan to si panaptun-na ngan nagbistihan si hadi'anon pammakurumbot nga kulor igot. ²⁹ Mangno aghimo mga iya likaw tikang si tangulon ngan nagpakuruna si Jesus. Agpa'antan-nay to mga iya utod bigahaw si kawatan tamburo' pinakasiptir ngan agparapanluhod mga iya atubang si iya ngan sigi-na mga iya panlangkag, “Malanga pa kunta' i kinabuhi'-na si hadi'-na si mga Hebro!” ³⁰ Agparapanrukda'an-nay to mga iya sa'uru'addangan ngan nagparasiyuhan si bigahaw-na nga iya mismo i nagparapapakol si Jesus. ³¹ Pagkatapos si pagparapanlangkag-na, naghugkas i nagpakurumbot ngan nagbadu'an gihapon si kalugaringun-na panapton. Mangno agbawa-nay to mga iya pan gawas basi' apapako' si kudos.

Nagpapako' si Jesus si Kudos

Markos 15:22-32; Lukas 23:33-43; Juan 19:17-24

³² Si pagparalalangngan-na mga iya, aniya' satupu'-na mga iya a'a nag'arunan Simon nga taga

sunsari'i si syudad Cirene ngan agpirit-nay to mga iya pagpalangkit si kudas-na si Jesus. ³³ Anakka mga iya si tagudtod nag'arunan Golgota, nga i kahulugan-na takuluk-na si minatay. ³⁴ Ngan ari na mga iya, agpa'inum-na kunta' mga iya si Jesus bino nga nagsalakutan si mapa'it hirbo. § Pero ngan pakatimtim-na sito, andiri' dayon iya pag'inom. ³⁵ Pakapapaku'-na mga iya si Jesus, agpararti-na mga iya i mga sul'ut-na pina'agi si ripa. ³⁶ Katapos agpaningkulo' to pagbantay si iya. ³⁷ Si takulukan-na si Jesus, agpadukut-na mga iya i sumbong kuntra si iya nga da'ito sito: *SI JESUS I HADI'-NA SI MGA HEBRO*

³⁸ Aniya' liwat duwangan bandido nga nagpapak'o' si mga kudas-na tingpid si iya, i addangan ari si kawatan-na ngan i addangan may ari si kawiri-na.

³⁹ Nagparatabri'an iya si mga manlalabay ngan nagparatamay. ⁴⁰ Sigi mga iya panyayawit, “Ka'aw magpinugad nga bungkag-mo i templo ngan tindug-mo gihapon sallod si tallo allaw, salbaron i kalugaringun-mo! Pahaw'asa anan si kudos nan kon ungod kaw Dadi'-na si Diyos!”

⁴¹ Purupariho liwat sinan i mga langkag-na si mga puno' paraghalad, si mga paragturo' bala'od pati' si mga mata'o kamabu'utan. ⁴² Sigi liwat mga iya panyayawit, “Sasalbar-na i la'in a'a, pero i kalugaringun-na lugod ga'i! Iya kuno' i Hadi'-na si Israel! Kinahanglan pahaw'as iya ina'anto anan si kudos nan basi' kami' agpanutu'o si

§ 27:34 I nagtukoy mapa'it hirbo, iya i mirra nga nagpasalakot si bino para ga'i aka'abat si paddi. Kulawin si Markos 15:23.

iya. ⁴³ Agtapod iya si Diyos. Kulawan-ta daw kon sapalipay-na pa iya kay agpinugad may iya nga Dadi'-na iya si Diyos. Kunta' salbar-na iya ina'anto.” ⁴⁴ Bisan i mga bandido nga nagpamapako' tingpid si iya, agpangirog liwat pagtamay si iya.

I Kamatayun-na si Jesus

Markos 15:33-41; Lukas 23:44-49; Juan 19:29-30

⁴⁵ Ngan ka'amudtuhan, anlu'om i bug'os pitak palibot ari mga tallo uras. ⁴⁶ Pangalastis na, amahalling makusog si Jesus, “Eli, Eli, lama sabachthani?” nga i kahulugan-na, “Diyus-ko, Diyus-ko, kapa'i may kay ag'ambanan-mo na ako?”*

⁴⁷ Ngan pakapamati'-na si ditangnga' magparapanunggo matapit si iya, agpaminugad to, “Agban'u-na sito a'a si Elias.”

⁴⁸ Aniya' dayon addangan maglalahi pada'iray si Jesus. Agbawa iya ispungha hinumog si malassom na bino ngan agpatulu-nay to si adda lingkawan basi' anakka ari si bawa'-na si Jesus. ⁴⁹ Ngan agpaminugad may i ditangnga', “Hala, angantahak kita kam. Kulawan-ta daw kam kon anakka si Elias pagsalbar si iya!”

⁵⁰ Pakapahalling-na gihapon makusog si Jesus, agtugutan-na i kalugaringun-na espirito pag'amban.

⁵¹ Ari si templo siray uras, hintak agisi' si duwa parti i pannalingkop kurtina tikang si dyata' diritso pan hawod. Abay'og i kalibutan ngan agkatirimpag i mga kapapangpangan.

* **27:46** Salmo 22:1

⁵² Agpaka'abrihan i mga kwiba panlalabbungan ngan i mga bangkay-na si mga a'a nagtagama paghuwang si Diyos ka'urugan pabangon ngan agpakabalikan si dati kinabuhi'-na.

⁵³ Pamagawas mga iya si mga kwiba-na, pero kahuman dina si pakabanhaw-na si Jesus i pamasallud-na si sagrado syudad ngan agpakulaw mga iya si malabbat a'a.

⁵⁴ Ngan pakakulaw-na si sinturyon† hasta si mga kahuruwangan-na maggwardya si Jesus si dimu'an mahinabo' dungan si paka'abat-na si linog, kinulbahan gayod mga iya ngan agpakapinugad, “Sigurado nga iyay nan i Dadi'-na si Diyos!”

⁵⁵ Malabbat liwat ari mga danda magparapamantaw hamok si katalahan. Iyay nan mga iya i magparapamaya'-baya' si Jesus pagpanginano si mga kinahanglanun-na tikang pa si Galilea.

⁵⁶ Huwang si mga iya kas Maria Magdalena, si Maria nga nanay-na kas Santiago pati' Jose hasta pa i nanay-na si mga dadi'-na si Sebedeo.

I Paglabbong si Jesus

Markos 15:42-47; Lukas 23:50-56; Juan 19:38-42

⁵⁷ Aniya' mayaman a'a nga taga sunsari'i si bungto Arimatea nag'arunan Jose, ngan addangan liwat iya si mga inadalan-na si Jesus. Ngan kuhap na, ⁵⁸ padugok iya si Pilato pagpalako si bangkay-na si Jesus, ngan agmando' dayon si Pilato pagpumwan sito si Jose. ⁵⁹ Aghaw'asna si Jose i bangkay ngan agputus-nay to si baha'o binalli katsa. ⁶⁰ Katapos aghulid-nay to

† **27:54** Parti si sinturyon, kulawin si hawud-na si pahina 20.

si kalugaringun-na kwiba panlalabbungan nga naghimo mismo si pangpang ari. Agpaligid mga iya adda mahaya bato pagsagpo' si pwirtahan-na si naglabbungan ngan diritso mga iya pama'amban. ⁶¹ Siray uras, agparapaningkulo' pa kas Maria Magdalena pati' i addangan pa Maria atubang si naglabbungan.

Nagpagwardyahan i Labbong

⁶² Ka'asumuhan, nga iya i Bispira si Allaw Pandidiskanso, agbagat-na si mga puno' paraghalad pati' si mga Parisiyo si Pilato. ⁶³ Agpinugad-nay to mga iya, “Sinyor, aka'intom kami' nga agpinugad ray bullu'on ray nga kahuman kuno' si katallo allaw, abanhaw iya. ⁶⁴ Sanglit kinahanglan an-mando' kaw nga pagpabantay si naglabbungan tubtob si katallo allaw kay kon ga'i, tingali pama'ada'iray i mga inadalan-na ngan larian-na mga iya pag'ala' i bangkay ngan panumatan-na i mga a'a nga abanhaw iya. Kon ahinabo' to, mas mara'at payto kabubullu'an kuntra si primiro nag'aku'-na.”

⁶⁵ Aminugad may si Pilato, “Hala, amabaya'a na kam hamok bisan pira mga sundalo. Tigbantayibi si mga iya pahalap i naglabbungan si pinakamahalap pa'agi sahimu-bi.” ⁶⁶ Sanglit agpamada'iray mga iya ngan agpamantayan-na pahalap i labbong huwang i pag'anna' si pangngilalahan[‡] pagpasiguro nga kinaklaruhan

[‡] **27:66** I nagpa'anna' pangngilalahan naghimo pina'agi si pagpa'ingkot mahaya ulang nga nagpatungko si tinunaw kandila' kon singnga nagpamarka i silyu-na si Kungsiho pagpasiguro nga kon aniya' magtandog, ga'i na apabalik si dati.

kon nagtandog i nagpasirra bato basi' satistigusan-na si nagbilin bantay.

28

I Pakabanhaw-na si Jesus

Markos 16:1-8; Lukas 24:1-10; Juan 20:1-8

¹ Ngan pakahaman-na si Allaw Pandidiskanso, pagdadanta' pa hamok si Duminggo nalong, pamada'iray kas Maria Magdalena pati' i addangan pa Maria si naglabbungan pag'usisa.

² Panakka-na mga iya ari, hintak anlinog maku-sog tungod si anghel-na si Paragdalom nga pan hawod tikang si langit. Agdiritsoy to si naglabbungan, agpaligid-na i bato ngan agtingkulu'an-na.

³ Agdadanta' i bug'os puhu'-na pariho si kil'at ngan i sutana-na bali pagkaputi'. ⁴ Tungod si katalaw-na si mga gwardya si iya, nagpangadal to ngan agkadirismayo.

⁵ Agbagawan-na si anghel i mga danda, “Dakam agkataralaw. Akatu'anan ako nga agpara'anda'-bi si Jesus nga nagpapako' si kudos. ⁶ Ga'i na iya ato; abanhaw iya sigon si dati allingun-na! Paduguka kam ato ngan kulawi-bi i naghuliran si iya. ⁷ Katapos pada'iraya kam dayon ngan sumati-bi i mga inadalan-na: ‘Abanhaw iya ngan agdahulo si ka'am pan Galilea, sanglit ari iya sakulawan-bi.’ Iyay nan dimu'an i tigpasumat-na.”

⁸ Sanglit agdadagmit i mga danda pag'amban si naglabbungan nga bali pa i mga katalaw-na, pero akasalakutan na si mahaya kalipayan. Diritso mga iya palahi pagsumat si mga inadalan-na.

⁹ Si pagparapanlalahi-na, hintak anupo' si Jesus

si mga iya ngan aminugad, “Kumusta kam.” Pamadugok to, katapos pamakupo' si kitiran-na ngan agpangampo' si iya. ¹⁰ Mangno agpinugad-na mga iya si Jesus, “Dakam agkataralaw. Pada'iraya na kam ngan sumati-bi i kabugtu'an-ko si pagtu'o nga pamada'iray mga iya si Galilea kay ari ako mga iya sakulawan-na.”

I Bullo' Sumat-na

si mga Gwardya

¹¹ Si palangngan-na si mga danda, aniya' si mga gwardya magpamalik pan syudad pagsumat si mga puno' paraghalad mahi'unong si dimu'an mahinabo'. ¹² Agtiriripon dayon i mga puno' paraghalad pati' i mga mata'o kamabu'utan ngan agkurunsabo. Agsuhulan-na mga iya i mga sundalo mahaya kantidad ¹³ huwang i tugon, “Kinahanglan i pinasumat-bi nga agpamada'iray i mga inadalan-na ngan dabwi, ngan ag'ala'-na mga iya i bangkay si pakapaturi-bi. ¹⁴ Kon sapakalihan-nay to hurub-hurob si gubirnador, ata'o kami' pagpalipay si iya nga matala pa kam si samok.” ¹⁵ Sanglit agkarawat-na si mga sundalo i kwarta ngan agpanunud-na i tugon si mga iya. Ngan yayan isturya agsara si dimu'an mga Hebro hasta pa ina'anto.

I Panlihugan-na si Jesus

si mga Inadalan

¹⁶ Mangno agpamada'iray si Galilea i unsi inadalan, ari si dati bukid nagsumat-na si Jesus. ¹⁷ Pakakulaw-na mga iya nga agdadara'on si Jesus, agpangampo' to pero aniya' gihapon si mga

iya nga agpanduda pa. ¹⁸ Pero padugok si Jesus si mga iya ngan diritsoy to agpanu'inan-na, “Nagpumwan na si ako i dimu'an gahom si langit pati' ato si kalibutan. ¹⁹ Sanglit pada'iraya kam si dimu'an nasyon ngan bisan singnga kam akatakka, anganda'a kam mga a'a nga magin in-adalan. Buhatu-bi nan pina'agi si pagbunyag si mga mag'ako' si arun-na si Tata', si Dadi' pati' si Espirito Santo ²⁰ ngan pina'agi liwat si pagturo' si mga iya pagtuman si dimu'an nagmandu'-ko si ka'am. Sigurado gayod nga aghuwang ako pirmi si ka'am hasta pa si katapusan-na sito panahon.”

I Baha'o Kasuratan New Testament in Inabaknon

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Inabaknon

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Inabaknon

© 1996, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
2f08cb0c-52df-5a0a-9a5b-ce756d7de2c4